

Strategia rozwoju ponadlokalnego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Gniezna do roku 2030

Pełniąca funkcję strategii ZIT

**Strategia rozwoju
ponadlokalnego
Obszaru
Funkcjonalnego Miasta
Gniezna do roku 2030**

Pełniąca funkcję strategii ZIT

miasto i gmina
Czarniejewo

miasto
Gniezno

gmina
Gniezno

gmina
Kiskowo

miasto i gmina
Kłecko

gmina
Łubowo

gmina
Mieleszyn

gmina
Niechanowo

gmina
Trzemeszno

gmina i miasto
Witkowo

powiat
gnieźnieński

Strategia rozwoju ponadlokalnego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Gniezna do roku 2030

(pełniąca funkcję strategii ZIT)

Opracowanie

Związek Miast Polskich

Zespół autorski

Maciej Kolczyński, dr Paweł Wojdylak, przy wsparciu grupy roboczej.

Zespół autorski modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej partnerstwa

Marta Gurgul, Piotr Górka, Justyna Herian, Bartłomiej Idzikowski, Marek Karzyński, Grzegorz Roman, Marcin Turzyński

Kierownik projektu CWD

Jarosław Komża

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” jest drugą edycją programu Centrum Wsparcia Doradczego, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Obecna edycja CWD wdrażana jest przez Fundację Fundusz Współpracy oraz Związek Miast Polskich. Bezpośrednim wsparciem doradczym ekspertów FFW i ZMP objęto 77 partnerstw samorządowych. Program ma na celu popularyzowanie idei partnerstwa międzysamorządowego oraz budowanie kompetencji samorządów lokalnych do strategicznego planowania rozwoju we współpracy z innymi JST i planowania kompleksowych przedsięwzięć, rozwiązujących problemy rozwojowe i odpowiadających zidentyfikowanemu potencjałowi obszaru partnerstwa.

Dzięki współpracy Związku Miast Polskich, Fundacji Fundusz Współpracy, samorządów lokalnych i regionalnych oraz Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, dla partnerstw samorządowych, w tym z obszarów borykających się z problemami rozwojowymi, przygotowywane są diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej, a następnie różnego typu strategie rozwoju oraz pakiety przedsięwzięć podnoszących jakość życia mieszkańców, a także dokumentacja konieczna do pozyskania dofinansowania.

Projekt „Centrum Wsparcia Doradczego Plus” realizowany jest w okresie od kwietnia 2022 do czerwca 2023 roku w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Skład Partnerstwa

Powiat Gnieźnieński, Miasto Gniezno, Miasto i Gmina Czarniejewo, Gmina Gniezno, Gmina Kiszewo, Miasto i Gmina Kłewko, Gmina Łubowo, Gmina Mieleszyn, Gmina Niechanowo, Gmina Trzemeszno, Gmina i Miasto Witkowo

Skład Rady Partnerstwa

- Pan Tomasz Budasz – Prezydent Miasta Gniezno
- Pan Mariusz Mądrowski – Członek Zarządu Powiatu Gnieźnieńskiego
- Pan Tadeusz Szymanek – Burmistrz Miasta i Gminy Czarniejewo
- Pani Maria Suplicka – Wójt Gminy Gniezno
- Pan Dariusz Jankowski – zastępca Burmistrza Trzemeszna
- Pan Marian Gadziński – Burmistrz Gminy i Miasta Witkowo
- Pan Artur Hańczak – Wójt Gminy Mieleszyn
- Pan Tadeusz Bąkowski – Wójt Gminy Kiszewo
- Pan Adam Serwatka – Burmistrz Miasta i Gminy Kłewko
- Pan Andrzej Łozowski – Wójt Gminy Łubowo
- Pan Szymon Robaszkiewicz – Wójt Gminy Niechanowo

Skład Grupy Roboczej

- Pan Juliusz Trojanowski – Dyrektor Biura Stowarzyszenia ZIT Gniezno
- Pani Joanna Cieślińska – Dyrektorka Wydziału Rozwoju Miasta i Gospodarki Miasto Gniezno
- Pani Monika Majewska – Dyrektor Powiatowego Zarządu Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości w Gnieźnie, Powiat Gnieźnieński ¹
- Pani Monika Boruszevska – Dyrektor Wydziału Zdrowia oraz Dyrektor Wydziału Promocji i Turystyki, Powiat Gnieźnieński
- Pani Grażyna Kulpińska – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Czarniejewo, Miasto i Gmina Czarniejewo
- Pani Eliza Tądrowska – Zastępca Kierownika Referatu Planowania Przestrzennego, Infrastruktury i Gospodarki Nieruchomościami, Miasto i Gmina Czarniejewo
- Pan Krzysztof Kaźmierski – Inspektor ds. Zamówień Publicznych, Gmina Gniezno
- Pan Przemysław Lewandowski – Podinspektor ds. drogownictwa, Gmina Gniezno
- Pan Radosław Występski – Sekretarz/Zastępca Wójta, Gmina Kiszewo

¹ Do marca 2023 swój wkład w powstawanie dokumentu z ramienia Powiatu Gnieźnieńskiego mieli również Pan Maciej Brzuszkiewicz – Dyrektor Wydziału Inwestycji oraz Pani Katarzyna Wojtkowiak – Główny Specjalista w Wydziale Inwestycji.

- Pani Justyna Frąckowiak – Kierownik Referatu Funduszy Zewnętrznych i Zamówień Publicznych, Miasto i Gmina Kłecko
- Pan Krzysztof Jęch – Kierownik Referatu infrastruktury i inwestycji, Miasto i Gmina Kłecko
- Pan Tomasz Hartwich – Zastępca Wójta Gminy, Gmina Łubowo
- Pani Marta Kalmus – stanowisko ds. zagospodarowania przestrzennego i inwestycji, Gmina Łubowo
- Pani Agnieszka Adamska – Inspektor ds. planowania przestrzennego, inwestycji i nieruchomości oraz projektów unijnych, Gmina Mieleszyn
- Pan Borys Bazylczuk – p.o. Zastępcy Wójta, Gmina Niechanowo
- Pan Przemysław Strzyżewski – Podinspektor ds. ochrony środowiska, leśnictwa i drogownictwa, Gmina Niechanowo
- Pan Norbert Dombek – Kierownik Referatu Inwestycyjnego, Gmina Trzemeszno
- Pani Ilona Wawrzyniak – Kierownik Referatu ds. Obsługi Jednostek Organizacyjnych, Gmina Trzemeszno
- Pani Sylwia Mietlicka – Inspektor ds. Rozwoju lokalnego, pozyskiwania i rozliczania środków pozabudżetowych, Gmina i Miasto Witkowo
- Pan Łukasz Misiewicz – Główny Specjalista, Gmina i Miasto Witkowo

Spis treści

1. Wstęp.....	10
1.1. Wprowadzenie.....	10
2. Synteza diagnozy, analiza uwarunkowań i powiązań strategicznych	12
2.1. Analiza zdiagnozowanych uwarunkowań rozwojowych.....	12
2.2. Analiza powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych.....	17
3. Cele partnerstwa i ich operacjonalizacja	19
3.1. Cele strategii Partnerstwa	19
3.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych.....	23
3.3. Rezultaty strategiczne	31
4. Wymiar przestrzenny w strategii rozwoju obszaru Partnerstwa	33
4.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru Partnerstwa	33
4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej	49
4.3. OSI określone w strategii rozwoju województwa	63
4.4. Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla Partnerstwa	72
5. Projekty	86
5.1. Proces identyfikacji i wyboru projektów.....	88
5.2. Lista projektów	90
5.3. Powiązanie pomiędzy projektami (wiązki projektów).....	93
5.4. Produkty i rezultaty poszczególnych projektów oraz ich wskaźniki.....	96
6. Wdrażanie: warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii.....	113
6.1. Zarządzanie wdrażaniem strategii.....	113
6.2. Monitorowanie i ocena wdrażania	118
7. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych.....	121
7.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii.....	121
7.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii.....	122
7.3. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii	123
8. Źródła finansowania	124
9. Wykazy i spisy.....	133
9.1. Spis rycin.....	133
9.2. Spis tabel	134
Załącznik 1. Szczegółowe fiszki projektów [stan na 28.04.2023].....	135

1. Wstęp

1.1. Wprowadzenie

Jednym z celów polityki spójności Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej na lata 2021-2027 jest zwiększenie wpływów lokalnych wspólnot na kształtowanie polityki terytorialnej. Cel 5 "Europa bliżej obywateli" skupia się na wzmocnieniu roli samorządów terytorialnych w stymulowaniu procesów rozwojowych w oparciu o działania wynikające ze strategii terytorialnych. Fundamentem do podejmowania tych interwencji jest współpraca samorządów na bazie zawiązywanych partnerstw, w ramach odpowiednich instrumentów terytorialnych polityki spójności, tj. ZIT i IIT.

Niniejsza *Strategia rozwoju ponadlokalnego Obszaru Funkcjonalnego Miasta Gniezna (pełniąca funkcję strategii ZIT partnerstwa Powiatu Gnieźnieńskiego, Miasta Gniezna, Miasta i Gminy Czarniejewo, Gminy Gniezno, Gminy Kiszkowo, Miasta i Gminy Kłecko, Gminy Łubowo, Gminy Mieleszyn, Gminy Niechanowo, Gminy Trzemeszno, Gminy i Miasta Witkowo, tworzących Stowarzyszenie ZIT Gniezno)* stanowi odpowiedź na problemy, potrzeby rozwojowe, wyzwania i szanse wskazane w przeprowadzonej diagnozie obszaru partnerstwa. Strategia i jej proces przygotowywania są zgodne z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, ustawą o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 r. oraz ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r.

Strategia zawiera m.in. syntezę diagnozy, cele, do których partnerstwo dąży oraz odpowiadające im kierunki działań, wskaźniki, model struktury funkcjonalno-przestrzennej, listę projektów wraz z informacją o ich wyborze, źródła finansowania i opis systemu wdrażania.

Wskazane w dokumencie projekty mają charakter zintegrowany w oparciu o założenia Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej przedstawione w dokumencie pn. „*Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie 2021 -2027*”. Z kolei prezentowane w strategii podejście zintegrowane oparte jest na autorskiej koncepcji wiązek projektowych, stanowiących fundament do wykazania powiązań między projektami, celami oraz działaniami. Zakres strategii, w szczególności w odniesieniu do wzoru listy projektów, podejścia zintegrowanego oraz wskaźników, został skonsultowany w toku prac nad strategią z przedstawicielami Instytucji Zarządzającej Województwa

Wielkopolskiego. Strategia została opracowana także w oparciu o procedurę opiniowania strategii ZIT wskazaną przez IZ programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Projekt strategii ponadlokalnej został przygotowany przez partnerów i zespół ekspertów Związku Miast Polskich w okresie listopad 2022 r. - kwiecień 2023 r. w ramach projektu Centrum Wsparcia Doradczego Plus, zainicjowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. W pracach nad dokumentem zaangażowani zostali przedstawiciele samorządów tworzących Partnerstwo (Rada Partnerstwa oraz Grupa Robocza) oraz partnerzy społeczno-gospodarczy i interesariusze różnych środowisk. Ostateczny kształt projektu strategii został zatwierdzony przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia ZIT Gniezno.

2. Synteza diagnozy, analiza uwarunkowań i powiązań strategicznych

2.1. Analiza zdiagnozowanych uwarunkowań rozwojowych

2.1.1. Kluczowe problemy rozwojowe Partnerstwa

W **wymiarze gospodarczym** obszar Partnerstwa charakteryzuje się relatywnie wysokim ogólnym poziomem rozwoju. Podstawowe wskaźniki przedsiębiorczości są zbliżone do krajowych i regionalnych. Diagnoza pokazała jednak, że na obszarze Partnerstwa wśród działających firm dominują podmioty małe, zatrudniające do 9 osób. Maleje liczba firm większych i średnich, jak również firm z kapitałem zagranicznym. Zasadniczym problemem wydaje się być struktura ludności według ekonomicznych grup wieku, która od lat, choć w tempie wolniejszym niż w porównywalnych ośrodkach, zmienia się na niekorzyść: rośnie odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym, spada w wieku przedprodukcyjnym.

Młodzież, która potencjalnie mogłaby i jak pokazują badania, chciałaby prowadzić działalność gospodarczą, nie jest jednoznacznie zdecydowana, czy po zakończeniu edukacji chce pozostać na terenie partnerstwa. W tym zakresie istnieją pewne luki w edukacji podstaw przedsiębiorczych, najlepiej realizowanej we współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami.

Problemem w perspektywie kilku najbliższych lat może być też znalezienie chętnych do prowadzenia rodzinnych gospodarstwach rolnych, czy też prowadzenia własnego gospodarstwa rolnego w ogóle. To m.in. efekt postrzegania tych form działalności przez młodzież jako mało atrakcyjnych.

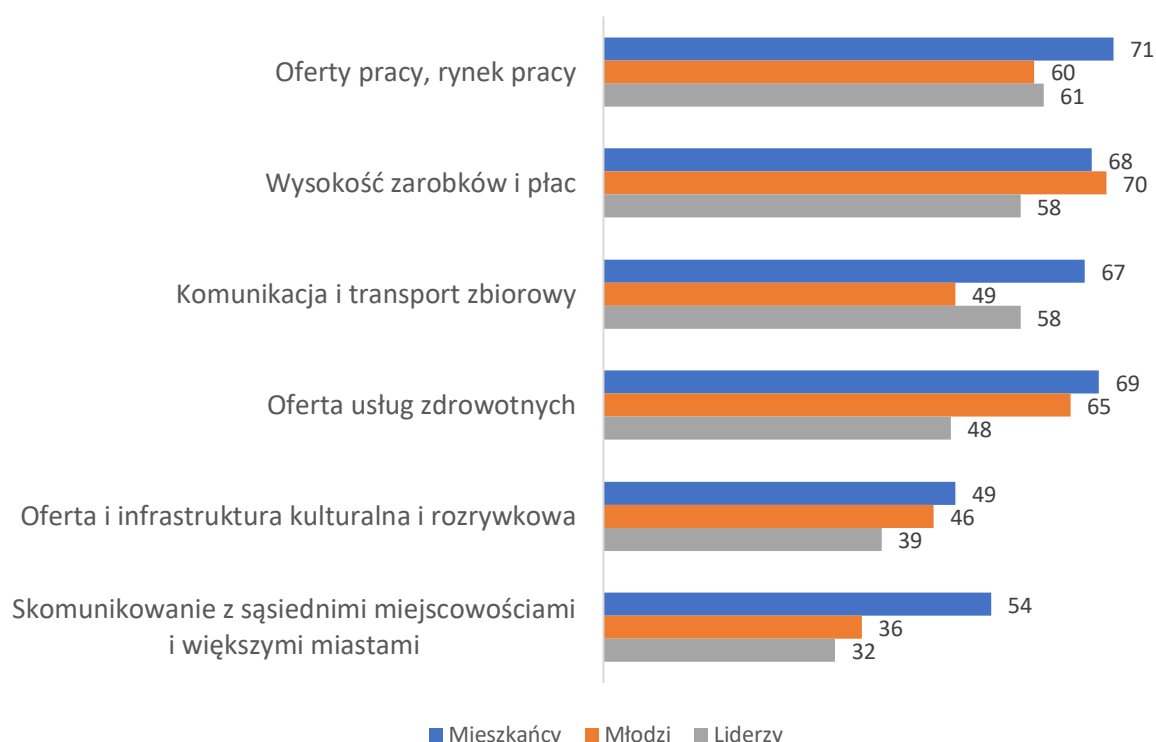
Problem demografii jeszcze mocniej widać analizując procesy w **wymiarze społecznym**. Na obszarze Partnerstwa można zaobserwować dynamiczne zmiany struktury wiekowej ludności. Wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednocześnie malejącej liczbie osób w wieku produkcyjnym. Mimo, że te zjawiska na obszarze ZIT Gniezno następują nieco wolniej niż na innych terenach w kraju, bez podjęcia zdecydowanych działań w Partnerstwie nastąpi dalszy odpływ ludzi młodych i postępujące starzenie się społeczeństwa. Obserwowane zmiany demograficzne w ciągu kolejnych kilku lat będą w istotny sposób wpływały na rozwój społeczny i gospodarczy obszaru. Młodych do opuszczenia rodzinnych stron skłaniają przede wszystkim niskie zarobki oraz mało atrakcyjny rynek pracy.

Problemem może być więc „wysysanie” młodych pracowników przez różnej wielkości ośrodki w bliższym i dalszym sąsiedztwie ZIT Gniezno. Wzrastająca liczba „seniorów” będzie generowała wyzwania w postaci konieczności zapewnienia odpowiedniej jakości usług dedykowanych tej grupie, m.in. usług zdrowotnych i opiekuńczych. Dostęp do nich jest z kolei jednym z głównych problemów działalności instytucji ochrony zdrowia w partnerstwie.

Problemy rozwojowe w **wymiarze środowiskowo – przestrzennym** dotyczą m.in. sposobów gospodarowania zasobami środowiska. Presja związana z działalnością człowieka na terenach zurbanizowanych czy rolniczych, ale też duże połacie terenów niezabudowanych sprawiły, że jakość wód podziemnych oraz powierzchniowych jest zróżnicowana. To między innymi pogarszające się warunki wodne powodują, że znaczący potencjał rolniczy obszaru nie jest w pełni wykorzystany. Negatywnie na kształtowanie warunków hydrologicznych wpływa też niski w stosunku do regionu udział gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w ogólnej powierzchni partnerstwa. Sytuacja ta wpływa negatywnie nie tylko na jakość gleb, ale także na różnorodność biologiczną obszaru. Ważnym czynnikiem wpływającym negatywnie na stan wód jest niedostateczne wyposażenie terenów wiejskich oraz terenów rekreacyjnych w sieci kanalizacyjne, pomimo intensywnego rozwoju infrastruktury technicznej na terenach wiejskich w ostatnich latach. Budowa obiektów i urządzeń gospodarki wodno-ściekowej oraz systemów zagospodarowania odpadów jest utrudniona z uwagi na rozproszony charakter zabudowy obszarów wiejskich oraz wysokie koszty inwestycji na obszarach nieurbanizowanych. Na obszarze Partnerstwa można zaobserwować też negatywne tendencje w obszarze dostępności komunikacyjnej, co pociąga za sobą konieczność kontynuowania podejmowanych wysiłków inwestycyjnych.

Zidentyfikowane powyżej problemy rozwojowe są zbieżne ze słabymi stronami obszaru Partnerstwa, wskazanymi przez różne grupy jego mieszkańców.

Ryc. 1. Słabe strony obszaru Partnerstwa

Źródło: Opracowanie własne

2.1.2. Kluczowe potrzeby rozwojowe Partnerstwa

Przeprowadzona diagnoza pokazała, że obszar Partnerstwa ZIT Gniezno jest co do zasady miejscem atrakcyjnym do mieszkania i pracy, zaspokajającym większość potrzeb swoich mieszkańców w zakresie usług publicznych. Jest to zasługa podejmowanych w ubiegłych latach i obecnie wysiłków inwestycyjnych, przy czym konieczna jest kontynuacja działań na rzecz dalszego podnoszenia atrakcyjności zamieszkania na terenie Partnerstwa, szczególnie dla ludzi młodych. W wielu przypadkach obszar ZIT Gniezno napotyka te same problemy co inne samorządy, przy czym intensywność tych procesów w Partnerstwie jest mniejsza niż gdzie indziej, co stanowi niewątpliwie potencjał wart wykorzystania.

Zidentyfikowane na etapie diagnozy kluczowe potrzeby rozwojowe Partnerstwa to katalog działań, które powinny stanowić inspiracje do podejmowanych przez Partnerstwo przedsięwzięć. Należą do nich:

- Poprawa atrakcyjności rynku pracy, szczególnie z punktu widzenia ludzi młodych.
- Rozwój oferty transportu publicznego, w tym o alternatywne rozwiązania komunikacyjne.

- Zapewnienie dostępu do usług publicznych w warunkach obserwowanych zmian demograficznych.
- Bardziej efektywne wykorzystanie zasobów Partnerstwa do generowania opłacalnych działalności gospodarczych.
- Rozwój kultury współpracy na rzecz realizacji wspólnych działań.
- Działania na rzecz wysokiej jakości edukacji.
- Rozwijanie oferty usług kultury, sportu, spędzania czasu wolnego zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców z różnych grup wiekowych (optymalnie, przy ich udziale).
- Rozwój współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami (ich sieciowanie).
- Wykorzystanie potencjału rolnictwa na obszarze Partnerstwa, podjęcie działań związanych ze spodziewanymi problemami z sukcesją gospodarstw.
- Zachowanie i dalsza poprawa walorów środowiskowych, w tym ochrona i efektywne zarządzanie zasobami wodnymi.

2.1.3. Kluczowe potencjały rozwojowe Partnerstwa

Jako potencjały rozwojowe obszaru Partnerstwa rozumiemy znajdujące się na jego terenie zasoby, oferowane produkty i usługi, które przynoszą lub mogą przynieść korzyści bezpośrednie w formie dochodów, lub pośrednie poprzez wytworzenie wartości dodanej dla mieszkańców i interesariuszy Partnerstwa. W ramach prac nad diagnozą obszaru zidentyfikowano lokalne zasoby, które mogą być wykorzystane do rozwoju Partnerstwa. Dokonując identyfikacji zasobów lokalnych na poziomie gminy szczególną uwagę zwrócono na ich unikalność, a także stopień wykorzystania na potrzeby rozwoju gminy (a w konsekwencji tworzenia produktów gminnych).

Na podstawie ok. 200 zidentyfikowanych zasobów dokonano próby identyfikacji produktów, tj. materialnych i niematerialnych elementów szeroko pojętej struktury funkcjonalno-przestrzennej gmin, które stają się przedmiotem wymiany rynkowej pośrednio lub bezpośrednio. Z punktu widzenia możliwości wykorzystania na rzecz rozwoju całego Partnerstwa, istotnymi zasobami są:

Dobre skomunikowanie wewnętrzne obszaru oraz ze stolicą województwa.

Potencjałem obszaru Partnerstwa jest jego dobre położenie komunikacyjne i łatwy dostęp do głównych szlaków komunikacyjnych w Polsce. Jest to zasługa rozwiniętej sieci komunikacji drogowej oraz kolejowej. Potencjał ten może zostać wykorzystany nie tylko do rozwoju transportu, w tym transportu alternatywnego, ale również do tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Coraz ważniejszą rolę w komunikacji odgrywają też ścieżki rowerowe.

Aktywni mieszkańcy, a szczególnie ich wyodrębnione grupy, takie jak seniorzy i młodzież to zasób, który może pokazać kierunki rozwoju obszaru Partnerstwa, jako miejsca przyjaznego różnym grupom wiekowym, generując tym samym pomysły na usprawnienie przestrzeni publicznych pod kątem dostępności, usprawnienie

komunikacji, rozwój usług dedykowanych osobom w różnym wieku. W dobie popularności koncepcji *lifelong learning*, która promuje patrzenie na edukację, jak na nieodłączny element całego życia człowieka aktywni mieszkańcy mogą być otwarci na udział w szkoleniach i akcjach, które pozwolą im zdobywać umiejętności potrzebne w codziennym życiu. Kluczowym aspektem wykorzystania tego zasobu jest też włączenie młodzieży w planowanie działań rozwojowych, być może poprzez utworzenie Młodzieżowej Rady Partnerstwa, składającej się z przedstawicieli gmin, dyskutującej o potrzebach tej grupy wiekowej. Na obszarze Partnerstwa działa też kilkadziesiąt organizacji pozarządowych, a ich liczba od lat sukcesywnie wzrasta.

Zasobem wiążącym się z aspektem aktywności obywateli, jednak na nieco innej płaszczyźnie jest **istniejąca infrastruktura sportowa**, która w perspektywie powinna być podstawą do rozbudowy wspólnej oferty sportowej i rekreacyjnej.

Zasoby leśne Partnerstwa, tj. lasy, obszary chronione Natura 2000, pomniki przyrody, parki krajobrazowe, a także tereny rekreacyjne dla mieszkańców.

Zasób ten stwarza możliwość wykorzystania elementów przestrzeni takich jak trasy spacerowe i tematyczne, miejsca aktywności seniorów i młodzieży (jako grup, które szczególnie interesują Partnerstwo z punktu widzenia wyzwań demograficznych). To również podstawa do kontynuacji dotychczasowych wysiłków inwestycyjnych w celu poprawy jakości życia na obszarze Partnerstwa, m.in. w zakresie dostępności komunikacyjnej, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami.

Rzeki i zbiorniki wodne na terenie Partnerstwa mogą być podstawą do rozwoju infrastruktury służącej w celach rekreacyjnych i gospodarczych, a pośrednio także generowania miejsc pracy. To również zasób, który podobnie jak wcześniej wymieniony może być przydatny w tworzeniu miejsc aktywności dla młodzieży i seniorów

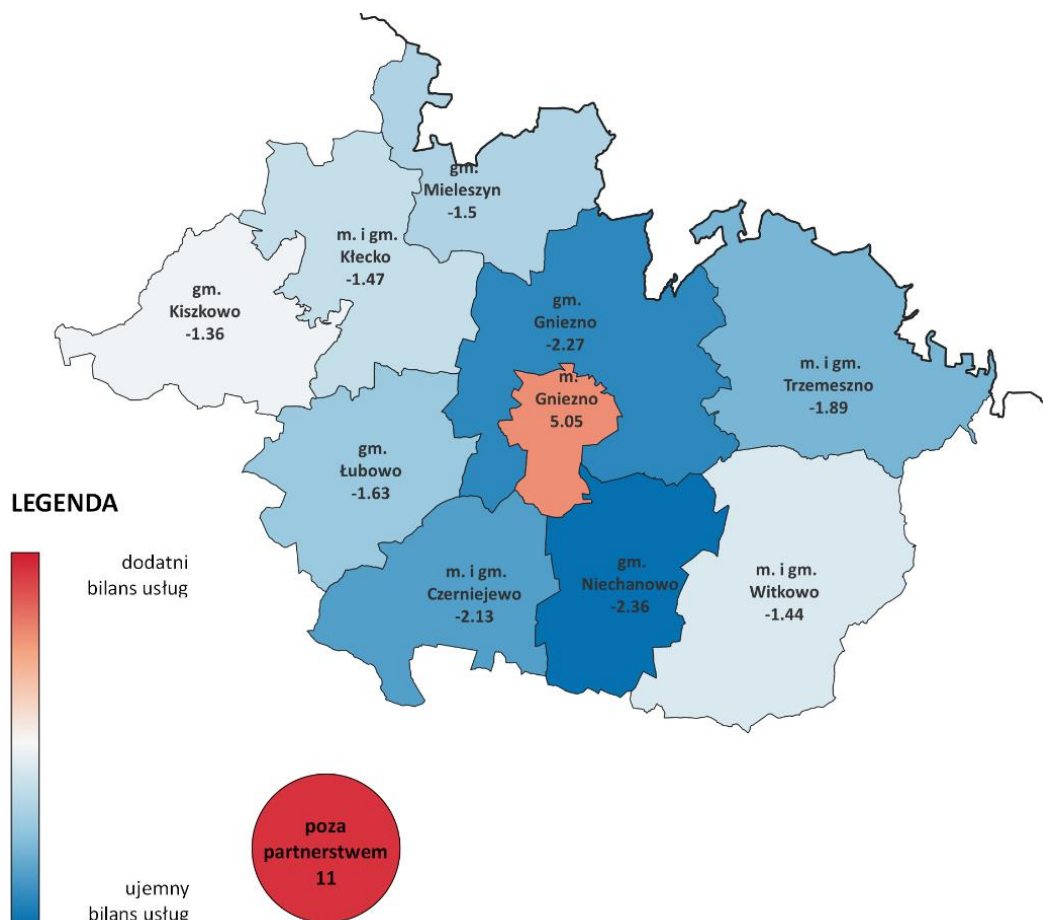
Zasoby dziedzictwa kulturowego. Potencjałem obszaru ZIT Gniezno jest bogactwo zabytków, związanych z początkami państwowości polskiej. Atrakcją mogą stanowić również inne obiekty, takie jak skanseny i muzea. Potencjał w wymiarze kulturalnym stanowią też instytucje, organizacje i placówki kulturalne działające na terenie partnerstwa. Fakt bycia **kolebką państwowości polskiej** wraz z przypadającą na rok 2025 rocznicą tysiąclecia koronacji dwóch pierwszych królów Polski – Bolesława Chrobrego i Mieszka II, poza kreowaniem rozpoznawalnych imprez kulturalnych bazujących na dziedzictwie historycznym, to również motyw przewodni dla tworzenia tras spacerowych i tematycznych, czy miejsc aktywności dla mieszkańców. Jednym z potencjałów Partnerstwa, który warto rozwijać, również w powyższym kontekście, jest rozwinięta funkcja turystyczna. Obszar oferuje dobre warunki do wypoczynku, rekreacji i rozwoju turystyki.

2.2. Analiza powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych

Analiza powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych wykazała nie tylko silne powiązania społeczne, gospodarcze i środowiskowe pomiędzy poszczególnymi gminami Partnerstwa, lecz także z obszarem wykraczającym poza MOF.

Z ogólnego obrazu zilustrowanego poniżej widać silną rolę Miasta Gniezna, jako dostawcy usług. Miasto więcej usług eksportuje do innych gmin Partnerstwa, niż ich importuje. Duża grupa mieszkańców Partnerstwa korzysta natomiast również z oferty usług poza jego obszarem. Analizy w poszczególnych podobzrach wykazały również powiązanie miasta-rdzenia z mniejszymi ośrodkami. Miasto jest np. wzajemnie powiązane z otaczającymi je gminami w zakresie realizacji usług budowlanych, remontowych i transportowych. Wzajemne relacje widać również w zakresie usług związanych z kulturą i rekreacją, w szczególności umożliwiających realizację pasji i hobby, a także usług rynkowych, takich jak zakupy podstawowe, drobne naprawy, czy usługi typu „beauty”.

Ryc. 2. Bilans usług ogółem

Źródło: Matryca bilansu usług na terenie Partnerstwa (za: Raport diagnostyczny Partnerstwa ZIT Gniezno)

Miasto Gniezno jest głównym eksporterem w przypadku usług w obszarze „Edukacja i wychowanie”. Zaspokaja więc MOF w dużym stopniu w zakresie edukacji podstawowej dzieci oraz opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym i żłobkowym. Jest to również lider w obszarze edukacji ponadpodstawowej. Część gmin korzysta również z usług tego typu poza Partnerstwem. Usługi zdrowotne w największym stopniu zapewniane są poza obszarem Partnerstwa, choć udział miasta Gniezno na tle innych gmin jest również zauważalny. W kategorii „Kultura, rozrywka i rekreacja” nie wykazano jednoznacznie dominacji ośrodka powiatowego, ponieważ większość usług w tym obszarze mieszkańcy Partnerstwa wydają się importować spoza Partnerstwa.

Najszerszą badaną kategorię usług stanowiły „Usługi rynkowe”, w ramach których analizowano 8 rodzajów usług dla mieszkańców: zakupy artykułów podstawowych, zakupy artykułów przemysłowych, drobne usługi naprawcze, usługi typu „beauty”, usługi bankowe i finansowe, doradztwo specjalistyczne, usługi budowlane i transportowe oraz usługi gastronomiczne. Miasto Gniezno w tym przypadku okazało się być eksporterem niemal wszystkich rodzajów usług. Importerami są natomiast gminy otaczające, szczególnie Czarniejewo i Niechanowo. W przypadku niektórych typów usług odnotowano ich duży import spoza Partnerstwa. Tak jest m.in. w przypadku kategorii „Rynek pracy”, gdzie znaczna część mieszkańców Partnerstwa korzysta z tych usług poza jego obszarem. Najsilniejszym eksporterem tej usługi okazuje się być gmina Gniezno.

3. Cele partnerstwa i ich operacjonalizacja

3.1. Cele strategii Partnerstwa

3.1.1. Cel ogólny (misja) Partnerstwa

Misja Partnerstwa stanowi przyczynę zawarcia Partnerstwa, oparta jest o kluczowe wartości, wokół których zawiązało się i chce działać Partnerstwo. Misja wyraża ideę planowanych działań, jest skierowana do mieszkańców i do otoczenia.

Misją partnerstwa jest:

Wzmacnianie rozwoju społeczno-gospodarczego, infrastrukturalno-środowiskowego i kulturowego jednostek samorządu terytorialnego tworzących Partnerstwo oraz współpraca gmin i powiatów w tym zakresie.

3.1.2. Cele szczegółowe strategii Partnerstwa

Z określonej powyżej misji wynikają cele szczegółowe Partnerstwa, które odpowiadają na określone na etapie diagnozy wyzwania. W ramach niniejszej strategii proponuje się trzy cele strategiczne dotyczące konkretnych dziedzin, tj.:

1. Poprawa dostępności transportowej na obszarze funkcjonalnym

Za realizacją tak postawionego celu stoi potrzeba zwiększenia komfortu i wygody mieszkańców w korzystaniu z różnych form transportu. Do osiągnięcia tego celu wykorzystane zostaną różne narzędzia, w tym lepsza koordynacja systemu transportu publicznego, a także rozwój infrastruktury rowerowej i pieszej, aby zapewnić mieszkańcom możliwość swobodnego przemieszczania się po obszarze funkcjonalnym. Realizacja celu przyczyni się również do poprawy bezpieczeństwa osób przemieszczających się na terenie MOF i jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji szkodliwych substancji. Ostatecznie, realizacja celu ma przełożyć się na stworzenie bardziej przyjaznego i dostępnego środowiska dla wszystkich mieszkańców obszaru funkcjonalnego.

Cel ten obejmuje przede wszystkim wymiar przestrzenny i środowiskowy rozwoju, ale będzie też oddziaływał na wymiar gospodarczy i społeczny.

Problemy, na które odpowiada cel:

- niezadawalająca dostępność komunikacyjna wewnątrz Partnerstwa,
- niewystarczające skoordynowanie istniejącego transportu zbiorowego.

Potencjały obszaru, które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do osiągnięcia celu:

- korzystne położenie komunikacyjne,
- istniejące zasoby infrastrukturalne.

Kierunki, z którymi cel jest powiązany:

- ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu,
- poprawa jakości usług publicznych,
- poprawa jakości przestrzeni publicznych,
- wspólne działania na rzecz rozwoju kultury i edukacji.

Terytorialność celu: obszar całego Partnerstwa.

2. Poprawa jakości usług publicznych

Cel zakłada stworzenie bardziej efektywnego i skutecznego systemu usług publicznych dla różnych grup wiekowych mieszkańców obszaru funkcjonalnego, jako odpowiedź na postępujące starzenie się społeczeństwa oraz motywację młodzieży, która rozważa opuszczenie obszaru Partnerstwa po zakończeniu edukacji na poziomie szkół średnich. Działania obejmą przede wszystkim wsparcie rozwoju nowych i innowacyjnych usług publicznych, również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Cel ten obejmuje przede wszystkim wymiar społeczny, ale będzie też oddziaływał na wymiar gospodarczy i przestrzenno-środowiskowy.

Problemy, na które odpowiada cel:

- zmiany demograficzne zachodzące na obszarze Partnerstwa,
- brak odpowiednich usług dla ludzi młodych, które zachęciłyby ich do pozostania na obszarze Partnerstwa,
- pogorszenie sytuacji w dostępie do usług społecznych,
- nierównomierny dostęp do usług zdrowotnych,
- niewykorzystany potencjał do rozwoju e-usług publicznych.

Potencjały obszaru, które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do osiągnięcia celu:

- aktywni mieszkańcy obszaru Partnerstwa,
- istniejąca infrastruktura usługowa,
- duże przywiązanie do lokalności.

Kierunki, z którymi cel jest powiązany:

- rozwój e-usług
- wspólne działania na rzecz rozwoju kultury i edukacji.

Terytorialność celu: obszar całego Partnerstwa.

3. Zapewnienie wysokiej jakości środowiska

Realizacja celu ma przyczynić się do poprawy jakości środowiska naturalnego na obszarze funkcjonalnym. Skupiać się będzie przede wszystkim na ochronie wód i powietrza oraz na promowaniu zrównoważonego rozwoju i korzystania z zasobów naturalnych. W ramach strategii, partnerzy będą też działać na rzecz rozwoju OZE i ochrony bioróżnorodności.

Cel ten obejmuje przede wszystkim wymiar środowiskowy, ale będzie też oddziaływał na wymiar gospodarczy, społeczny i przestrzenny.

Problemy, na które odpowiada cel:

- niezadowalająca jakość wód powierzchniowych i podziemnych,
- silne oddziaływanie negatywnych skutków zmian klimatu, m.in. ulewnych deszczy, wichur, nawałnic, suszy,
- niewystarczająco rozwinięta sieć kanalizacyjna.

Potencjały obszaru, które będą wykorzystywane i wzmacniane w trakcie dążenia do osiągnięcia celu:

- istniejące zasoby środowiska przyrodniczego,
- dobre warunki środowiskowe do wykorzystania OZE.

Kierunki, z którymi cel jest powiązany:

- poprawa jakości usług publicznych, e-usługi,
- wspólne działania na rzecz rozwoju kultury i edukacji.

Terytorialność celu: obszar całego Partnerstwa.

4. Rozwój współpracy na obszarze Partnerstwa

Na potrzeby realizacji strategii wyodrębniono osobny cel horyzontalny dotyczący współpracy, która jest wpisana w całość działań Partnerstwa i jest czynnikiem warunkującym sukces jego działania.

Tabela 1. Tabela integracji celów szczegółowych strategii

 - bezpośrednie oddziaływania na wymiar

 - pośrednie oddziaływania na wymiar

Cele szczegółowe strategii:	Wpływ celu szczegółowego na poszczególne wymiary rozwoju			
	Społeczny	Gospodarczy	Środowiskowy	Przestrzenny
Cel 1: Poprawa dostępności transportowej na OF				
Cel 2: Poprawa jakości usług publicznych				
Cel 3: Zapewnienie wysokiej jakości środowiska				
Cel 4: Rozwój współpracy na obszarze partnerstwa				

Źródło: Opracowanie własne

3.1.3. Wizja strategiczna Partnerstwa

Wizja strategiczna Partnerstwa ZIT Gniezno brzmi następująco:

"W wyniku wspólnej realizacji strategii oraz innych realizowanych wspólnie działań Partnerstwo ZIT Gniezno w 2030 r. to grupa samorządów, która współpracuje na rzecz zapewnienia wysokiej jakości życia i warunków rozwoju dla mieszkańców, a także stwarza warunki dla dobrze prosperującej gospodarki. Działania swoje realizuje z uwzględnieniem dziedzictwa kulturowego, ochrony środowiska naturalnego i wzmocnienia atrakcyjności turystycznej regionu."

Wizja ta zakłada bliską współpracę między samorządami, w której partnerzy będą dążyć do osiągnięcia wspólnych celów w zakresie rozwoju obszaru funkcjonalnego. Partnerstwo będzie opierać się na wzajemnym szacunku, zaufaniu i efektywnej komunikacji, a także na uwzględnieniu potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Ostatecznie, wizja ta ma na celu stworzenie silnego i zintegrowanego obszaru funkcjonalnego, który będzie prosperował i przyciągał nowych mieszkańców oraz inwestycje.

3.2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych

Działania to sformułowane ogólnie obszary aktywności, które mają przyczynić się do osiągnięcia określonego celu szczegółowego strategii. Każdemu celowi szczegółowemu jest zatem przyporządkowana lista działań planowanych do realizacji do 2030 r., zwanych celami operacyjnymi. Dla każdego celu operacyjnego proponowane są z kolei rekomendowane kierunki działań, tj. konkretne rodzaje działań wdrażających cele operacyjne. W rozdziale 4.4 znajdują się szczegółowe zapisy, które umiejscawiają planowaną interwencję w kontekście przestrzennym i uszczegóławiają ww. rekomendacje o sugerowane typy projektów. Typy projektów są kolejnym etapem operacjonalizacji strategii, nie są one natomiast tożsame z klasycznie pojmowanymi projektami, o których mowa w rozdziale 5.

Taki sposób operacjonalizacji strategii wynika z chęci klarownego określenia celów operacyjnych oraz działań, które będą podejmowane w ramach każdego z tych celów, a z drugiej strony umożliwienia przejrzystego planowania i wdrażania strategii, monitorowania postępów w jej realizacji i dostosowywania do zmieniających się warunków i potrzeb.

3.2.1. Cele operacyjne i rekomendowane działania lub typy projektów realizujące cele szczegółowe strategii

Cel operacyjny 1.1. USPRAWNIENIE SYSTEMU TRANSPORTU

Działanie docelowo ma doprowadzić do stworzenia spójnej siatki połączeń komunikacyjnych na obszarze Partnerstwa. Z punktu widzenia potrzeb rozwojowych obszaru w pierwszej kolejności działania obejmą budowę dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych, które mają łączyć w sobie funkcję turystyczną i dojazdów dziennych. Mając na względzie dostępne środki finansowe w ramach instrumentu ZIT w bieżącej perspektywie finansowej nacisk zostanie położony na kluczowych dla Partnerstwa odcinkach, przy czym docelowo Partnerstwo zakłada opracowanie dla obszaru ZIT planu w zakresie zintegrowanego transportu zbiorowego w oparciu o transport rowerowy, który będzie mógł uzyskać dofinansowanie z innych dostępnych źródeł.

Drugim istotnym elementem jest koordynacja istniejących usług transportowych. W tym zakresie najważniejsze zadanie infrastrukturalne, w postaci Zintegrowanego Centrum Przesiadkowego, zostało już zrealizowane w mieście Gniezno. Konieczna jest natomiast integracja organizacyjno-funkcjonalna komunikacji **miejskiej** na obszarze Partnerstwa np. poprzez stworzenie wspólnego systemu informacji na temat rozkładów jazdy dla różnych przewoźników prywatnych zapewniających usługi transportowe mieszkańcom, a w dalszych krokach, być może, optymalizację tych

rozkładów. Partnerstwo dużą wagę przykładają też do rozwoju elektromobilności, planując dalszą modernizację taboru oraz budowę infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej.

Uzupełnieniem powyższych działań będzie rozbudowa istniejącej infrastruktury drogowej, m.in. obwodnic, finansowana ze źródeł innych niż fundusze europejskie. W tym zakresie kluczowa będzie też poprawa bezpieczeństwa, dzięki wyprowadzeniu ruchu z centrum miast.

Docelowo realizacja działania pozwoli też na ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Cel operacyjny 2.1. ROZWÓJ EDUKACJI

Na terenie Partnerstwa funkcjonuje „Stolica eXperymentu” – przedsięwzięcie, które ma przede wszystkim podnieść jakość kształcenia młodych ludzi z Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego. To miejsce, które można określić mianem hubu innowacji edukacyjnych, może posłużyć Partnerstwu stając się gospodarzem działań edukacyjnych w jego przestrzeniach, ale też zapewniając zasób ekspercki oraz know-how do organizacji mobilnych warsztatów edukacyjnych w gminach znajdujących się na obszarze funkcjonalnym i wspierającym kompleksowe, innowacyjne programy rozwoju placówek edukacyjnych. W ramach działania Partnerstwa, zakłada się wsparcie rozwoju edukacji dla uczniów i uczennic szkół podstawowych i ponadpodstawowych (w tym zawodowych) z terenu Miasta Gniezna i gmin powiatu gnieźnieńskiego poprzez dodatkowe zajęcia rozwijające umiejętności i kwalifikacje uczniów, kółka zainteresowań, kompleksowe programy rozwoju szkół oraz rozwój doradztwa zawodowego w „Stolicy eXperymentu” w Gnieźnie. Dodatkowo, zakłada się rozwój wiedzy i kompetencji nauczycieli poprzez organizowanie szkoleń i warsztatów, by w większym stopniu dostosować jakość edukacji do potrzeb regionalnych i lokalnych pracodawców. Pozwoli to na lepsze dopasowanie umiejętności absolwentów do wymagań pracodawców. Elementem uzupełniającym działania realizujące cel operacyjny będzie rozwój infrastruktury sportowej o znaczeniu ponadlokalnym, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz zachęci do aktywności fizycznej.

Cel operacyjny 2.2. ROZWÓJ KULTURY

Cel operacyjny zakłada rozwój współpracy ośrodków kultury funkcjonujących na obszarze Partnerstwa, zwiększenie wspólnych działań promocyjnych, animacyjnych, edukacyjnych czy integracyjnych, m.in. z wykorzystaniem istniejącego potencjału historycznego obszaru funkcjonalnego, promującego jego pozycję jako kulturalnej stolicy obszaru. Z uwagi na historyczne rocznice: tysiąclecie koronacji pierwszych królów Polski: Bolesława Chrobrego i Mieszka II, zasadne jest rozwijanie istniejących oraz tworzenie nowych szlaków turystycznych (w tym wykorzystujących nowoczesne technologie), rozwój istniejących oraz tworzenie i promowanie nowych produktów

turystycznych (np. Jarmark Średniowieczny, Koronacje Królewskie). Jako element wspierania regionalnej tożsamości kulturowej przewiduje się też działania w zakresie edukacji kulturalnej młodzieży na obszarze Partnerstwa i poza nim, umacniając świadomość młodzieży w całym kraju, że *Tu powstała Polska*. Dodatkowo, w ramach celu operacyjnego zakłada się poprawę jakości infrastruktury (budynek, wyposażenie) instytucji kultury w zakresie energooszczędności i dostępności (architektonicznej, informacyjnej i cyfrowej), działania rewitalizacyjne w miejscach mogących stanowić centra rozwoju usług turystycznych i działalności gospodarczej, w celu nadania im nowych funkcji.

Cel operacyjny 2.3. POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH

Cel operacyjny nastawiony jest na poprawę jakości usług publicznych, skierowanych do wybranych grup wiekowych mieszkańców zamieszkujących obszar Partnerstwa. Ma on za zadanie wzmocnienie atrakcyjności usługowej i osiedleńczej miasta Gniezna jako stolicy regionu, a także kształtowanie miast i miejscowości gminnych jako lokalnych centrów usługowych. Szczególny nacisk zostanie położony na rozwój usług społecznych, w tym nowych usług zdrowotnych oraz cyfryzację usług publicznych. Część planowanych do realizacji działań stanowi uzupełnienie już istniejącej oferty usługowej, część z nich będzie natomiast odpowiedzią na braki zidentyfikowane na etapie diagnozy. Cel operacyjny jest komplementarny z zapisami celu 2.1 oraz 2.2

Cel operacyjny 3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA ORAZ DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I MITYGACYJNE

Cel operacyjny skupi się na ochronie przed zmianami klimatu i poprawie jakości środowiska na obszarze funkcjonalnym i obejmie wprowadzanie środków mających na celu ochronę i zachowanie zasobów wodnych, takich jak retencja wody opadowej i zbiorniki retencyjne, zachowanie i rozwijanie powierzchni zielonych, takich jak parki i zieleńce, które pomagają w regulacji temperatury i wilgotności powietrza, czy też promowanie odnawialnych źródeł energii, takich jak energia słoneczna i wiatrowa oraz tworzenie warunków do ich rozwoju (mitygacja do zmian klimatu).

Dla skuteczności działań prowadzonych na rzecz ochrony środowiska istotna będzie też budowa świadomości ekologicznej mieszkańców, szczególnie dzieci i młodzieży. Zakłada się więc prowadzenie działań edukacyjnych i wzmacnianie świadomości społecznej w zakresie ochrony przed zmianami klimatu i działań proekologicznych. Istotna będzie też ochrona terenów cennych przyrodniczo przed presją urbanizacyjną. Pośrednio będą się z nim też wiązały przedsięwzięcia w zakresie infrastruktury rowerowej oraz promowania komunikacji rowerowej jako alternatywnego środka transportu, realizowane w ramach Celu operacyjnego 1.1 [USPRAWNIENIE SYSTEMU TRANSPORTU](#).

Cel operacyjny 3.2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY

Cel operacyjny będzie obejmował z jednej strony działania miękkie, które nie wymagają inwestycji infrastrukturalnych, a które będą sprzyjały tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości. Możliwe działania obejmą m.in. wsparcie pracowników i pracodawców poprzez projekty związane z zarządzaniem wiekiem, wprowadzaniem nowych narzędzi kadrowych i sposobów organizacji pracy, innowacyjnych i elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej oraz projekty dotyczące poprawy warunków pracy. Istotne będzie też wspieranie sieci kontaktów, m.in. poprzez organizację spotkań biznesowych i innych imprez networkingowych, które pomogą w tworzeniu relacji biznesowych. Budowanie relacji będzie również ważne w kontekście lepszego powiązania lokalnych firm na obszarze Partnerstwa. Cel przewiduje też ułatwienie dostępu do informacji na temat formalności związanych z założeniem i prowadzeniem firmy oraz możliwości jej rozwoju. Z drugiej strony podjęte zostaną działania w zakresie rozwoju potencjału turystycznego Partnerstwa w duchu zrównoważonego rozwoju, które będą miały przełożenie na sytuację gospodarczą obszaru, a także rozwoju rolnictwa ekologicznego, wykorzystującego zidentyfikowane zasoby i potencjały lokalne.

Cel operacyjny 3.3 POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI

Cel operacyjny nakierowany jest na poprawę jakości przestrzeni i kreowanie ładu przestrzennego. W ramach tego działania Partnerstwo planuje szeroki katalog projektów, które można podzielić na kilka grup działań.

Pierwsza grupa projektów dotyczy wprowadzania regulacji w prawie lokalnym, postuluje się m. in. zapisy w miejscowych planach dotyczące:

- zielono-niebieskiej infrastruktury,
- ochrony terenów zielonych,
- ochrony terenów rolnych o wysokich klasach gleb,
- ochrony terenów cennych przyrodniczo przed presją urbanizacyjną,
- terenów pod zabudowę i terenów wyłączonych spod urbanizacji.

Postulowane są również działania informacyjne, promocyjne, szkolenia, kampanie informacyjne dotyczące ochrony terenów rolnych o wysokich klasach gleb.

Kolejna grupa projektów obejmuje szeroki katalog zagadnień związanych z odnową miast, co również wpływa na poprawę jakości przestrzeni, m.in. rewitalizację centrów miast oraz budowę obwodnic.

Rewitalizacja zgodnie z definicją rozumiana jest jako "kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej

gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”².

W obszarze partnerstwa znajdują się zabytkowe układy urbanistyczne (Czerniejewo, Gniezno i Witkowo), gdzie prowadzenie procesu rewitalizacji wymaga uwzględnienia tego faktu. Potrzeby związane z rewitalizacją występują również w pozostałych gminach tworzących Partnerstwo.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach programów rewitalizacji mogą mieć odzwierciedlenie w postaci realizacji mających wpływ na jakość przestrzeni (remonty budynków/lokalii, tworzenie nowych obiektów odpowiadających na potrzeby społeczności, inwestycje związane z przestrzeniami publicznymi) i stanowi to jeden z komponentów tego działania.

Budowa obwodnic, to zarówno typ projektu przyczyniający się do usprawnienia transportu, jak i wpływający na poprawę jakości przestrzeni w obszarach zurbanizowanych. Katalog przykładowych projektów, które poza realizacją obwodnic są szansą na usprawnienie układu komunikacji kołowej w centrach miast i wsi, jest szeroki: wprowadzanie stref czystego transportu, zwężanie ulic, przekształcanie ulic na deptaki, przekształcanie ulic w atrakcyjne przestrzenie publiczne. Nie bez znaczenia dla podejmowanych działań w tym zakresie są ustalenia dokumentów planistycznych wyższego rzędu (studium uwarunkowań, mpzp), polityk transportowych i planów zrównoważonej mobilności miejskiej (SUMP).

Cel operacyjny 4.1. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY

Współpraca pozwala lepiej wykorzystać wspólne zasoby i czerpać z wymiany doświadczeń, co prowadzi do oszczędności zarówno pieniędzy, jak i czasu.

Współpraca pozwala na wykorzystanie wiedzy i doświadczenia różnych stron, co prowadzi do bardziej efektywnych i skutecznych działań na rzecz mieszkańców, a także wzmocnienia relacji społecznych, bo w dłuższej perspektywie może pomóc tworzyć więzi pomiędzy mieszkańcami. Rozwój współpracy na obszarze funkcjonalnym pozwoli na lepsze zrozumienie potrzeb jego mieszkańców i uwzględnienie ich w planowaniu i realizacji usług publicznych, co przekłada się na poprawę jakości ich życia.

² MFiPR, Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Tabela 2. Matryca celów i rekomendowanych działań/typów projektów

Cel szczegółowy:	Cel operacyjny	Rekomendowane działania/ typy projektów
Cel 1: Poprawa dostępności transportowej na OF	1.1. USPRAWNIENIE SYSTEMU TRANSPORTU	1.1.1. Wzmacnianie lokalnych powiązań transportowych w celu poprawy dostępności ośrodków węzłowych w układzie osadniczym. 1.1.2. Poprawa bezpieczeństwa. 1.1.3. Koordynacja usług transportowych. 1.1.4. Rozwój elektromobilności.
Cel 2: Poprawa jakości życia mieszkańców OF	2.1. ROZWÓJ EDUKACJI	2.1.1. Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży. 2.1.2. Realizacja wspólnych wydarzeń edukacyjnych. 2.1.3. Podnoszenie kwalifikacji nauczycieli. 2.1.4. Dostosowanie kształcenia do potrzeb gospodarki lokalnej. 2.1.5. Rozwój infrastruktury sportowej o znaczeniu ponadlokalnym.
	2.2. ROZWÓJ KULTURY	2.2.1. Wspieranie regionalnej tożsamości kulturowej, podnoszenie atrakcyjności miasta Gniezna jako kulturalnej stolicy obszaru. 2.2.2. Rewitalizacja miejscowości mogących stanowić centra rozwoju usług turystycznych i działalności gospodarczej - dostosowanie ich do nowych zadań.
	2.3. POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH	2.3.1. Porządkowanie zagospodarowanych struktur zabudowy oraz wzmocnienie roli subregionalnego ośrodka usługowego Gniezna poprzez lokalizację i rozwój usług o znaczeniu subregionalnym. 2.3.2. Porządkowanie ekstensywnie zagospodarowanych struktur zabudowy oraz poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych w obszarach centralnych miast i miejscowości (ośrodków gminnych) w celu przywrócenia lub wzmocnienia ich roli w układzie osadniczym oraz budowania tożsamości miejsca i poczucia lokalnej dumy mieszkańców. 2.3.3. Ograniczanie rozpraszania zabudowy, racjonalizacja wykorzystania terenów położonych w zasięgu pieszej dostępności do wydajnej komunikacji publicznej.

Cel szczegółowy:	Cel operacyjny	Rekomendowane działania/ typy projektów
Cel 3: Zapewnienie wysokiej jakości środowiska		2.3.4. Zwiększenie dostępności cyfrowej - rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i wdrożenie rozwiązań smart city.
	3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA ORAZ DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I MITYGACYJNE	3.1.1. Porządkowanie gospodarki wodnej i przeciwdziałanie skutkom suszy, budowa strategicznych zbiorników wody i rozwój małej retencji wodnej. 3.1.2. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury - zwiększanie obszarów zielonych i retencji wód na obszarach zurbanizowanych. 3.1.3. Ochrona i promocja lokalnych wartości krajobrazu. 3.1.4. Rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej oraz lokalnych systemów grzewczych. 3.1.5. Rozwój instalacji OZE w oparciu o lokalne zasoby alternatywnych źródeł energii, przy poszanowaniu najcenniejszych zasobów środowiska przyrodniczego, w szczególności otwartych terenów rolnych z glebami najwyższych klas.
	3.2. ZRÓWNOWAŻONY ROZWOJ GOSPODARCZY	3.2.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na OF. 3.2.2. Wsparcie pracowników i pracodawców. 3.2.3. Tworzenie warunków do współpracy środowiska przedsiębiorców między sobą i innymi środowiskami 3.2.4. Budowa infrastruktury dla turystyki wodnej, regulacja powiązań wodnych oraz rozwój infrastruktury technicznej 3.2.5. Rozwój potencjału szlaków turystyki pieszej, rowerowej i samochodowej oraz turystyki pielgrzymkowej 3.2.6. Rozwój, obok intensywnego rolnictwa, wyspecjalizowanego rolnictwa ekologicznego, sadownictwa, upraw szklarniowych, hodowli ryb.
	3.3. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI	3.3.1. Poprawa koordynacji i jakości zarządzania przestrzenią poprzez współpracę pomiędzy samorządami terytorialnymi i społecznością lokalną. 3.3.2. Poprawa jakości środowiska miejskiego, w tym ograniczanie hałasu i zanieczyszczenia powietrza. 3.3.3. Ochrona terenów otwartych przed niekontrolowaną zabudową.

Cel szczegółowy:	Cel operacyjny	Rekomendowane działania/ typy projektów
		3.3.4. Rewitalizacja miejscowości mogących stanowić centra rozwoju usług turystycznych i działalności gospodarczej
Cel 4: Rozwój współpracy na obszarze partnerstwa	4.1. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY NA OF	4.1.1. Rozwój współpracy z przedsiębiorcami. 4.1.2. Integracja środowisk lokalnych. 4.1.3. Rozwój współpracy instytucji na OF w celu lepszego zapewnienia usług.

Źródło: Opracowanie własne

3.3. Rezultaty strategiczne

Tabela 3. Rezultaty strategiczne poszczególnych celów i ich wskaźniki

Wskaźnik rezultatu strategicznego	Wartość bazowa (2021 r.)	Wartość docelowa
Cel 1: Poprawa dostępności transportowej na OF		
USPRAWNIENIE SYSTEMU TRANSPORTU		
Długość ścieżek rowerowych (dróg dla rowerów) ogółem w km (MRL)	2 338,7	wzrost
Cel 2: Poprawa jakości życia mieszkańców OF		
ROZWÓJ EDUKACJI		
Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z matematyki w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (SMUP)	42	wzrost
Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka angielskiego w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (SMUP)	60	wzrost
Średni wynik egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego w szkołach podstawowych dla dzieci i młodzieży (SMUP)	53	wzrost
ROZWÓJ KULTURY		
Liczba uczestników imprez (wydarzeń kulturalnych) organizowanych przez wybrane instytucje kultury na 1000 mieszkańców (SMUP)	331	wzrost
POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH		

Wskaźnik rezultatu strategicznego	Wartość bazowa (2021 r.)	Wartość docelowa
Cel 3: Zapewnienie wysokiej jakości środowiska		
OCHRONA ŚRODOWISKA I ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU		
Liczba nasadzeń drzew i krzewów w zadrzewieniach oraz terenach zieleni na 1 km ² powierzchni danej jednostki terytorialnej (SMUP)	10,8	wzrost
ZRÓWNOWAŻONY ROZWOJ GOSPODARCZY		
Stopa bezrobocia rejestrowanego [%] (SMUP)	4,3	spadek
Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą [osoby] (MRL)	349 114	wzrost
POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI		
Udział powierzchni gminnych terenów zieleni w powierzchni danej jednostki terytorialnej (SMUP)	0,1	wzrost
Liczba koszy na śmieci przypadająca na 100 mieszkańców (SMUP)	0,86	wzrost
Cel 4: Rozwój współpracy na obszarze partnerstwa		
ROZWÓJ WSPÓŁPRACY NA OF		
Liczba zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (MRL)	14 742,00	wzrost
Liczba uczestników masowych imprez artystyczno-rozrywkowych na 1000 mieszkańców (SMUP)	17	wzrost

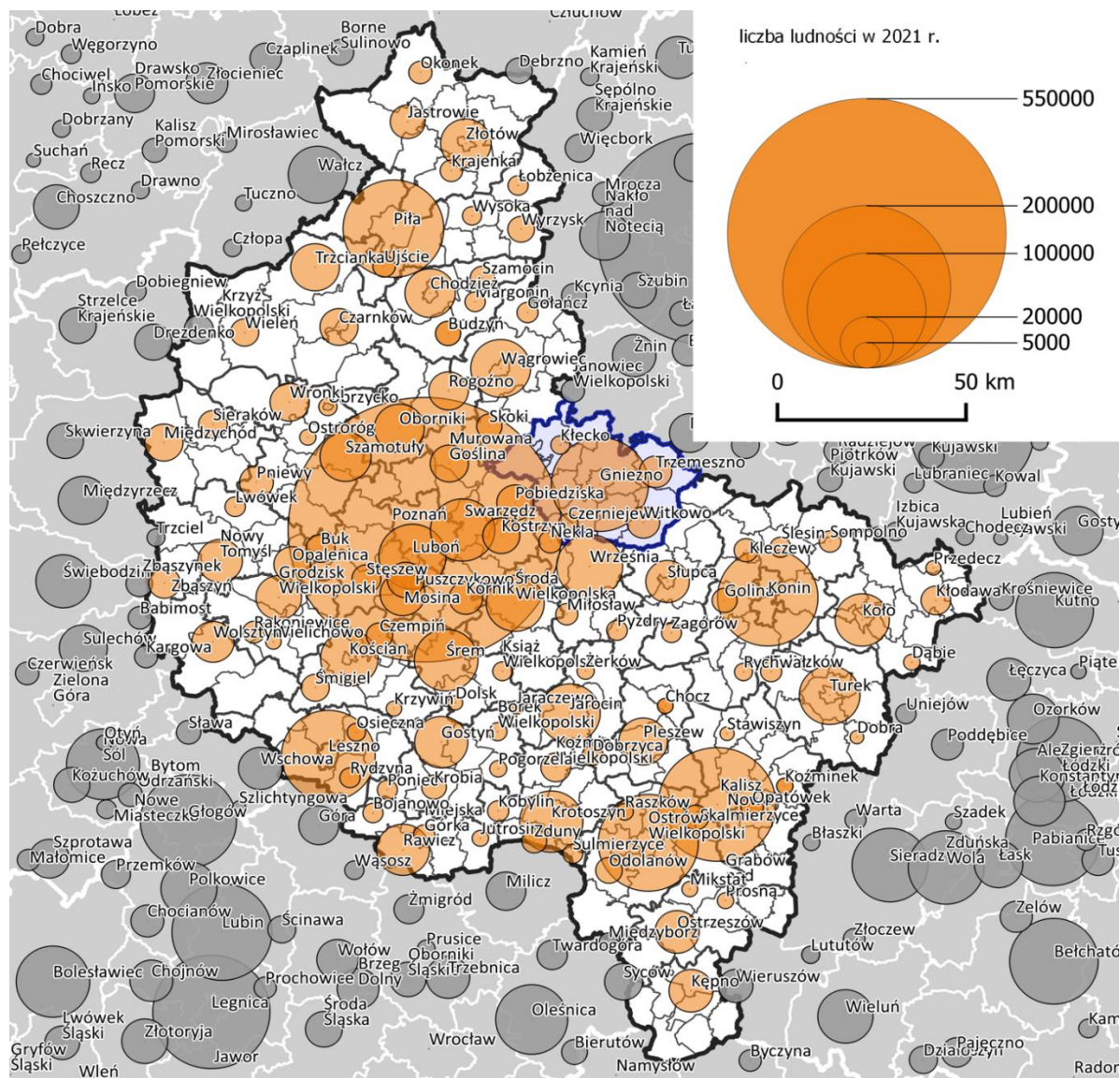
Źródło: Opracowanie własne

4. Wymiar przestrzenny w strategii rozwoju obszaru Partnerstwa

4.1. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej obszaru Partnerstwa

4.1.1. Położenie obszaru Partnerstwa w regionie/kraju, struktura sieci osadniczej

Ryc. 3. Sieć miast Partnerstwa i w otoczeniu wg liczby ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Partnerstwie ZIT Gniezno znajduje się 5 miast oraz 237 miejscowości wiejskich. Odsetek ludności miejskiej wynosi 59,8 %. Wartość ta jest równa wskaźnikowi krajowemu (59,8%), natomiast przewyższa wskaźnik dla województwa wielkopolskiego (54%). Miasto powiatowe Gniezno zaliczane jest do miast średniej wielkości (64,9, tys.). Kolejne dwa: Witkowo (7,5 tys.) i Trzemeszno (7,46 tys.) zaliczane są do miast małych. Pozostałe dwa miasta Czarniejewo (2,5 tys.) oraz Kłecko (2,5 tys.) zaliczane są do miast bardzo małych.

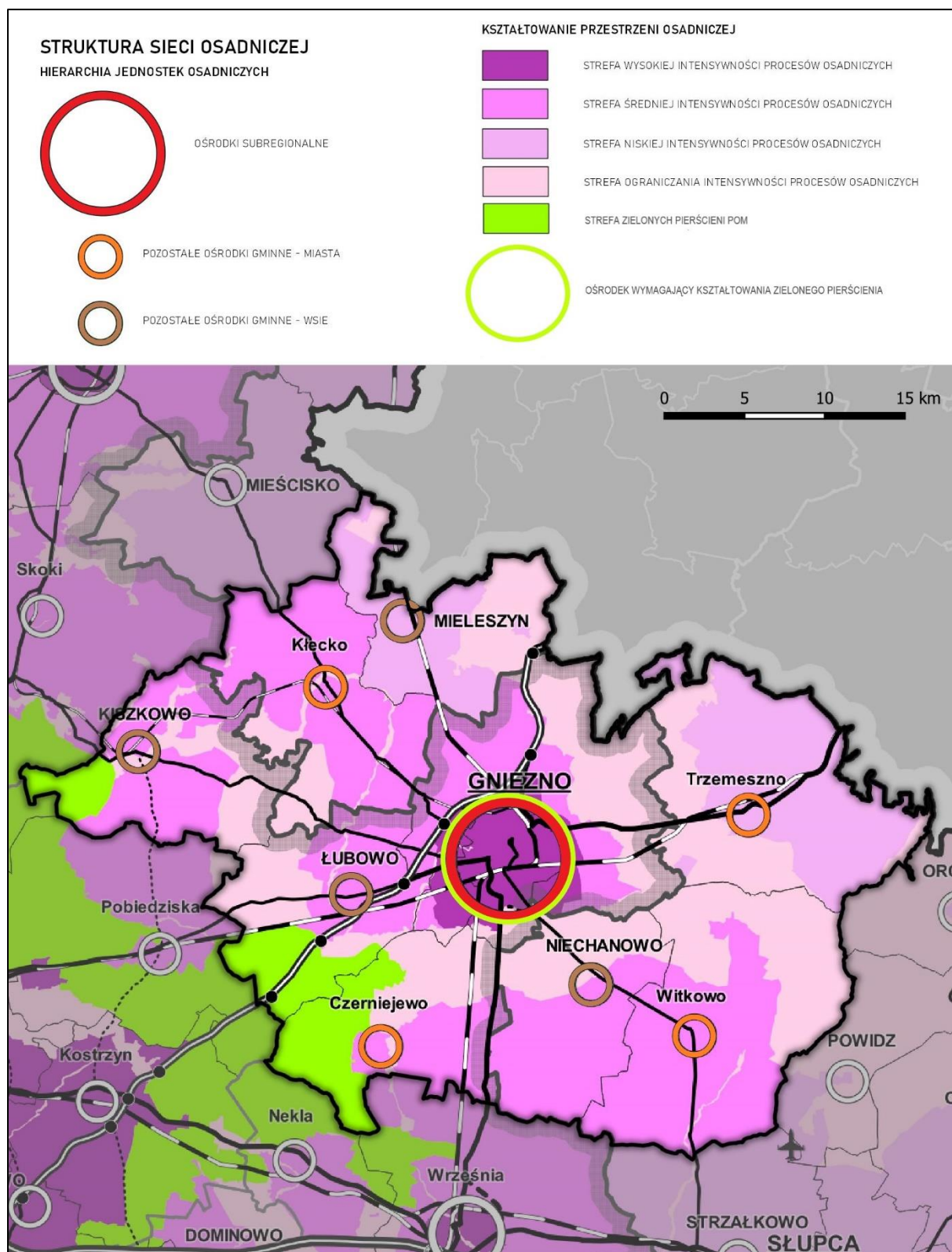
Obszar Partnerstwa położony jest we wschodniej części Wielkopolski pomiędzy trzema krajowymi ośrodkami metropolitalnymi, a mianowicie Poznaniem oraz Bydgoszczą i Toruniem. Odległość czasowa pomiędzy miastem subregionalnym Gniezno a Poznaniem wynosi około 48 min, natomiast do Bydgoszczy około 54 min. Położenie partnerstwa ZIT Gniezno oraz dostępność drogi ekspresowej (co zasadniczo zmniejszyło odległość czasową) buduje konkurencyjność partnerstwa w zakresie gospodarczym, usługowym oraz turystyki wypoczynkowej i kulturowej.

Miasto Gniezno jest jednym z pięciu ośrodków subregionalnych w województwie, co wynika z faktu, że zakres oddziaływania miasta, szczególnie w zakresie usługowym i gospodarczym jest znacznie szerszy niż granica powiatu, a tym samym Partnerstwa. W Gnieźnie koncentrują się usługi o randze regionalnej, takie jak delegatury instytucji wojewódzkich, czy uczelnie wyższe.

Zasięg obsługi miasta Gniezna jako stolicy powiatu, w zakresie zadań realizowanych przez samorząd powiatowy, odpowiada granicom powiatu. Pozostałe ośrodki miejskie i wsie gminne uzupełniają układ ośrodków usługowych na poziomie lokalnym.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej zakłada wzmocnienie roli Gniezna jako subregionalnego centrum usługowo- gospodarczo-komunikacyjnego. Natomiast miejskie i wiejskie ośrodki gminne będą stanowić lokalne centra usługowe. Najwyższa intensywność procesów osadniczych powinna być skupiona w centralnej części obszaru, czyli w mieście centralnym oraz w najbliższym jego otoczeniu. Dla pozostałej części obszaru ZIT Gniezno szczególnej ochronie powinny podlegać zwarte tereny rolne z glebami najwyższych klas. Zabudowa powinna nawiązywać do lokalnej specyfiki zabudowy o średniej i niskiej intensywności. Ponadto w przestrzeni Partnerstwa wskazano strefę zielonego pierścienia, w której proponuje się zarówno ochronę istniejących walorów przyrodniczych oraz ograniczenie zabudowy do poziomu ekstensywnego ze szczególną ochroną terenów otwartych. W odpowiedzi na problemy związane z suszą i ograniczonymi zasobami wody wskazano strefy ochrony walorów przyrodniczych oraz strefy ochrony jezior, gdzie proponuje się ograniczenie lub zakaz zabudowy.

Ryc. 4. Partnerstwo ZIT Gniezno – Struktura sieci osadniczej

Źródło: opracowanie na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+, WBPP w Poznaniu, marzec 2019 r.

4.1.2. Środowisko przyrodnicze – zasoby, ochrona, system powiązań przyrodniczych

Obszar Partnerstwa charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz licznymi jeziorami. Najniższe położenie terenu notuje się w rynnach rzek i jezior od ok. 90 m n.p.m. do ok. 167 m n.p.m. we wschodniej części obszaru. Pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi zauważalne jest zróżnicowanie w zagospodarowaniu terenu.

Powierzchnia użytków rolnych zajmuje w całym obszarze 72% ogólnej powierzchni terenu. Jednak zauważalne jest zróżnicowanie wewnętrzne pod względem użytkowania terenu. Największym udziałem charakteryzują się gminy Czarniejewo i Kłęcko. W ogólnej powierzchni użytków rolnych dominują grunty orne, które zajmują 88% powierzchni gruntów. Dominują gleby klas III (IIIa i b) oraz IV (a i b). Głównymi uprawami są zboża oraz rzepak i rzepik, a także buraki cukrowe. Uzyskiwane plony zbliżone są do średniej krajowej, co sugeruje, że znaczący potencjał rolniczy nie jest w pełni wykorzystany. Na co wpływ mogą mieć między innymi deficyt wody wynikający ze zmian klimatycznych i pogarszających się warunków wodnych.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 na obszarze Partnerstwa działalność prowadziło około 3,74 tys. gospodarstw rolnych, z czego 91% prowadziła sprzedaż swoich produktów. Struktura obszarowa gospodarstw na tle województwa wypada bardzo korzystnie. Średnia powierzchnia gospodarstwa wyniosła około 25,3 ha. 41% gospodarstw stanowiły gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej. Kolejne 15% stanowią gospodarstwa o powierzchni 10-15 ha.

Obszar Partnerstwa posiada przeciętny w skali regionu udział zielonych zasobów. Lasy stanowią jedynie 15% powierzchni całego jego obszaru. Jednak wewnątrz obszaru wyróżniają się gminy Czarniejewo i Mieleszyn oraz Witkowo, gdzie udział lasów wynosi odpowiednio 31%, 25% i 21%. Na obszarze występują dwa duże kompleksy leśne a mianowicie Lasy Czarniejewskie oraz Lasy Skorzęcińskie. Ponadto obszar charakteryzuje się niskim w stosunku do regionu udziałem gruntów zadrzewionych i zakrzewionych w ogólnej jego powierzchni. Sytuacja ta wpływa negatywnie na kształtowanie warunków hydrologicznych, stanowiących ochronę wód i przeciwdziałającym procesom degradacji gleb, a także wspieranie różnorodności biologicznej.

Na obszarze Partnerstwa jedynie 13% powierzchni objętych jest różnymi **formami ochrony przyrody**. Wewnątrz obszaru wyróżniają się gminy Witkowo, Łubowo i Kiskowo, gdzie powierzchnia obszarów prawnie chronionych stanowi odpowiednio

46%, 25% i 24% powierzchni gmin. W granicach obszaru Partnerstwa występują 4 Obszary Natura 2000, 3 rezerваты przyrody (wszystkie w gminie Czarniejewo), 3 parki krajobrazowe oraz obszar chronionego krajobrazu. Ponadto obszar Partnerstwa bogaty jest w pomniki przyrody (139), a najwięcej z nich zlokalizowanych jest w gm. Kłocko oraz Czarniejewo.

Istotnym elementem systemu przyrodniczego są korytarze ekologiczne. Przez obszar przebiega 5 korytarzy dolin rzecznych: 1 o randze międzynarodowej i krajowej, a także 4 o znaczeniu regionalnym. Ponadto przez obszar przebiegają dwa korytarze lądowe o znaczeniu krajowym Pojezierze Żnińskie i Gnieźnieńskie.

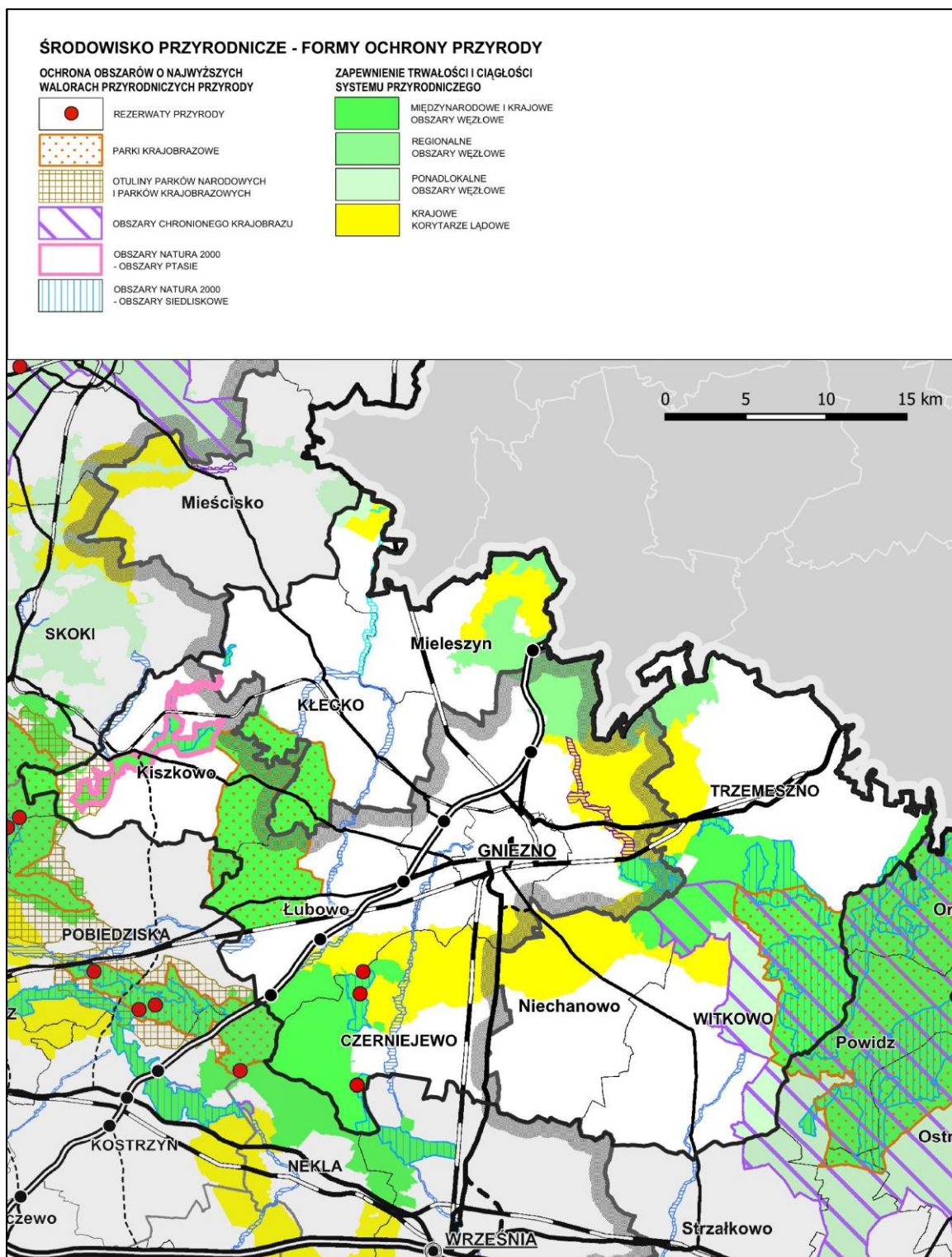
Zasoby kopalin na obszarze Partnerstwa reprezentowane są przez 88 złóż kruszyw naturalnych oraz 1 złożo torfu. Ponadto obszar Partnerstwa położony jest w obszarze perspektywnym dla ujmowania wód termalnych Nizy Polskiego – zbiornik kredy i jury dolnej oraz w granicach obszaru perspektywnego występowania wód leczniczych chlorkowych.

Niskie zasoby wód powierzchniowych związane m.in. z niekorzystnym bilansem wodnym, stanowią istotne zagrożenie dla środowiska, a w dłuższej perspektywie także dla rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym prowadzenia gospodarki rolnej. Wynika to z niekorzystnych uwarunkowań klimatycznych oraz ograniczonych hydrogeologicznych możliwości retencyjnych. Obszar Partnerstwa wg Planu przeciwdziałania skutkom suszy został oceniony jako ekstremalnie zagrożony występowaniem suszy atmosferycznej, a w konsekwencji także suszy glebowej (rolniczej) i hydrogeologicznej.

Sieć hydrograficzną obszaru tworzą liczne rzeki, kanały, rowy melioracyjne oraz wody stojące: jeziora, stawy, sztuczne zbiorniki wodne. Osią hydrologiczną obszaru są rzeki: Wełna, Mała Wełna, Główna, Wrześnica, Struga Gnieźnieńska, Struga Witkowska, Struga Mąkowa, Struga Bawół oraz Kanał Dębina.

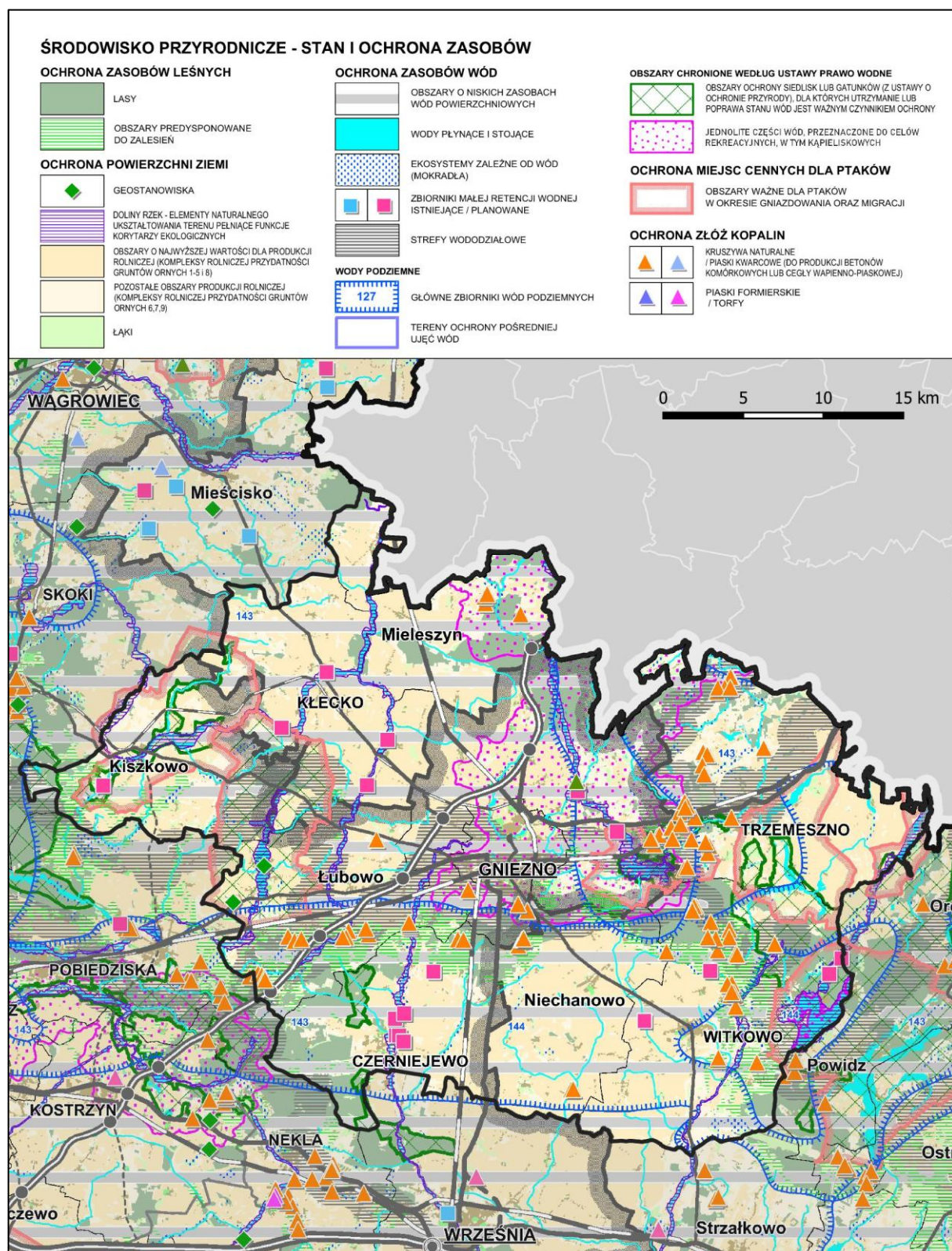
Krajobraz Partnerstwa urozmaicony jest około 50 jeziorami. Najbardziej atrakcyjnym dla turystyki wodnej jest wschodnia część obszaru, gdzie zlokalizowane jest największe jezioro Niedzięgiel oraz inne duże jeziora takie jak: Szydłowskie, Kamienieckie, Popielewskie i Ostrowickie. W pozostałej części obszaru Partnerstwa pod względem powierzchni wyróżniają się jeziora: Lednica, Kłockie, Wierzbicańskie, Dziadkowskie, Gorzuchowskie i Piotrowskie. Na szczególną uwagę zasługuje także zespół sztucznych zbiorników „Stawy Kiszewskie”.

Ryc. 5. Partnerstwo ZIT Gniezno – Środowisko przyrodnicze: formy ochrony, system powiązań przyrodniczych

Źródło: opracowanie na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+, WBPP w Poznaniu, marzec 2019 r.

Ryc. 6. Partnerstwo ZIT Gniezno – Środowisko przyrodnicze: stan i ochrona zasobów

Źródło: opracowanie na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+, WBPP w Poznaniu, marzec 2019 r.

4.1.3. Zabytki i krajobraz kulturowy

Obszar Partnerstwa charakteryzuje się unikatowym bogactwem dziedzictwa kulturowego. Wysokiej jakości przestrzeń kulturową budują krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, liczne zabytki nieruchome i ruchome, obiekty archeologiczne oraz miejsca pamięci narodowej. Wyjątkowe w skali kraju i Europy jest dziedzictwo kulturowe związane z początkami państwa polskiego, którego elementem było utworzenie najważniejszego w regionie Szlaku Piastowskiego. Najcenniejsze elementy dziedzictwa to: Wzgórze Lecha w Gnieźnie wraz z Katedrą pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Wojciecha oraz wyspa Ostrów Lednicki w gminie Łubowo.

W granicach ZIT Gniezno zlokalizowanych jest 418 **zabytków nieruchomych**. Najważniejsze z nich to:

- układy urbanistyczne: Czarniejewa, Gniezna i Witkowa,
- liczne obiekty sakralne, w tym 32 kościoły, wśród których na szczególną uwagę zasługują m.in. kościoły w Gnieźnie, Czarniejewie, Witkowie, Jarząbkowie (gm. Niechanowo), Lednogórze (gm. Łubowo), oraz dziesięć XVII i XVIII wiecznych kościołów drewnianych (gm. Łubowo, Kiskowo, Kłecko, Czarniejewo, Mieleszyn, Niechanowo i Trzemeszno),
- 18 założeń rezydencjalnych, m.in. zespół pałacowy w Czarniejewie, Zakrzewie (gm. Kłecko), zespoły pałacowe zlokalizowane w Niechanowie i Arcugowie (gm. Niechanowo) w Kołaczku (gmina Witkowo) oraz pałac z parkiem w Mielnie oraz Przysiece (gm. Mieleszyn),
- zabytki związane z rozwojem gospodarczym i technicznym takie jak: wiatrak „holender” (gm. Gniezno), młyn parowy (gm. Kiskowo), XVIII – wieczne budynki szpitalne (gm. Trzemeszno), budynek Banku w Witkowie a także liczne obiekty na terenie miasta Gniezna,
- liczne stanowiska archeologiczne, wśród których szczególnie wyróżnia się grodzisko położone na Ostrowie Lednickim (gm. Łubowo) uznane w 1994 roku za Pomnik Historii. Inne wyróżniające się w krajobrazie obiekty to: pozostałość grodziska z IX-X wieku (gm. Kłecko), grodziska wczesnośredniowieczne w Moraczewie i Łubowie (gm.Łubowo), Małachowie – Złych Miejsc (gm. Witkowo) oraz Jankowie Dolnym (gm. Gniezno).

Szlaki kulturowe. W celu promocji dziedzictwa kulturowego na obszarze województwa wyznaczono szereg szlaków kulturowych, z których część przebiega przez obszar Partnerstwa:

- szlak o znaczeniu międzynarodowym – Droga św. Jakuba, Europejski Szlak Cysterski, Europejski Szlak Romański,

- szlaki o znaczeniu krajowym – unikatowy w skali kraju Szlak Piastowski,
- szlaki oznaczeniu regionalnym – Szlak budowli i kościołów drewnianych w Wielkopolsce, Szlak kultury żydowskiej, Szlak zamków, pałaców i dworów, Szlak kościołów drewnianych wokół Puszczy Zielonka.

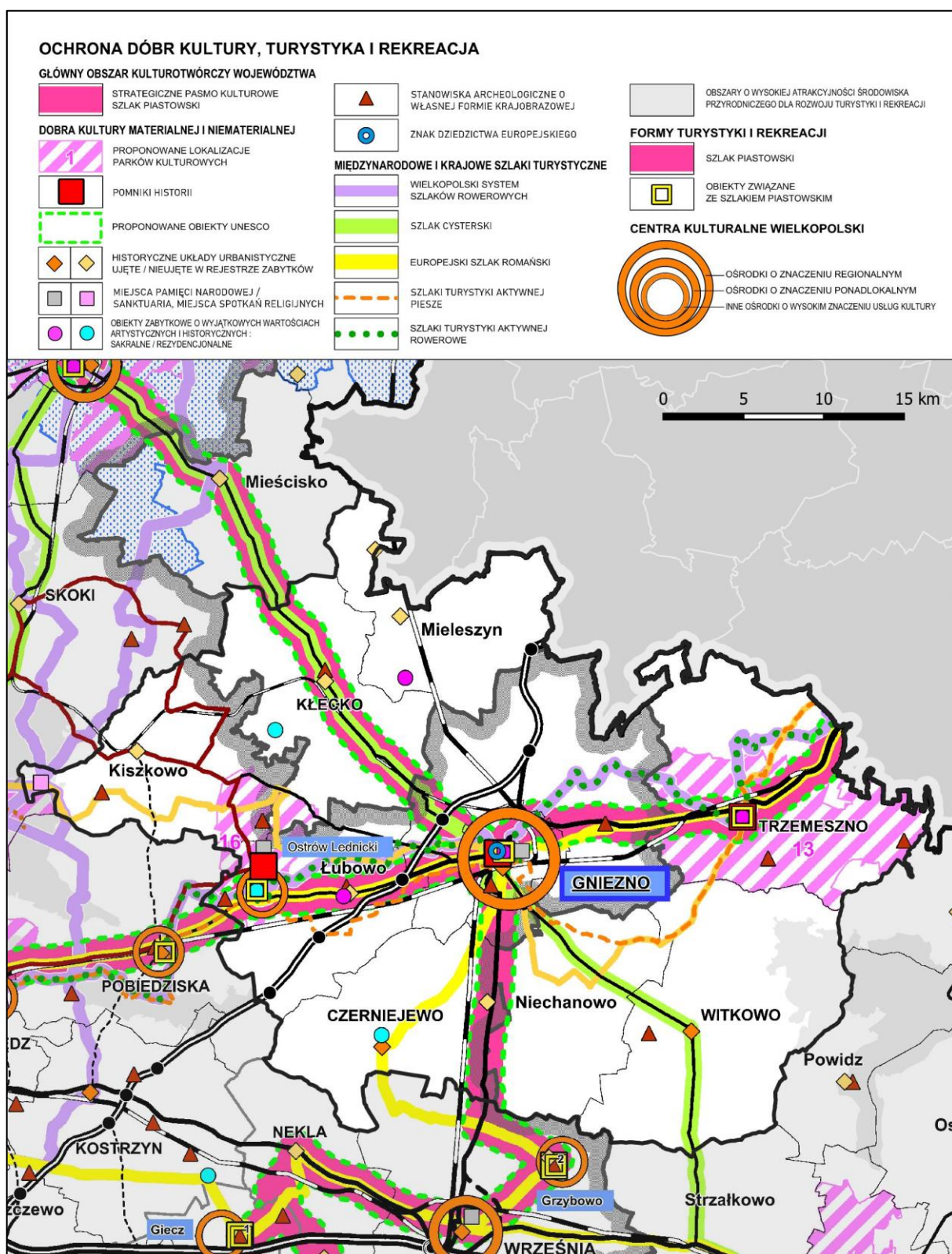
Miejsca kultu religijnego i pamięci narodowej. W obszarze ZIT Gniezno wyróżnić należy dwa wyjątkowe miejsca kultu religijnego. Pierwsze z nich to miasto Gniezno, gdzie zlokalizowane jest Sanktuarium św. Wojciecha w Bazylice Prymasowskiej (katedra) oraz Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia Pani Gniezna w kościele franciszkanów. Drugim miejscem kultu religijnego i celem młodych pielgrzymów z całego kraju jest Ośrodek Duszpasterstwa Akademickiego Dominikanów im. Jana Pawła II (Pola Lednickie, gm. Kiszkowo). To tam od 25 lat organizowane są spotkania młodzieży chrześcijańskiej o nazwie „Lednica 2000”. Symbolem tego miejsca jest ażurowa brama w kształcie ryby zwana Bramą Trzeciego Tysiąclecia.

Obszar Partnerstwa przez wieki był jednym z najważniejszych miejsc kształtowania się państwa i narodu polskiego. Dlatego też w granicach ZIT Gniezno odnaleźć można liczne obiekty, których celem jest upamiętnienie najważniejszych wydarzeń i kluczowych postaci historycznych. Do najważniejszych zalicza się obiekty związane z początkami państwa polskiego zlokalizowane w Gnieźnie i gminie Łubowo oraz liczne pomniki i tablice upamiętniające ważne wydarzenia z okresu zaborów, I i II wojny światowej, czy Powstania Wielkopolskiego zlokalizowane we wszystkich gminach należących do obszaru.

Placówki instytucjonalnej działalności kulturalnej skoncentrowane są przede wszystkim w Gnieźnie oraz w miejscowościach gminnych. Do najważniejszych instytucji kulturalnych w mieście powiatowym należą: Muzeum Początków Państwa Polskiego, Muzeum Archidiecezji Gnieźnieńskiej, Teatr im. Aleksandra Fredry, Muzeum Zabytków Kultury Technicznej, Miejski Ośrodek Kultury, Centrum Kultury „Scena To Dziwna”, Kino „Helios” oraz Biblioteka Publiczna Miasta Gniezna. Poza granicami miasta najważniejszymi instytucjami kultury są: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oraz Wielkopolski Park Etnograficzny w Dziekanowicach.

Turystyka i rekreacja. Przez obszar stowarzyszenia ZIT Gniezno przebiega sieć szlaków turystycznych, w tym szlak rowerowy – EuroRoute R9, Europejski długodystansowy szlak pieszy E11, szlak rowerowy – Piastowski Trakt Rowerowy, szlaki kajakowe wzdłuż rzeki: Wełny, Małej Wełny i Wrześnicy, szlak rowerowy Powidzkiego Parku Krajobrazowego, szlak pieszy nad rzeką Wełną, szlak pieszy: Pierzyska – Czarniejewo, Czarniejewo – Pierzysce.

Ryc. 7. Partnerstwo ZIT Gniezno – Zabytki i krajobraz kulturowy

Źródło: opracowanie na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+, WBPP w Poznaniu, marzec 2019 r.

4.1.4. Transport i komunikacja

Podstawowy układ drogowy obszaru ZIT Gniezno tworzą drogi krajowe i wojewódzkie o charakterze tranzytowym:

- S5 – droga ekspresowa o przebiegu południkowym, docelowo łącząca Olsztyn-Bydgoszcz – Poznań - Wrocław; w granicach Partnerstwa zlokalizowanych jest pięć węzłów komunikacyjnych: Węzeł Mieleszyn Gniezno Północ, Gniezno Południe oraz Łubowo i Czarniejewo.
- DK15 – przebiegająca przez gminy: Niechanowo, Gniezno (miasto i gminę) oraz Trzemeszno droga krajowa klasy GP. Droga łączy Trzebnicę z Ostródą i przebiega przez województwa: dolnośląskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie i warmińsko-mazurskie. Droga ta odpowiada za powiązania komunikacyjne wschodniej i południowej części Partnerstwa z miastem powiatowym Gniezno oraz zapewnia bezpośrednie połączenie z węzłem autostradowym we Wrześni.

Podstawowy układ drogowy uzupełniają drogi wojewódzkie (w planowanej klasie technicznej G):

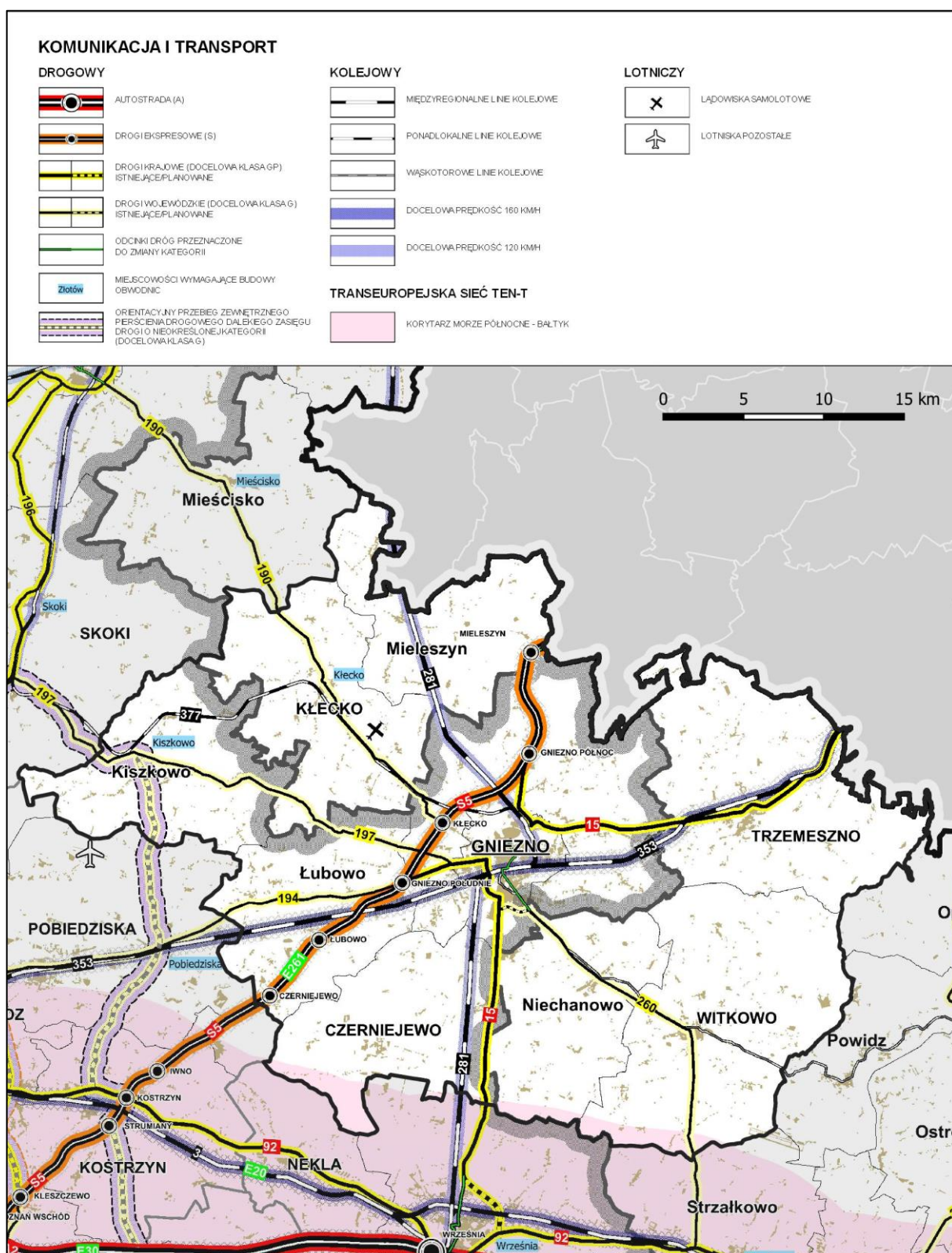
- DW190: Krajenka - Szamocin - Wągrowiec – Kłecko - Gniezno;
- DW194: Poznań - Łubowo – Gniezno – Modliszewko – Droga 5/węzeł Mieleszyn/;
- DW197: Sławica – Rejewiec - Kiszkowo - Gniezno;
- DW260: Gniezno – Niechanowo – Witkowo - Wólka;
- Odcinki dawnej drogi krajowej nr 5 zastąpionej przez drogę S5.

Uzupełnieniem lokalnego układu drogowego jest sieć dróg powiatowych.

Układ infrastruktury kolejowej na obszarze powiatu tworzą dwie główne linie kolejowe, które krzyżują się w węźle kolejowym w Gnieźnie. Są to linie:

- nr 281: Oleśnica – Chojnice – przebiegająca przez obszar południkowo, zelektryfikowana i dwutorowa na odcinku na południe od Gniezna. Odcinek na północ od miasta powiatowego pozostaje nieelektryfikowany i jednotorowy. W granicach Partnerstwa zlokalizowane są stacje: Czarniejewo, Gębarzewo, Gniezno, Gniezno Winiary, przystanki: Żydowo, Zdziechowa, Świątniki, Mieleszyn;
- nr 353: Poznań – Skandawa, przebiegająca równoleżnikowo pierwszorzędna linia kolejowa dwutorowa, zelektryfikowana o znaczeniu państwowym. W granicach Partnerstwa zlokalizowane są stacje: Pierzyska, Gniezno, Trzemeszno, Wydartowo, przystanki: Lednogóra, Fałkowo, Jankowo Dolne;

Ryc. 8. Partnerstwo ZIT Gniezno – Transport i komunikacja

Źródło: opracowanie na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+, WBPP w Poznaniu, marzec 2019 r.

Ponadto funkcjonuje linia kolejowa nr 377: Gniezno Winiary – Sława Wielkopolska, na której do 1995 roku prowadzony był ruch pasażerski, a do 2000 roku ruch towarowy. Po remoncie wykonanym w 2007 roku wznowiono sporadyczny ruch towarowy z Gniezna do Stawian i dalej Rejowca. W granicach Partnerstwa zlokalizowane są stacje: Gniezno Winiary, przystanki: Obora Wielkopolska, Dębica Wielkopolska, Kłecko Wielkopolskie, Olekszyn, Rybno Wielkie; Kiszkowo.

Transport lotniczy. Na obszarze Stowarzyszenia ZIT Gniezno zlokalizowane jest jedno lądowisko cywilne wyposażone w pas trawiasty. Lądowisko jest prowadzone przez Instytut Badawczy im. Dezyderego Chłapowskiego i gospodarstwo rolne Działpol sp. z o.o. PPR 24h.

System komunikacji publicznej na obszarze ZIT Gniezno tworzy sieć połączeń kolejowych, która jedynie częściowo obsługuje ruch pasażerski. Na liniach kolejowych przewozy pasażerskie organizowane są przez PKP Intercity, Przewozy Regionalne oraz Koleje Wielkopolskie. Natomiast główną rolę w obsłudze codziennych przejazdów mieszkańców obszaru odgrywa zbiorowa komunikacja autobusowa. Miejski Zakład Komunikacji w Gnieźnie obsługuje sieć połączeń na terenie miasta Gniezno. Połączenia poza miastem powiatowym realizowane są przez przewoźników prywatnych.

4.1.5. Infrastruktura techniczna i OZE

Zaopatrzenie w energię elektryczną obszaru Partnerstwa w zasadniczym stopniu, zapewnia krajowy system energetyczny. W granicach obszaru zlokalizowane są GPZ w gminie Łubowo, Witkowo i Trzemeszno oraz dwa w mieście Gniezno, które zasilane są za pomocą sieci dystrybucyjnej wysokich napięć 110 kV, których łącznie jest 7. Natomiast przez południową część obszaru przebiega linia elektroenergetyczna systemu krajowego najwyższych napięć 220 kV relacji SNN Czerwonak – Elektrownia Pątnów (gm. Czarniejewo, Niechanowo, Witkowo), która nie jest bezpośrednio związana obszarem.

Dostęp do gazu sieciowego zapewniony jest przede wszystkim z zasobów gazu występujących w południowej i środkowej części województwa. Przez obszar Partnerstwa ZIT Gniezno przebiegają gazociąg tranzytowy „Jamał” relacji Rosja - Niemcy. Natomiast gaz do poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego należących do Stowarzyszenia dostarczany jest za pomocą sieci gazociągów wysokiego ciśnienia o średnicach DN150 – DN50 zasilających stacje redukcyjno-pomiarowe pierwszego stopnia. Przez obszar przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia gazu ziemnego wysokometanowego relacji Poznań Wschód – Swarzędz – Łubowo – Gniezno (DN150), Wydartowo – Trzemeszno – Witkowo (DN150) oraz Trzemeszno – Mogilno. Mieszkańcy zaopatrywani są w gaz za pomocą sieci

dystrybucyjnej średniego i niskiego ciśnienia. Stacje redukcyjno-pomiarowe zlokalizowane są na terenie gminy Łubowo i Gniezno oraz nowopowstała w gminie Witkowo.

Infrastruktura przesyłu paliw. Przez północną część gminy Kłecko oraz Mieleszyn przebiega rurociąg paliwowy relacji Płock – Nowa Wieś Wielka – Rejowiec.

Gospodarka odpadami komunalnymi obejmująca zbieranie i przetwarzanie odpadów, na terenie Stowarzyszenia ZIT Gniezno odbywa się w ramach wyznaczonego I i VII Regionu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi (RGOK). W I Regionie zlokalizowana jest gmina Mieleszyn. Pozostałe gminy Stowarzyszenia zaliczone są do VII Regionu. Zgodnie z nowymi przepisami Regiony funkcjonowały do końca 2022 roku i mają być zastąpione przez Komunalne Związki Gmin działające w granicach jednego województwa.

Energetyka odnawialna. Na obszarze Stowarzyszenia ZIT Gniezno zlokalizowanych jest 31 instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych o łącznej mocy 34 MW³:

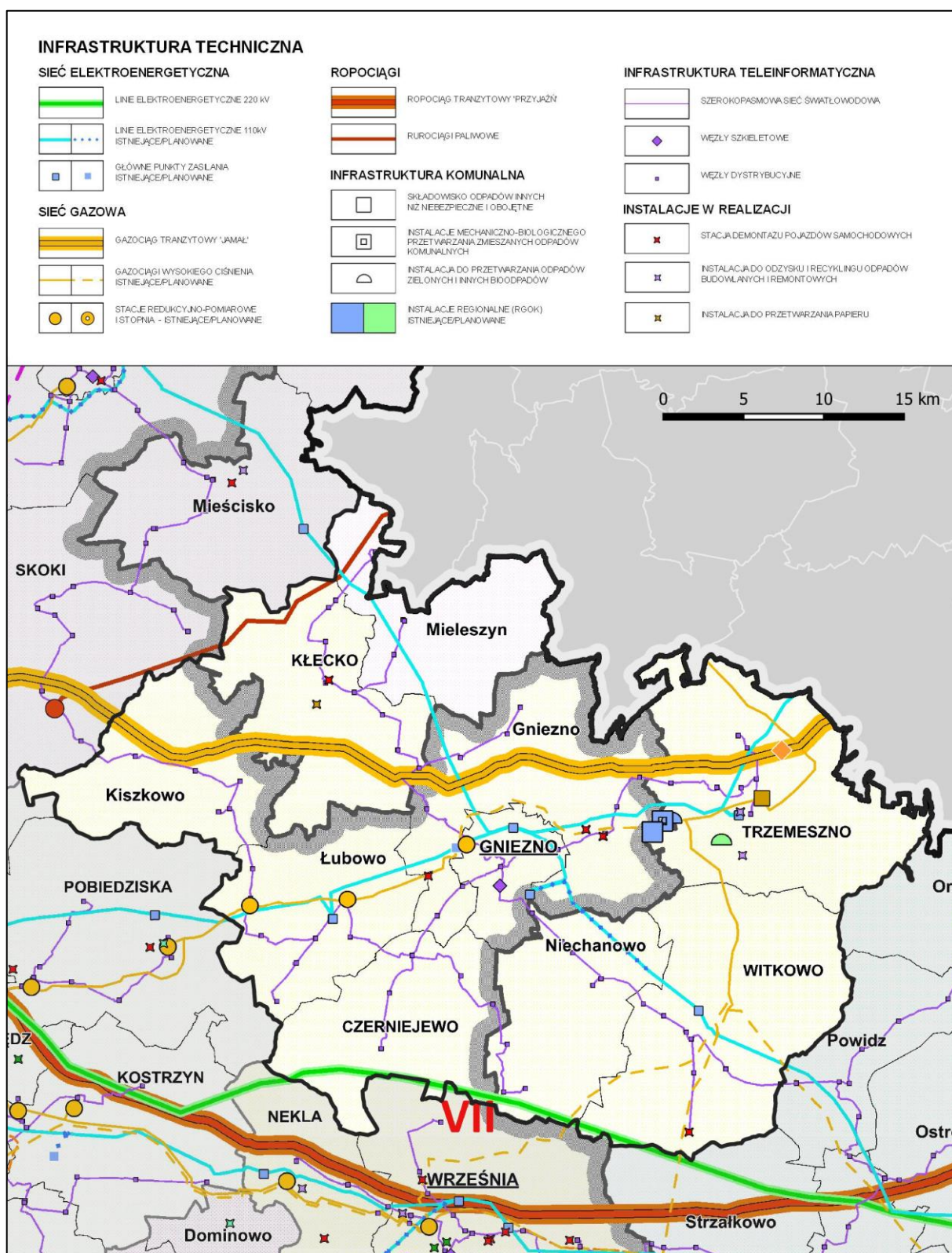
- 17 elektrowni fotowoltaicznych (słonecznych) o łącznej mocy 15,4 MW,
- 12 elektrowni wiatrowych o łącznej mocy 17,66 MW,
- 1 instalacja wytwarzająca energię z biogazu o łącznej mocy 0,99 MW,
- 1 mała elektrownia wodna o mocy zainstalowanej 0,015 MW.

Obszar ZIT Gniezno posiada bardzo dobre warunki środowiskowe do wykorzystania energii wiatrowej – obszar zaliczony jest do II – bardzo korzystnej – strefy energetycznej wiatru w Polsce. Posiada także jednorodne i korzystne warunki dla rozwoju energetyki słonecznej. Kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne mogą być uzupełnieniem systemów ogrzewania lub umożliwiać produkcję energii elektrycznej.

ZIT Gniezno ma również predyspozycje do rozwoju energetyki geotermalnej. Występowanie wód termalnych w zbiorniku kredy i jury dolnej, stwarza możliwość ich zastosowania w balneoterapii i rekreacji.

³ [Link do raportu](#)

Ryc. 9. ZIT Gniezno – Infrastruktura techniczna

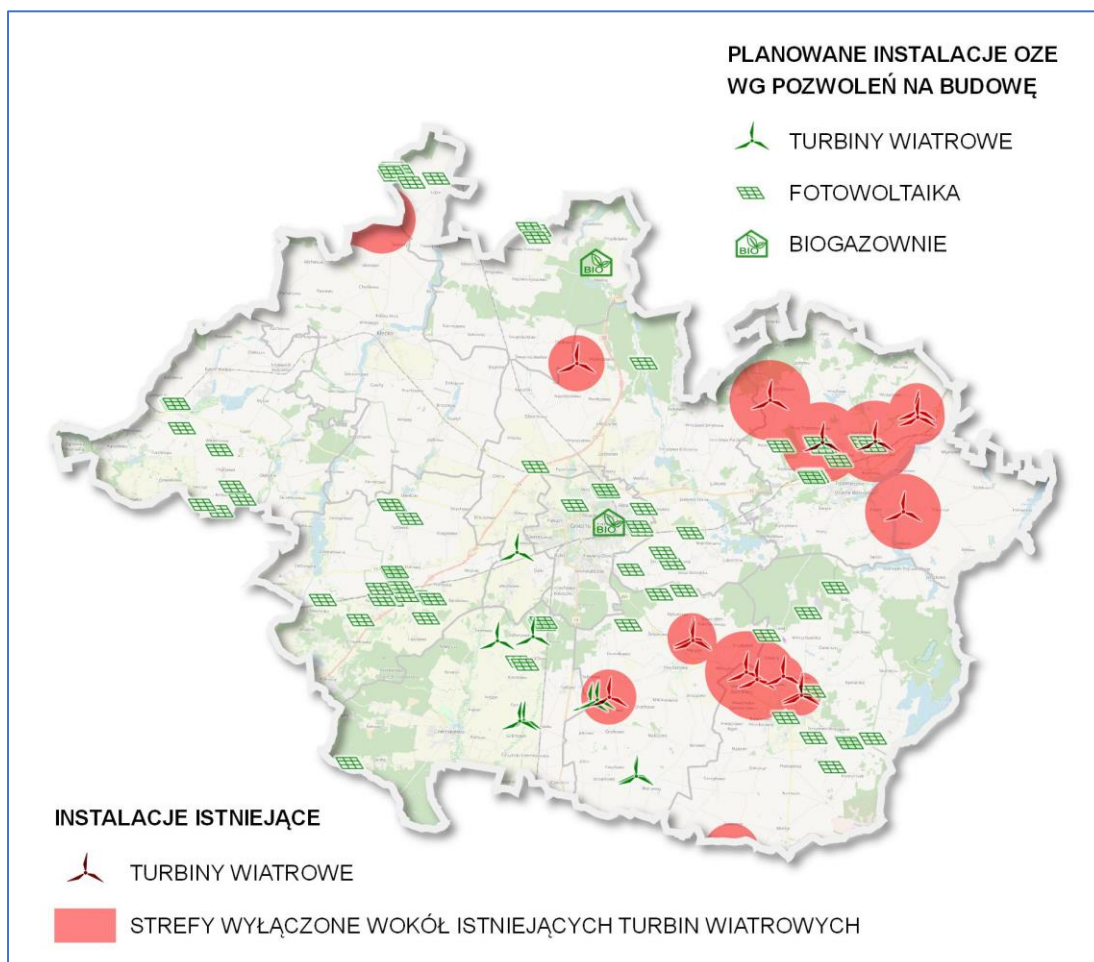

Źródło: Opracowanie na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+, WBPP w Poznaniu, marzec 2019 r.

Obszar charakteryzuje ponadto występowaniem dużych zasobów biomasy, przede wszystkim na obszarach intensywnej produkcji rolnej. Źródłem pozyskiwania biogazu mogą być także oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów i ферmy hodowlane. Natomiast niewielkie zasoby wodne stanowią ograniczenia dla rozwoju energetyki wodnej, o czym świadczy fakt działania wyłącznie jednej, małej elektrowni wodnej.

Dobre warunki do rozwoju energetyki odnawialnej odzwierciedlają się w wydanych przez Starostę Powiatu Gnieźnieńskiego pozwoleniach na budowę w zakresie instalacji OZE. Od 2016 roku na terenie Partnerstwa wydano łącznie 137 pozwoleń na budowę dla instalacji z zakresu produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Wśród tych inwestycji dominującą rolę odgrywa fotowoltaika – 124 pozwolenia. Ponadto dla instalacji wiatrowych wydano jedynie 10 decyzji i pochodzą one z 2016 roku, natomiast pozostałe 3 dotyczą biogazowni.

Ryc. 10. ZIT Gniezno – OZE

Źródło: Opracowanie własne na podstawie na podstawie danych Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego

4.2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie polityki przestrzennej

Partnerstwo ZIT Gniezna obejmuje gminę miejską Gniezno, gminy miejsko-wiejskie Czarniejów, Kłecko, Trzemeszno i Witkowo oraz gminy wiejskie Gniezno, Kiszkowo, Łubowo, Mieleszyn i Niechanowo. Na terenie Partnerstwa **przeważają regularne, zaplanowane formy** osadnicze: planowa zabudowa miejska oraz wsie folwarczne **o dużym stopniu koncentracji**. Miasto Gniezno oraz większość miejscowości wiejskich i gminnych to obszary zwartej zabudowy o koncentrycznej formie. Niemniej prócz wzorcowych miejscowości o wyjątkowo zwartej struktury w obszarze Partnerstwa **rośnie** udział zabudowy rozproszonej, zwiększającej swoją intensywność w obszarach podmiejskich.

Większość mieszkańców Partnerstwa zamieszkuje w obrębie skoncentrowanej zabudowy miast Gniezno, Czarniejewo, Kłecko, Trzemeszno i Witkowo i ma zapewniony **dobry dostęp do obiektów usług publicznych i komercyjnych oraz do sieci infrastruktury technicznej**. Około 54% ogółu mieszkańców partnerstwa, a co za tym idzie podobny odsetek dzieci, zamieszkuje w zasięgu 15-minutowego dojścia pieszo do szkoły podstawowej. Kolejne 35% dzieci może dotrzeć do szkoły podstawowej w ciągu 15 minut podróżując rowerem. Natomiast wskaźniki długości sieci infrastruktury technicznej (wodociągowej i kanalizacyjnej), przy dobrym odsetku korzystającej z sieci ludności, są dłuższe niż średnia dla Polski co wynika ze zróżnicowanej na terenach miejskich i wiejskich gęstości zabudowy.

Zagrożeniem dla ładu przestrzennego i standardu życia mogą być procesy niekontrolowanej suburbanizacji na otaczających terenach wiejskich. Procesy te obserwowane są głównie w gminie wiejskiej Gniezno oraz w gminach Niechanowo i Czarniejewo w częściach przylegających do miasta Gniezna. **Na obszarach o niskim stopniu** koncentracji zabudowy, tworzącej wąskie pasma wzdłuż dróg, mała intensywność zabudowy stawia pod znakiem zapytania możliwość wprowadzenia współczesnych standardów zamieszkiwania. Chaotyczne rozlewanie się zabudowy, skutkuje nie tylko dewastacją krajobrazu, ale również generuje **nadmierne koszty funkcjonowania gmin**. Proces taki może następować również w przypadku, gdy zbyt szeroko zaplanowane tereny rozwojowe są wykorzystywane w niewielkim stopniu, wyrwykowo, bez zapewnienia właściwego dostępu do uzbrojenia terenu i dostępu do usług publicznych.

Szansą rozwojową Partnerstwa jest szczególnie cenny krajobraz Jeziora Lednickiego oraz bogate zasoby dziedzictwa kulturowego na czele z Gnieznem posiadającym historyczny układ urbanistyczny, szeroki katalog obiektów zabytkowych oraz niezwykle w skali kraju potencjał miejsca będącego na przestrzeni wieków ważnym ośrodkiem polskości. Ponadto występujące na terenie Partnerstwa założenie

przestrzenne Czerniejewa wraz z zespołem pałacowym, zabytkowe układy urbanistyczne Kłęcka i Witkowa oraz układ przestrzenny Trzemeszna z klasztorem kanoników regularnych dopełniają wizję obszaru o wysokich walorach kulturowych.

4.2.1. Zasady ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

Wspólna polityka ekologiczna gmin, poprzez podejmowanie wspólnych przedsięwzięć, w tym we współpracy z firmami eksploatującymi zasoby środowiska przyrodniczego w zakresie ochrony wód, ziemi, powietrza i krajobrazu jako podstawy dla rozwoju rekreacji oraz turystyki.

Część obszaru Partnerstwa objęta jest formami ochrony przyrody i krajobrazu. Niezbędne jest rygorystyczne respektowanie zakazów i ograniczeń wynikających z ustanowionych form ochrony.

Ukierunkowanie rozwoju gospodarczego Partnerstwa w oparciu o naturalne walory przyrodnicze i środowiskowe z zachowaniem bioróżnorodności naturalnych ekosystemów.

Zaleca się działania zmierzające do utrzymania i wzmocnienia powiązań ekologicznych – wskazania, na podstawie waloryzacji przyrodniczej i krajobrazowej, obszarów niezbędnych do zachowania ciągłości regionalnej sieci korytarzy ekologicznych, mających szczególne znaczenie dla gatunków wędrownych.

Podstawową formą ochrony terenów otwartych i krajobrazu jest ich ochrona przed zabudową lub niekorzystną zmianą sposobu użytkowania. Tereny rolne i leśne, tereny położone wzdłuż cieków wodnych i jezior oraz obszary na przebiegu zielonych korytarzy ekologicznych powinny priorytetowo zostać objęte ochroną przed zabudową w dokumentach planistycznych. W wyjątkowych sytuacjach dopuszcza się jedynie obiekty gospodarcze, związane z gospodarką rolną lub leśną (bez możliwości realizacji nowych siedlisk), niezbędne obiekty infrastruktury, urządzenia związane z regulacją i retencją wód.

Ustanowienie jednoznacznej granicy pomiędzy terenami zurbanizowanymi (tereny zabudowy) i terenami otwartymi, na których możliwości sytuowania obiektów budowlanych będą bardzo ograniczone. Zmiana sposobu użytkowania terenów rolnych na cele nierolnicze powinna następować jedynie w przypadkach uzasadnionych realnym zapotrzebowaniem i zostać poprzedzona uchwaleniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a zabudowa poprzedzona lub równoległa z docelowym uzbrojeniem i urządzeniem ulic.

Zaleca się zrealizowanie zielonego pierścienia wokół miasta Gniezna – z ograniczeniami dla nowej zabudowy – będącego połączeniem występujących wokół miasta kompleksów leśnych, łąkowych, dolin rzecznych i jezior oraz terenów rolnych, wolnych od zabudowy lub zabudowanych w nieznacznym stopniu.

Wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, połączenie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi spinającymi poszczególne miejscowości i obszary Partnerstwa.

Zwiększanie obszarów zielonych na obszarach zurbanizowanych, a także zwiększanie na tych obszarach retencji wód, stosowanie rozwiązań proretencyjnych jako jedno z działań adaptujących do zmian klimatycznych. Ustanowienie retencji jako priorytetu projektowania systemów gospodarowania wodami opadowymi. Stosowanie rozwiązań takich jak:

- zwiększanie udziału powierzchni biologicznie czynnych, a w przypadku realizacji niezbędnych powierzchni utwardzonych stosowanie rozwiązań wodoprzepuszczalnych (np. ażurowych lub z materiałów jamistych, wodoprzepuszczalnych) zamiast powierzchni szczelnych,
- wykorzystanie istniejących zagłębień i oczek wodnych do retencji,
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno–infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.),
- zakładanie zielonych dachów i zielonych, żyjących ścian na budynkach/wiatach,
- zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką na terenach zurbanizowanych, szczególnie na terenach o znacznym zasklepieniu gleby.

4.2.2. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej

Ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, historycznych zespołów pałacowo-parkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych. Przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb.

Ochrona szczególnie cennych krajobrazów kulturowych:

Jeziora Lednickiego poprzez:

- kształtowanie struktury przestrzennej z zachowaniem funkcji przyrodniczej, w tym wód powierzchniowych wraz z przyległymi gruntami ornymi, łąkami i pastwiskami oraz obszarami podmokłymi i lasami,
- ograniczenie intensyfikacji zabudowy w sąsiedztwie Jeziora Lednicka, planowanie rozwoju zabudowy tak, by nie dopuszczać do rozlewania i łączenia jednostek osadniczych oraz zachować otwartą przestrzeń pomiędzy miejscowościami okalającymi akwen,
- ograniczenie wprowadzania elementów niedopasowanych kubaturą do specyfiki miejsca wpływających negatywnie na krajobraz przyrodniczy, w tym napowietrznej infrastruktury technicznej, w szczególności w otoczeniu wyspy Ostrów Lednicki,
- wykluczenie możliwości budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegowej jeziora Lednica, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej,
- ograniczanie możliwości wyznaczania nowych kąpielisk nad brzegiem jeziora Lednica, poprawa zagospodarowania istniejących kąpielisk (w Lednogórze i Dziekanowicach) poprzez wyposażenie ich w zaplecze sanitarne.

Czerniejewa poprzez:

- zachowanie zespołu pałacowo-parkowego wraz z powiązaniem przestrzennymi z historycznym układem miasta, ochrona jego indywidualnych cech historycznych oraz utrzymanie funkcji kulturowej i przyrodniczej jako dominujących,
- dopuszczenie wprowadzania nowej zabudowy na terenie dawnego zespołu folwarcznego gospodarstwa ogrodniczego wyłącznie jako uzupełnienie istniejącej struktury przestrzennej, która formą i charakterem powinna nawiązywać do historycznych cech zabudowy oraz nie powinna zaburzać kompozycji przestrzennej założenia,
- ograniczenie wprowadzania elementów niedopasowanych kubaturą do specyfiki miejsca wpływających negatywnie na krajobraz przyrodniczy i kulturowy, w szczególności napowietrznej infrastruktury technicznej.

Gniezna – historycznego centrum miasta poprzez:

- kształtowanie struktury przestrzennej jako obszarów wielofunkcyjnych z uwzględnieniem funkcji mieszkaniowej i usługowej jako dominujących,
- ochrona istniejących i wprowadzanie nowych terenów zieleni urządzonej, w tym: parków, skwerów, placów, zieleńców i szpalerów drzew wzdłuż ulic,

- zachowanie indywidualnych cech historycznego założenia urbanistycznego i charakterystycznych elementów kompozycji przestrzennej centrum miasta,
- poprawa jakości przestrzeni publicznych – ułatwienie komunikacji pieszej, dostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami, wyposażenie w infrastrukturę społeczną.
- ograniczanie realizacji nowej napowietrznej infrastruktury technicznej, w tym wolnostojących elementów wysokościowych telefonii komórkowej, w przypadku istniejącej napowietrznej sieci elektroenergetycznej dążenie do jej sukcesywnego skablowania.

Gniezna w rejonie jeziora Jelonek poprzez:

- kształtowanie struktury przestrzennej jako obszarów wielofunkcyjnych z uwzględnieniem funkcji usługowej jako dominującej,
- ochrona terenów Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych im. A. Piotrowskiego wraz z zielenią towarzyszącą,
- dostosowanie zagospodarowania przestrzeni publicznych, w tym placów, skwerów, ulic, w celu m.in. poprawy ich funkcjonalności, dostępności komunikacyjnej, możliwości zastosowania nowoczesnych rozwiązań technicznych, wkomponowania nowej zieleni i małej architektury, z uwzględnieniem ich wartości historycznych oraz walorów krajobrazowych
- ograniczanie realizacji nowej napowietrznej infrastruktury technicznej, w tym wolnostojących elementów wysokościowych telefonii komórkowej, w przypadku istniejącej napowietrznej sieci elektroenergetycznej dążenie do jej sukcesywnego skablowania.

Rewitalizacja historycznych centrów miast Czarniejewa, Kłęcka i Witkowa. W przypadku Kłęcka oraz Witkowa wskazuje się w pierwszej kolejności potrzebę wyprowadzenia tranzytowego ruchu kołowego oraz przywrócenie pierwotnej funkcji miejskiego placu wraz z priorytetem ruchu pieszego w centrach ośrodków.

Dbałość o pojedyncze obiekty zabytkowe poprzez ich utrzymanie w dobrej kondycji, właściwe wyeksponowanie, wkomponowanie w istniejące otoczenie oraz wspieranie historycznych funkcji. W przypadku utraty tych funkcji natychmiastowe podjęcie starań o nadanie im nowych (w miarę zbieżnych).

Wykorzystanie lokalizacji (położenia, połączeń komunikacyjnych, uzbrojenia technicznego, zachowanych elementów zagospodarowania) m.in. dawnych założeń folwarcznych dla realizacji nowych inwestycji przetwórczych lub innych aktywności gospodarczych (adaptacji na inne współczesne funkcje).

Przypadki samowoli budowlanej polegającej na nielegalnej realizacji zabudowy lub zmiany sposobu użytkowania terenów rolnych (np. poprzez sytuowanie obiektów niezwiązanych trwale z gruntem, niewymagających pozwolenia na budowę) powinny być skutecznie zwalczane.

4.2.3. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów

4.2.3.1. Zapotrzebowanie w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Przygotowywana zmiana przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym określa sposób obliczania zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową oraz obliczania chłonności terenów niezabudowanych i luk w zabudowie - w planie ogólnym, który ma zastąpić studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. Zgodnie z projektem rozporządzenia określając zapotrzebowanie na nową zabudowę, bierze się pod uwagę:

- prognozowaną, przyszłą liczbę mieszkańców gminy w perspektywie 20 lat;
- przyszły standard zamieszkiwania wyrażony powierzchnią użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca, z założeniem, że standard ten będzie się poprawiał w ciągu kolejnych 20 lat w tempie zgodnym z trendem wyznaczonym z okresu ostatnich 10 lat.

Jako okres kierunkowy do analiz przyjęto rok 2041, aktualizując dane przyjęte do diagnozy o wyniki NSP 2021. Szacowana liczba mieszkańców obszaru Partnerstwa zgodnie z prognozami GUS w 2041 r. wyniesie około 148 tys. osób, zaś wskaźnik standardu zamieszkiwania około 40,5 m²/mieszkańca.

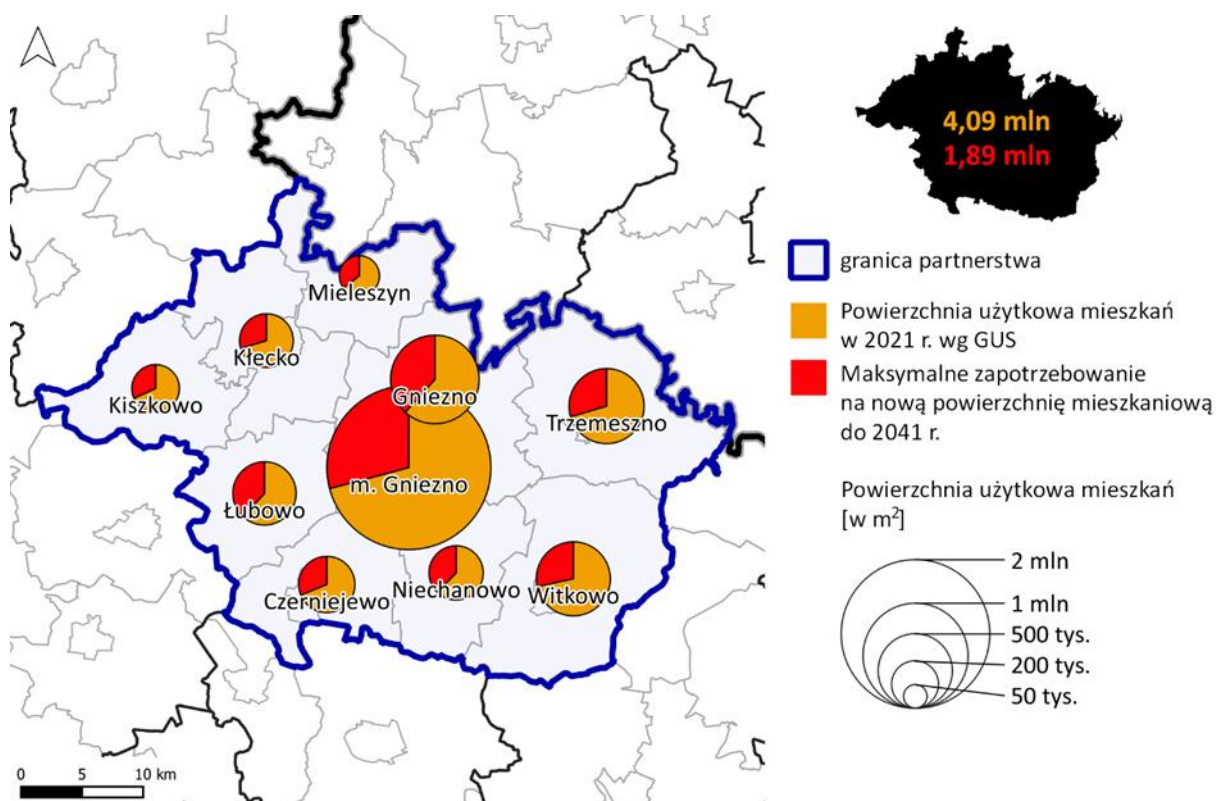
Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową do 2041 r. wyniesie około 1,89 mln m² PUM, dla około 46,4 tys. osób.

Tabela 4. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową na obszarze Partnerstwa do 2041 r.

Gmina (w) wiejska (m) miejska (m-w) miejsko-wiejska	Powiat	Liczba ludności			Standard zamieszkiwania (PUM/mieszkańca)		Powierzchnia użytkowa mieszkań		Zapotrzebowanie na nową zabudowę	
		w osobach			m²/osobę		m² (ogółem)		w osobach	w PUM (m²)
		2021 r.	2030 r.	2041 r.	2021 r.	2041 r.	2021 r.	2041 r.	do 2041 r.	
Gniezno (m)	gnieźnieński	65452	65269	65087	28,0	39,4	1817523	2564409	18956	746886
Czemiejewo (m-w)	gnieźnieński	7218	7454	7698	28,8	39,2	207900	301750	2394	93850
Gniezno (w)	gnieźnieński	13553	14619	15769	33,4	47,4	460939	747443	6044	286504
Kiszkowo (w)	gnieźnieński	5228	5470	5723	28,3	37,7	147221	215765	1818	68544
Kłecko (m-w)	gnieźnieński	7285	7432	7582	26,7	36,3	193645	275225	2247	81580
Łubowo (w)	gnieźnieński	6992	7491	8026	33,4	47,6	235598	382019	3076	146421
Mieleszyn (w)	gnieźnieński	3766	4003	4255	26,8	36,2	99575	154028	1504	54453
Niechanowo (w)	gnieźnieński	5987	6317	6665	29,3	42,1	174799	280604	2513	105805
Trzemeszno (m-w)	gnieźnieński	13938	13893	13848	27,2	38,8	378435	537308	4095	158873
Witkowo (m-w)	gnieźnieński	13221	13209	13197	28,6	39,6	374798	522602	3732	147804
Stowarzyszenie ZIT Gniezno		142640	145157	147849	28,7	40,5	4090433	5981154	46381	1890721

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL i BDOT10k z geoportal.gov.pl

Ryc. 11. Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową mieszkań na obszarze Partnerstwa do 2041 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS BDL i BDOT10k z geoportal.gov.pl

4.2.3.2. Ograniczanie rozpraszania / ochrona zwartości zabudowy istniejących miast i miejscowości

- Zachowanie zwartości zespołów zabudowy miast i miejscowości, przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy poprzez dostępne instrumenty polityki przestrzennej.
Pod nową zabudowę należy w pierwszej kolejności wykorzystać tereny już zurbanizowane, w szczególności tereny, budynki lub obiekty, które utraciły swoje walory użytkowe lub uległy degradacji (brownfields) oraz niewykorzystane, liczne luki w istniejącej zabudowie.
- Rozwój nowej zabudowy mieszkaniowej w pierwszej kolejności w obszarach zwartej, w pełni wykształconej struktury funkcjonalno-przestrzennej – zapewniającej dostępność do szkół, transportu zbiorowego i infrastruktury technicznej w obrębie aglomeracji wodno-ściekowych.
- W sytuacji wyczerpania rezerw terenowych wewnątrz istniejącej zabudowy, nowe struktury należy projektować w formie skupionej - jako jednostki sąsiedzkie, wyposażone w niezbędne usługi publiczne i lokalne ośrodki usługowe. Nowe jednostki mogą być kontynuacją istniejących struktur

zwartej zabudowy (zabudowa krawędziowa) lub tworzyć małe miejscowości (jednostki satelitarne). Należy wykluczyć rozwój zabudowy w formie pasmowej wzdłuż dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych, na rzecz koncentracji zabudowy.

- Rozwijanie idei miasta / miejscowości 15-minutowej, w tym poprzez skupianie zabudowy, dla zapewnienia dostępu do podstawowych usług publicznych i komercyjnych oraz w miarę możliwości do znaczącej liczby miejsc pracy w zasięgu 15 minutowego dojścia pieszo (długość dojścia do 1 km) lub w szerszym obszarze w zasięgu 15 minutowego dojazdu rowerem od miejsca zamieszkania.
- Ograniczenie zabudowy letniskowej indywidualnej. Należy wykluczyć zabudowę letniskową w formach rozproszonych, stanowiących zagrożenie dla środowiska oraz element ekspansji na tereny otwarte i zawłaszczania najbardziej atrakcyjnych elementów krajobrazu, który stanowi dobro wspólne i powinien podlegać ochronie.
- Ograniczenie ekspansji usług turystyki wokół jezior oraz innych zbiorników, cieków wodnych do lokalizacji opartych o istniejące miejscowości. Realizacja zwartych, właściwie zagospodarowanych (w sposób ograniczający presję na środowisko), kompleksów usług turystyki ukierunkowanej na ofertę tematyczną m.in. związaną ze sportami wodnymi, turystyką historyczną, itp.
- Należy dążyć do ograniczania zabudowy na terenach rolniczych (poza zwartą zabudową) wyłącznie do istniejących gospodarstw rolnych, celem ograniczenia suburbanizacji oraz zachowania cennej zabudowy zagrodowej.

4.2.3.3. Kreowanie wielofunkcyjnych i zróżnicowanych społecznie sąsiedzkich zespołów mieszkaniowo-usługowych wyposażonych w atrakcyjne przestrzenie publiczne

- Planowanie nie jedno- lecz wielofunkcyjnych zespołów zabudowy, sprzyjających integracji społecznej, które oferują atrakcyjne i dostępne usługi, mieszkania i możliwości pracy dla grup społecznych o zróżnicowanych potrzebach i dochodach. Zespoły wielofunkcyjne gwarantują też całodzienną aktywność użytkowników na danym obszarze.
- Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych, szczególnie w najważniejszych ośrodkach: w miastach Gniezno, Czarniejewo, Kłecko, Trzemeszno i Witkowo. Miasto w swej materialnej warstwie, układzie budynków, ulic i placów, tworzy przestrzeń dla relacji międzyludzkich. Jakość przestrzeni publicznych i jakość ich zagospodarowania kształtuje w sposób pozytywny, lub w sposób ograniczający, charakter tych relacji.

- Realizacja hierarchicznej sieci ośrodków usługowych, grupujących obiekty usługowe i wyposażonych w atrakcyjne przestrzenie publiczne w oparciu o istniejące obiekty usług publicznych i komercyjnych.
- Rezygnacja z lokalizowania obiektów handlu wielkopowierzchniowego w zakresie usług handlu (poza artykułami wielkogabarytowymi, np. budowlanymi), gastronomii i rozrywki, na rzecz nasycania usługami obszarów wskazanych jako zespoły/ośrodki usługowe, w tym obszarów śródmiejskich, rynków, ulic handlowych, placów oraz osiedlowych zespołów usługowych z preferencją dla ruchu pieszego.
- Kształtowanie ośrodków usługowych z ograniczeniem realizacji monofunkcyjnych parterowych obiektów usługowych, na rzecz realizacji zabudowy o funkcjach mieszanych, w tym zabudowy usługowo-mieszkaniowej, w formach architektonicznych i gabarytach dostosowanych do rangi ośrodka i kontekstu miejsca. Wykorzystanie parterów budynków na usługi, w szczególności w centrach miast i w obszarach ośrodków usługowych, w narożnikach ulic.
- Wzmacnianie lokalnych centrów usługowych miejscowości wiejskich nasycanie ich nową zabudową i żywymi przestrzeniami publicznymi. Wprowadzenie bardziej zwartych, wielorodzinnych form zabudowy może być alternatywą dla dalszego jej rozpraszania.
- Zapewnienie terenów zieleni i wypoczynku na terenach zabudowy wielorodzinnej, w ramach osiedla i na poziomie miejskim. Wykorzystanie istniejących obszarów zieleni (np. łąki, lasy, zadrzewienia) oraz obiektów fizjograficznych (np. jeziora, rzeki, wzniesienia) poprzez wbudowanie ich w komunalny system zieleni publicznej. Rekomendowany minimalny wskaźnik to 12 m² miejskich terenów zieleni i sportowo-rekreacyjnych na 1 mieszkańca + 8 m² terenów zieleni osiedlowej na 1 mieszkańca na terenach zabudowy wielorodzinnej.
- Lokalizowanie nowych obszarów aktywności gospodarczej (stref gospodarczych) w pobliżu lokalnych ośrodków wzrostu, zapewniających uzbrojenie terenu, najlepszą dostępność komunikacyjną i brak konfliktów przestrzennych, np. z zabudową mieszkaniową i turystyczną, a także z otwartym krajobrazem.

4.2.4. Kierunki rozwoju systemów transportu i infrastruktury technicznej

4.2.4.1. Kierunki rozwoju systemów transportu i komunikacji publicznej

- Kreowanie przyjaznego dla pieszych i rowerzystów układu ulic, ograniczanie wielkości kwartałów zabudowy, wprowadzanie nowych i rewitalizacja istniejących powiązań, bezpiecznych przejść „na skróty”, eliminowanie

konieczności użycia samochodu, a w konsekwencji zatorów komunikacyjnych, hałasu i zanieczyszczenia powietrza.

- Rozwijanie sieci dróg i ścieżek rowerowych oraz uliczek przyjaznych dla pieszych i rowerzystów – uliczek ruchu uspokojonego lub wolnych od samochodów. W szczególności na osiedlach mieszkaniowych, w sąsiedztwie szkół i przedszkoli oraz w centrach miast w obrębie prestiżowych przestrzeni publicznych.
- Stosowanie, przy technicznym projektowaniu ulic miejskich i osiedlowych, rozwiązań zachęcających do podróży pieszych oraz innych, niewymagających użycia samochodu, takich jak ruch rowerowy i transport publiczny. Rozwiązania drogowe w obszarach zabudowy powinny minimalizować geometrię dróg i skrzyżowań, pozostawiając jednocześnie wystarczającą, wygodną przestrzeń dla pieszych, ruchu rowerowego, transportu publicznego, jak również dla osób niepełnosprawnych i starszych (m.in. dogodnie usytuowane i wygodne przystanki, pasy zieleni, krótkie przejścia dla pieszych w obrębie skrzyżowań: w poziomie terenu i na wprost).
- Rekomenduje się działania na rzecz integracji transportowej gmin poprzez wspólne podejście do organizacji transportu zbiorowego na poziomie Partnerstwa. Pozwoli to na lepszą koordynację oferty transportowej oraz oszczędności powodowane większą skalą zamówienia oferty przewozowej.
- Rozwijanie wysokiej jakości, dostępnego transportu publicznego, ze zwróceniem szczególnej uwagi na rozwiązania węzłów przesiadkowych – maksymalne skracanie drogi przejść pomiędzy różnymi środkami transportu.
- Organizacja parkingów Park&Ride (Parkuj i Jedź) i Bike & Ride (Parkuj rower i Jedź), w ramach węzłów integrujących różne środki transportu (stacja kolejowa).
- Rozwój systemu szybkiego wsiadania i wysiadania (Kiss & Ride) przy obiektach kumulujących mieszkańców (zakłady pracy, miejsca usług publicznych, miejsca gromadzenia się ludności).
- Rozwijanie w miarę możliwości systemów współużytkowania środków transportu (rower miejski, hulajnoga miejska, car-sharing).
- Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza centra miast i miejscowości poprzez budowę obwodnic.
- Limitowanie liczby miejsc parkingowych w centrach miast przy jednoczesnym ograniczeniu czasu parkowania lub wprowadzeniu opłat parkingowych w celu równoważenia popytu i podaży miejsc parkingowych. Właściwa polityka parkingowa w centrum ma na celu zapewnienie pełnej dostępności dla pieszych i rowerzystów oraz transportu zbiorowego jako nadrzędnych w stosunku do dostępności samochodem.

- Zmniejszanie zajętości terenów przez parkingi poprzez ich realizację w formach spiętrzonych np. nad parterami usługowymi lub wewnątrz kwartałów zabudowy. W obszarach centralnych należy wykluczyć realizację indywidualnych boksów garażowych, które zajmują więcej miejsca niż miejsca parkingowe i mogą być wykorzystywane jedynie przez właściciela (nie podlegają rotacji). Długotrwały postój pojazdów ciężarowych oraz autobusów może być dopuszczony wyłącznie na specjalnych, wyznaczonych do tego parkingach.
- Wykorzystanie potencjału istniejącej infrastruktury transportowej, w szczególności kolejowej do przewozów pasażerskich.

4.2.4.2. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

- Dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym w rozwój systemów centralnego ogrzewania w oparciu o skojarzoną produkcję energii elektrycznej i ciepła (kogenerację).
- Rozwój instalacji fotowoltaicznych lokalizowanych na budynkach, budowlach oraz w obrębie terenów już zainwestowanych - na terenie całego Partnerstwa. Ograniczenie rozwoju farm fotowoltaicznych na terenach otwartych, w szczególności należy unikać lokalizacji:
 - na gruntach wysokich klas bonitacyjnych (I-IV), w obrębie kompleksów glebowych o wysokiej przydatności rolniczej,
 - w obrębie regionalnych lub lokalnych korytarzy ekologicznych, gdzie mogłyby zakłócać naturalne procesy migracji zwierząt,
 - na terenach otwartych o wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych, gdzie mogłyby te walory degradować.
- W ocenach lokalizacji planowanych farm fotowoltaicznych należy uwzględnić potencjalny wpływ takich inwestycji na krajobraz, aby unikać „zanieczyszczania” cennych krajobrazów.
- Rozwój lokalnych instalacji OZE z wykorzystaniem energii wiatrowej, geotermalnej lub hydrotermalnej, biomasy lub biogazu na terenie całego Partnerstwa – z wykluczeniem lokalizacji, które mogłyby negatywnie wpływać na otoczenie, w szczególności na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową.

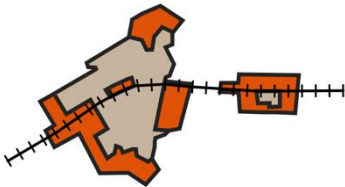
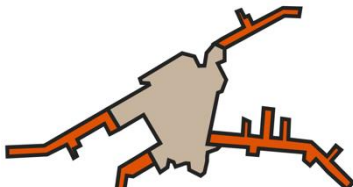
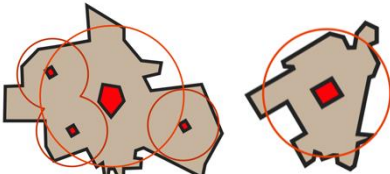
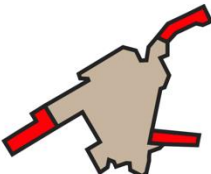
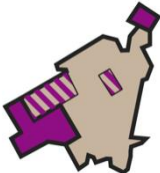
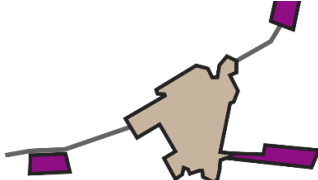
4.2.5. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

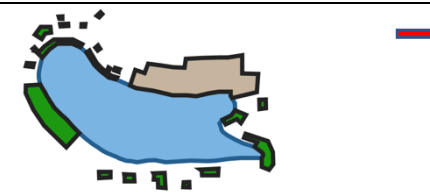
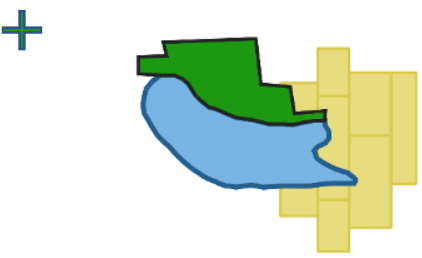
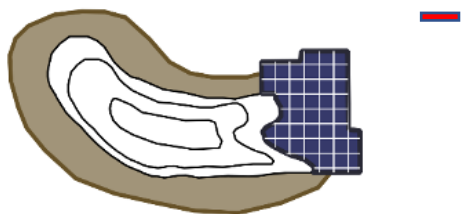
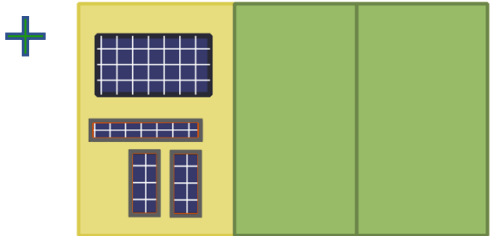
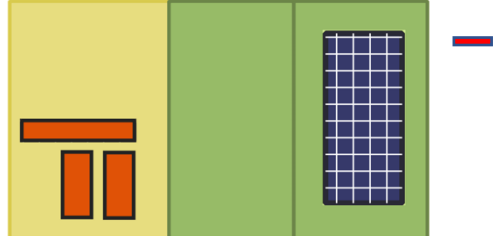
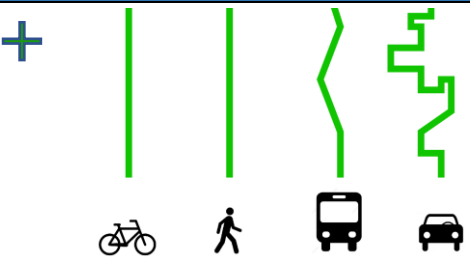
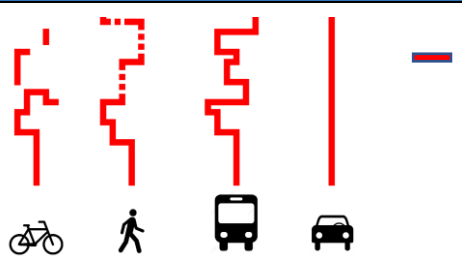
- Na całym obszarze Partnerstwa występują obszary o dominującej funkcji rolniczej. Dobre warunki dla prowadzenia produkcji rolnej - gleby dobrej i bardzo dobrej jakości występują w szczególności w gminie Kłęcko i Niechanowo. Należy chronić grunty rolne najwyższych klas bonitacyjnych,

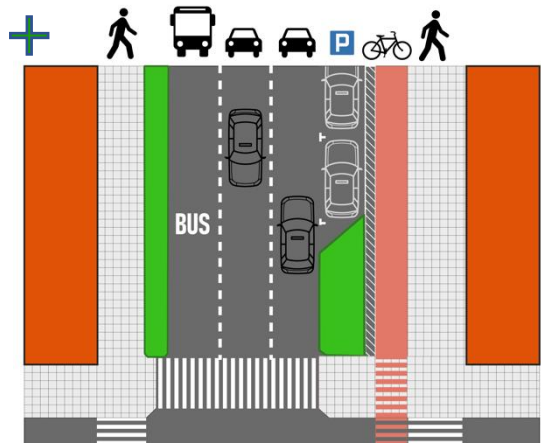
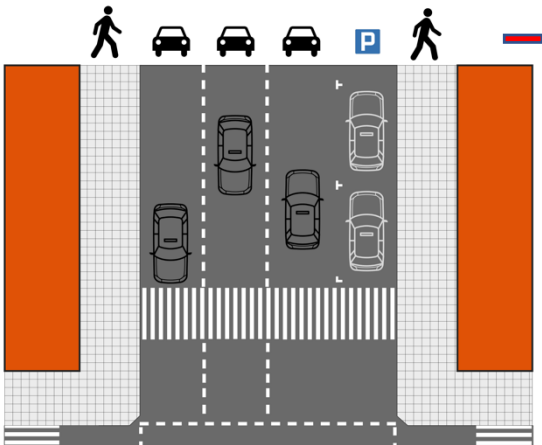
kompleksy glebowe o wysokiej przydatności rolniczej przed zmianą sposobu użytkowania.

- Działalność rolniczą na terenach rolnych należy traktować jako priorytetową. Należy dążyć do rozwoju rolnictwa zintegrowanego z przetwórstwem poprzez lokalizację i budowę inkubatorów przedsiębiorczości wspierających m.in. wyspecjalizowane, ekologiczne formy rolnictwa i przetwórstwa.

Ryc. 12. Pozytywne i negatywne schematy rozwoju zabudowy i zagospodarowania

Przykłady pozytywne / korzystne (+)	Przykłady negatywne / niekorzystne (-)
ZABUDOWA MIESZKANIOWA / ZABUDOWA OGÓŁEM	
 ROZWÓJ DO WEWNĄTRZ – WYKORZYSTANIE REZERW	 ZABUDOWA ROZPROSZONA
 MODEL KRAWĘDZIOWY / NOWE JEDNOSTKI OSADNICZE	 ZABUDOWA PASMOWA WZDŁUŻ DRÓG
USŁUGI KOMERCYJNE I PUBLICZNE	
 HIERARCHICZNE WIELOFUNKCYJNE OŚRODKI USŁUGOWE	 ZABUDOWA PASMOWA / ZEWNĘTRZNA
ZABUDOWA BIUROWA, PRZEMYSŁ NIEUCIĄŻLIWY	
 MODEL KRAWĘDZIOWY / ZABUDOWA WIELOFUNKCYJNA	 ZABUDOWA ZEWNĘTRZNA MONOFUNKCYJNA
ZABUDOWA TURYSTYCZNA / LETNISKOWA	

Przykłady pozytywne / korzystne (+)	Przykłady negatywne / niekorzystne (-)
 SILNY OŚRODEK TURYSTYKI KWALIFIKOWANEJ ZLOKALIZOWANY W MIEJSCOWOŚCI TURYSTYCZNEJ LUB OBOK ISTNIEJĄCEJ MIEJSCOWOŚCI	 ZABUDOWA PASMOWA ZBYT INTENSYWNA ZABUDOWA ROZPROSZONA
ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW POKOPALNIANYCH	
 WYKORZYSTANIE WYROBISK DO RETENCJI WODY WYKORZYSTANIE LEŚNE, ROLNE I REKREACYJNE	 ZAGOSPODAROWANIE POD URZĄDZENIA TECHNICZNE BEZ REKULTYWACJI ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW
LOKALIZACJA FARM FOTOWOLTAICZNYCH	
 WYKORZYSTANIE ISTNIEJĄCEJ ZABUDOWY I TERENÓW ISTNIEJĄCEGO ZAINWESTOWANIA	 WIELKOPOWIERZCHNIOWE FARMY FOTOWOLTAICZNE KOSZTEM TERENÓW OTWARTYCH I ROLNICTWA
PROJEKTOWANIE DRÓG I PRZESTRZENI PUBLICZNYCH	
 PRIORYTET DLA RUCHU PIESZYCH I ROWERZYSTÓW	 PRIORYTET DLA PŁYNNEGO RUCHU SAMOCHODÓW

Przykłady pozytywne / korzystne (+)	Przykłady negatywne / niekorzystne (-)
 PRZESTRZEŃ PUBLICZNA PRZYJAZNA DLA PIESZYCH ULICA RUCHU MULTIMODALNEGO	 PRZESTRZEŃ NIEPRZYJAZNA DLA PIESZYCH I ROWERYSTÓW - TRASA DLA SAMOCHODÓW

Źródło: opracowanie własne.

4.3. OSI określone w strategii rozwoju województwa

W Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2030 (SRWW 2030), przyjętej uchwałą Sejmiku Województwa Wielkopolskiego Nr XVI/287/20 z dnia 27 stycznia 2020 r.) wskazano indykatywnie obszary strategicznej interwencji z poziomu krajowego (SOR i KSRR 2030) oraz z poziomu regionalnego.

W SRWW 2030 wskazano dwa OSI z poziomu krajowego:

1. **Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze** – do tej grupy, liczącej siedem miast, zostało zaliczone **Gniezno**;
2. Obszary zagrożone trwałą marginalizacją – na obszarze Partnerstwa takie obszary nie zostały wskazane.

W SRWW 2030 wskazano także dziewięć OSI z poziomu regionalnego, z których trzy obejmują w całości lub częściowo obszar Partnerstwa. Są to:

1. Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – **Poznański Obszar Metropolitalny**, w jego granicach **miasto Gniezno** oraz gmina miejsko-wiejska **Czarniejewo**, a także gminy wiejskie **Gniezno**, **Kiszkowo** i **Łubowo**.
2. Miejski obszar funkcjonalny ośrodka subregionalnego – **Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny**, obejmujący **miasto subregionalne Gniezno** oraz otaczające gminy: 3 **gminy miejsko-wiejskie: Czarniejewo, Kłecko i Witkowo** oraz 3 **gminy wiejskie: Gniezno, Łubowo i Niechanowo**.

Ryc. 13. ZIT Gniezno - OSI określone w SRWW 2030

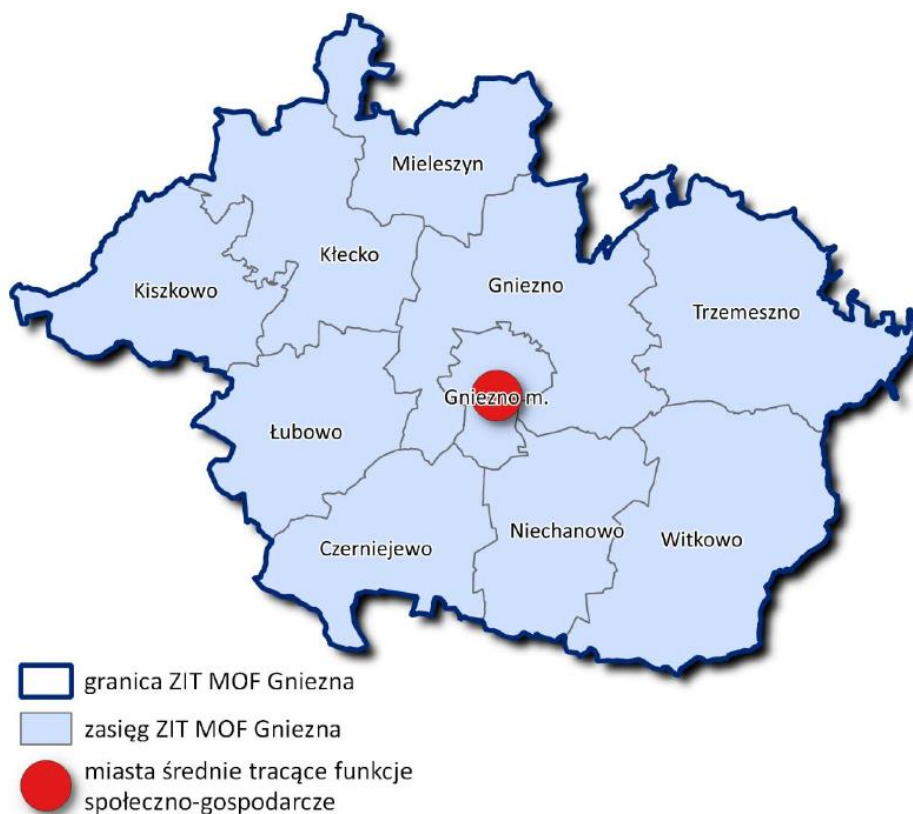

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Woj. Wielkopolskiego 2030

Uchwałą Zarządu Województwa Wielkopolskiego ze stycznia 2023⁴ roku zasięg terytorialny miejskiego obszaru funkcjonalnego został rozszerzony o gminy: Kiszewo, Mieleszyn oraz Trzemeszno, co uwzględnia dotychczasowe delimitacje MOF i dotychczasową współpracę tych gmin w ramach Gnieźnieńskiego Obszaru Strategicznej Interwencji w perspektywie 2014-2020.

⁴ Uchwała Nr 6134/2023 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 stycznia 2023 roku w sprawie: wyznaczenia zasięgu realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT) dla obszaru funkcjonalnego Miasta Gniezna w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027.

Ryc. 14 Zakres terytorialny MOF Gniezno po zmianach

Źródło: Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 6134/2023 Zarządu Województwa Wielkopolskiego z dnia 26 stycznia 2023 roku

4.3.1. OSI – Poznański Obszar Metropolitalny (POM)

Poznań jako stolica województwa i najważniejszy ośrodek miejski w regionie posiada status ośrodka metropolitalnego. Poznański Obszar Metropolitalny (POM) jest głównym elementem struktury przestrzennej Wielkopolski. Skupia największą część potencjału rozwojowego województwa stanowiącego o konkurencyjności regionu na arenie zarówno krajowej, jak i międzynarodowej.

W tabeli poniżej przedstawiono określone w SRWW 2030 cele i kluczowe kierunki działań, które odnoszą się do tej części obszaru ZIT Gniezno, która przynależy do Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego, a mianowicie do **miasta Gniezno**, gminy miejsko-wiejskiej **Czarniejewo**, a także gmin wiejskich **Gniezno**, **Kiszkowo**, **Łubowo**.

Tabela 5. OSI – Poznański Obszar Metropolitalny – Cele i kluczowe kierunki działań

CELE SRWW	KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ
WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	• budowanie atrakcyjnego wizerunku POM wśród inwestorów i turystów oraz działania na rzecz wzrostu atrakcyjności osiedleńczej wśród kadry wysoko wykwalifikowanej • rozwój funkcji metropolitalnych, w tym konferencyjnych i kongresowych • podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej jako jednego z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność • zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, przedsiębiorstw sektora TIK, m.in. przez doradztwo, działania sieciujące i kooperację, wsparcie procesów rozwojowych przedsiębiorstw i/lub ich pracowników • rozwój społeczeństwa informacyjnego • rozwój sektora B+R, w tym rozwój infrastruktury B+R, wsparcie w realizacji innowacyjnych projektów badawczo-rozwojowych poznańskich uczelni, instytutów badawczych i jednostek naukowych oraz innowacyjności przedsiębiorstw, zwiększenie efektywności kapitałowej opracowań innowacyjnych przez komercjalizację wiedzy i technologii oraz ich implementowanie do gospodarki regionalnej • rozwój IOB, współpracy sieciowej • rozwój sektorów kreatywnych (działalności gospodarczej związanej z kulturą i technologią, łączących działalność artystyczną z przedsiębiorczością) opartych na akademickich, lokalnych zasobach ludzkich • podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej • podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego • wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, • wspieranie rozwoju POM jako ośrodka akademickiego zdolnego do konkurowania na arenie międzynarodowej

CELE SRWW	KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ
	• podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej
ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	• ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego, wyrównywanie dostępu do dóbr i usług kultury, m.in. przez inwestycje w infrastrukturę kultury i poprawę warunków jej funkcjonowania • rozwój turystyki przez wykorzystanie istniejącego potencjału kulturowego • polityka integracji obcokrajowców ze społecznością lokalną, w tym promowanie wśród migrantów czynnego udziału w społeczeństwie obywatelskim • działania na rzecz dopasowania oferty usług publicznych do zmieniających się potrzeb demograficznych, m.in. budowa wysoko wyspecjalizowanych ośrodków świadczenia usług zdrowotnych • upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców POM • zwiększenie dostępności do realizowanych na terenie POM usług społecznych oraz budowa/modernizacja placówek je świadczących
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	• poprawa dostępności komunikacyjnej przez rozwój infrastruktury transportowej, utworzenie efektywnego systemu komunikacyjnego, w tym rozbudowa Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (m.in. w układzie pierścieniowym), poznańskiego węzła kolejowego, • rozbudowa i integracja transportu zbiorowego w oparciu o partnerstwa międzygminne, powiatowo-gminne o charakterze pozamiejskim i innymi poziomami samorządu terytorialnego w obszarze metropolitalnym oraz zmniejszenie jego emisyjności • zapobieganie kongestii na drogach POM przez rozbudowę bezkolizyjnego układu drogowego, budowę mostów i wiaduktów, węzłów przesiadkowych

CELE SRWW	KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ
	• zagęszczenie sieci dróg i ścieżek rowerowych, ze szczególnym uwzględnieniem łączenia odcinków już istniejących, w tym pomiędzy sąsiadującymi jednostkami samorządu terytorialnego • wsparcie kształtowania zielonego pierścienia POM w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji • ograniczenie niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego i negatywnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców, wdrożenie programów poprawy efektywności energetycznej budynków • przeciwdziałanie fragmentacji środowiska przyrodniczego, ochrona krajobrazu i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska, • działania na rzecz racjonalnej gospodarki odpadami – promowanie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym • zwiększenie zdolności retencyjnej POM i zagospodarowanie wód opadowych
WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	• rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych • promocja i wsparcie inicjatyw obywatelskich oraz kontynuacja procesów włączania organizacji pozarządowych, partnerów społeczno-gospodarczych do prac programowych w rozwoju ZIT MOF Poznania • przeciwdziałanie chaotycznej suburbanizacji w zakresie budownictwa mieszkaniowego • koordynowanie polityk przestrzennych samorządów lokalnych POM oraz wsparcie rozwoju nowoczesnych usług, w tym e-usług (np. Metropolitalna Platforma Danych, Metropolitalny System Informacji Przestrzennej)

Źródło: Wyciąg ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego 2030, styczeń 2020 r.

4.3.2. OSI - Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny (GOF)

Wskazany w SRWW 2030 Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny obejmuje **Gniezno** oraz otaczające gminy: 3 gminy miejsko-wiejskie: **Czarniejewo, Kłecko i Witkowo** oraz 3 gminy wiejskie: **Gniezno, Łubowo i Niechanowo**. Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny pełni funkcje administracyjne, usługowe w szczególności w dziedzinie zdrowia, kultury i edukacji. Cechą wyróżniającą GOF jest jego usytuowanie w polu oddziaływania MOF Poznania, co prowadzi do dwustronnych powiązań funkcjonalnych w wielu dziedzinach życia społeczno-gospodarczego. W tabeli poniżej przedstawiono określone w SRWW 2030 cele i kluczowe kierunki działań, które odnoszą się do Gnieźnieńskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Tabela 6. OSI – Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny – Cele i kluczowe kierunki działań

CELE SRWW	KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ
WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	• promocja gospodarcza obszaru GOF oraz rozwój terenów inwestycyjnych • rozwój MŚP i innowacyjnych firm generujących miejsca pracy dla wykształconej kadry • wsparcie rozwoju sektora B+R z wykorzystaniem potencjału szkolnictwa wyższego GOF, wsparcie procesu dyfuzji innowacji gospodarczych i społecznych na obszarze GOF • rozwój wyspecjalizowanego rolnictwa i towarzyszącego mu przemysłu rolno-spożywczego • podniesienie jakości edukacji, dostosowanie profili kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy, wzrost kompetencji mieszkańców i umiejętności oczekiwanych przez pracodawców
ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	• poprawa dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej świadczonej co najmniej w jednostkach o zasięgu powiatowym, dostępu do wysokiej jakości usług podstawowej opieki zdrowotnej (w tym poprawa wyposażenia technicznego), specjalistycznej opieki ambulatoryjnej, opieki stacjonarnej • poprawa dostępu do usług społecznych, w tym usług środowiskowych • wsparcie rozwoju funkcji turystycznej z poszanowaniem krajobrazu przyrodniczego i kulturowego GOF, m.in.

CELE SRWW	KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ
	dziedzictwo historyczne Początków Państwa Polskiego, Szlak Piastowski, Gnieźnieńska Kolej Wąskotorowa • zwiększenie spójności społecznej i zapobieganie marginalizacji mieszkańców GOF
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	• budowa/przebudowa sieci dróg krajowych i wojewódzkich położonych na obszarze GOF, m.in. DK nr 5 oraz DK nr 15 wzmacniających spójność transportową GOF • wzmacnianie wewnętrznej spójności komunikacyjnej GOF przez rozwój lokalnej infrastruktury drogowej, transportu niskoemisyjnego, tworzenie sieci ścieżek rowerowych, rozwój sieci komunikacji autobusowej, integrację systemów transportu zbiorowego i budowę węzłów przesiadkowych • rozwój stref aktywizacji gospodarczej, centrum logistycznego o szerokim zasięgu, wyposażenie w infrastrukturę techniczną oraz odpowiednie przygotowanie planistyczne terenów inwestycyjnych • ochrona wód powierzchniowych i podziemnych Pojezierza Gnieźnieńskiego, przeciwdziałanie suszy hydrologicznej i ubożeniu zasobów Głównego Zbiornika Wód Podziemnych
WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	• rewitalizacja i rekultywacja obszarów zdegradowanych • wykorzystanie potencjału rozwoju obszarów wojskowych • prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej • wzmacnianie instrumentów programowych i doskonalenie systemów wdrażania zwiększających skuteczność implementowanych mechanizmów rozwojowych, doskonalenie i upowszechnianie modelu współzarządzania z wykorzystaniem metod partycypacji społecznej przy uczestnictwie NGO

4.3.3. OSI - Miasta średnie tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze

W SRWW 2030 wskazano **miasto Gniezno** jako jedno z miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. W tabeli poniżej przedstawiono określone w SRWW 2030 cele i kluczowe kierunki działań, które odnoszą się do miasta Gniezno.

Tabela 7. OSI – Miasta średnie tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze – Cele i kluczowe kierunki działań

CELE SRWW	KLUCZOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ
WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	• działania naprawcze związane z upadkiem tradycyjnych lokalnych gospodarek oraz odbudowa bazy gospodarczej • wzmocnienie procesów dezagraryzacji i powstawania pozarolniczych miejsc pracy • zwiększenie poziomu przedsiębiorczości, wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, dopasowanie popytu i podaży na rynku pracy, m.in. przez wsparcie szkolnictwa zawodowego dostosowanego do potrzeb lokalnej gospodarki, rozwój rzemiosła • wsparcie w powstawaniu i rozwoju MŚP • inkubowanie przedsięwzięć wykorzystujących lokalny potencjał i zasoby
ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	• przeciwdziałanie niekorzystnej strukturze demograficznej oraz ujemnemu saldu migracji, m.in. przez poprawę jakości oraz dostępu do podstawowych usług publicznych, zdrowotnych i opieki senioralnej • przeciwdziałanie deprywacji infrastruktury publicznej oraz jej uzupełnianie • zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej • wsparcie rozwoju potencjału turystycznego
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	• zwiększenia dostępności terytorialnej i komunikacyjnej • wzmocnienie i integracja powiązań transportowych (połączeń drogowych i kolejowych), zwłaszcza z ośrodkiem metropolitalnym

WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	• poprawa zdolności instytucjonalnej koniecznej do efektywnego zarządzania procesami rozwojowymi, poprawa funkcjonowania instytucji publicznych na tych obszarach • ograniczenie skutków peryferyjnego położenia obszarów przygranicznych, działania na rzecz współpracy na wszystkich szczeblach administracji w obrębie województwa jak i poza jego granicami, lepsze wykorzystanie możliwości jakie oferuje współpraca ponadlokalna i międzywojewódzka • nadanie nowych funkcji obszarom zdegradowanym • prowadzenie polityki służącej sukcesywnej rewitalizacji obszarów zmarginalizowanych
--	--

4.4. Obszary Strategicznej Interwencji kluczowe dla Partnerstwa

Niezależnie od obszarów określonych we wcześniejszym rozdziale na potrzeby realizacji strategii rozwoju ponadlokalnego wyznaczone zostają 3 OSI o randze ponadlokalnej, kluczowe dla Partnerstwa, które mają być wyrazem operacjonalizacji podejścia terytorialnego:

- OSI I – Bieguny rozwoju
- OSI II – Zintegrowany system komunikacji i infrastruktury technicznej
- OSI III – Zrównoważony rozwój w oparciu o zasoby środowiskowo-kulturowe

Tak wyznaczone OSI obejmują obszary koncentracji rozwoju podstawowych funkcji inwestycyjnych, a także występowania obiektów i usług rangi ponadlokalnej.

Zakłada się, że interwencja na powyższych OSI przyjmie przede wszystkim formę zintegrowanych projektów, o których mowa w rozdziale 5., przy czym OSI te uzyskają pełną funkcjonalność rozwojową również dzięki działaniom, które nie są objęte częścią projektową strategii ponadlokalnej, a stanowią interwencję uzupełniającą ze środków inne niż ZIT, a stanowią załącznik X do niniejszego dokumentu.

4.4.1. OSI I – Bieguny rozwoju

Obszar strategicznej interwencji **Bieguny rozwoju** skupia się na działaniach mających wzmocnić atrakcyjność usługową i osiedleńczą miasta Gniezna jako stolicy regionu, a także kształtować pozostałe miasta i ośrodków gminnych Partnerstwa jako lokalne centra, zapewniające wysokiej jakości usługi publiczne. Obszar stanowi

w szczególności instrument realizacji celów operacyjnych 2.3. *Poprawa jakości usług publicznych* oraz 3.3 *Poprawa jakości przestrzeni* oraz przypisanym im kierunkom działań.

Cel operacyjny	Kierunki działań
2.3. POPRAWA JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH	2.3.1. Porządkowanie zagospodarowanych struktur zabudowy oraz wzmocnienie roli subregionalnego ośrodka usługowego Gniezna poprzez lokalizację i rozwój usług o znaczeniu subregionalnym. 2.3.2. Porządkowanie ekstensywnie zagospodarowanych struktur zabudowy oraz jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych w obszarach centralnych miast i miejscowości (ośrodków gminnych) w celu przywrócenia lub wzmocnienia ich roli w układzie osadniczym oraz budowania tożsamości miejsca i poczucia lokalnej dumy mieszkańców. 2.3.3. Ograniczanie rozpraszania zabudowy, racjonalizacja wykorzystania terenów położonych w zasięgu pieszej dostępności do wydajnej komunikacji publicznej.
3.3. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI	3.3.1. Poprawa koordynacji i jakości zarządzania przestrzenią poprzez współpracę pomiędzy samorządami terytorialnymi i społecznością lokalną.

Zakładane kierunki działań i typy projektów:

2.3.1 Porządkowanie zagospodarowanych struktur zabudowy oraz wzmocnienie roli subregionalnego ośrodka usługowego Gniezna poprzez lokalizację i rozwój usług o znaczeniu subregionalnym.

Rekomendowane typy projektów:

- Opracowanie mpzp dla całego miasta, w pierwszej kolejności określenie zasad zagospodarowania terenów otwartych, terenów zieleni oraz cieków i zbiorników wodnych;
- Wskazanie miejsc najbardziej predysponowanych pod rozwój mieszkalnictwa, w tym komunalnego. Priorytetowe opracowanie dla tych terenów mpzp;

- Rozwój Stolicy eXperymentu jako miejsca rozwoju nowoczesnej edukacji dzieci i młodzieży z obszaru Partnerstwa ZIT Gniezno;
- Podniesienie jakości kształcenia ogólnego w wymiarze infrastrukturalnym (dostępne, bezpieczne i czyste budynki, nowoczesna infrastruktura sal i pracowni wykorzystująca technologie cyfrowe oraz infrastruktura sportowa) oraz w zakresie metod nauczania;
- Organizacja ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego. Rozwój kształcenia zawodowego.

2.3.2 Porządkowanie ekstensywnie zagospodarowanych struktur zabudowy oraz jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych w obszarach centralnych miast i miejscowości (ośrodków gminnych) w celu przywrócenia lub wzmocnienia ich roli w układzie osadniczym oraz budowania tożsamości miejsca i poczucia lokalnej dumy mieszkańców.

Rekomendowane typy działań:

- Wyłonienie najlepszych koncepcji rozwoju obszarów historycznych centrów miast Kłecka, Czarniejewa i Witkowa w drodze konkursów urbanistyczno-architektonicznych.
- Ożywianie centrów miast poprzez stworzenie miejsc przyjaznych pieszemu, poruszaniu się i aktywności mieszkańców, uzupełnienie przestrzeni publicznych meblami miejskimi i elementami służącymi do odpoczynku, likwidowanie barier przestrzennych, wprowadzenie rozwiązań adaptujących do zmian klimatu w szczególności polegających na zwiększaniu udziału zieleni na placach i ulicach miejskich oraz wprowadzeniu nowych trenów zieleni i łączeniu ich w system.
- Przygotowanie projektów odbudowy, rozbudowy lub rewitalizacji, w tym ofert inwestycyjnych dla inwestorów zewnętrznych - mających na celu lepsze wykorzystanie zasobów terenów uzbrojonych oraz poprawę jakości życia mieszkańców, w szczególności w strefach centralnych ośrodków miejskich.
- Opracowanie i wdrożenie w miastach Programów Rozwoju Budownictwa Mieszkaniowego oraz ofert inwestycyjnych.
- Budowa nowych lub rozbudowa istniejących ośrodków zdrowia w celu poszerzenia oferty leczenia – lokalny dostęp do leczenia specjalistycznego.
- Budowa nowych lub rozbudowa istniejących obiektów opieki wczesnodziecięcej w celu umożliwienia powrotu kobiet na rynek pracy – żłobki i przedszkola.

2.3.3 Ograniczanie rozpraszania zabudowy, racjonalizacja wykorzystania terenów położonych w zasięgu pieszej dostępności do wydajnej komunikacji publicznej

Rekomendowane typy działań:

- Działania koordynacyjno-projektowe – realizacja nowej zabudowy wyłącznie w terenach uzbrojonych co najmniej w wodociąg i kanalizację, z dopuszczeniem rozszerzenia strefy zurbanizowanej na nowe tereny znajdujące się w zasięgu 15 min. dojścia pieszego do punktów przesiadkowych lub przystanków i wyłącznie po uprzednim ich uzbrojeniu. Pełne wykorzystanie terenów niezagospodarowanych (tzw. tereny typu „brownfield”).

3.3.1 Poprawa koordynacji i jakości zarządzania przestrzenią poprzez współpracę pomiędzy samorządami terytorialnymi i społecznością lokalną

Rekomendowane typy działań:

- Powołanie, na poziomie Partnerstwa, wspólnej jednostki koordynacyjno-projektowej odpowiedzialnej za przygotowanie koncepcji i planów zagospodarowania przestrzennego

4.4.2. OSI II - Zintegrowany system komunikacji i infrastruktury technicznej

Obszar strategicznej interwencji **Zintegrowany system komunikacji i infrastruktury technicznej** to przestrzeń kształtowania zintegrowanego systemu transportowego oraz sieci infrastruktury technicznej w celu poprawy jakości życia codziennego mieszkańców oraz zmniejszenia presji antropogenicznej na środowisko przyrodnicze obszaru. Będą na nim realizowane przedsięwzięcia w największym stopniu wpisujące się w realizację celów operacyjnych *1.1 Usprawnienie systemu transportu*, *3.1. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu* oraz *3.3 Poprawa jakości przestrzeni* oraz przypisanym im kierunkom działań.

Cel operacyjny	Kierunki działań
1.1. USPRAWNIENIE SYSTEMU TRANSPORTU	1.1.1. Wzmacnianie lokalnych powiązań transportowych w celu poprawy dostępności ośrodków węzłowych w układzie osadniczym. 1.1.2. Poprawa bezpieczeństwa. 1.1.3. Koordynacja usług transportowych. 1.1.4. Rozwój elektromobilności.
3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA ORAZ DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I MITYGACYJNE	3.1.4. Rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej oraz lokalnych systemów grzewczych. 3.1.5. Rozwój instalacji OZE w oparciu o lokalne zasoby alternatywnych źródeł energii, przy poszanowaniu najcenniejszych zasobów środowiska przyrodniczego, w szczególności otwartych terenów rolnych z glebami najwyższych klas.
3.3. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI	3.3.2. Poprawa jakości środowiska miejskiego, w tym ograniczanie hałasu i zanieczyszczenia powietrza.

1.1.1. Wzmacnianie lokalnych powiązań transportowych w celu poprawy dostępności ośrodków usługowych w układzie osadniczym, w tym rozwój dróg rowerowych i rozwój komunikacji publicznej

Rekomendowane typy działań:

- Budowa węzłów przesiadkowych w miastach i miejscowościach gminnych oraz rozbudowa Zintegrowanego centrum przesiadkowego w mieście Gnieźnie.
- Budowa węzłów przesiadkowych transportu publicznego wraz z parkingami Park&Ride i Bike&Ride przy stacjach i przystankach kolejowych zlokalizowanych przy linii kolejowej numer 353 stacje: Pierzyska, Trzemeszno, Wydartowo, przystanki: Lednogóra, Fałkowo, Jankowo Dolne

oraz linii kolejowej numer 281 stacje: Czerniejewo, Gębarzewo, przystanki: Żydowo, Zdziechowa, Świątniki, Mieleszyn.

- Wznowienie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 281.
- Rozbudowa zintegrowanej sieci dróg rowerowych, dostępowych do ośrodków usługowych i szkół oraz Zintegrowanego centrum przesiadkowego w Gnieźnie i węzłów przesiadkowych w miastach i miejscowościach gminnych a także punktów P&R jako alternatywnej formy mobilności.
- Budowa sieci stacji ładowania przy Zintegrowanym Centrum Przesiadkowym, węzłach przesiadkowych w miejscowościach gminnych i Park & Ride.

3.3.2. Poprawa jakości środowiska miejskiego, w tym ograniczanie hałasu i zanieczyszczenia powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji oraz ruchu samochodowego, budowa obwodnic uwalniających obszary zabudowy od ruchu tranzytowego

Rekomendowane typy działań:

- Wyprowadzenie ruchu dróg wojewódzkich z historycznych centrów miast Kłecka i Witkowa.
- Wyznaczanie stref bez samochodu lub z ograniczeniami dla ruchu samochodów (np. typu woonerf) szczególnie w centrach miast, w obrębie prestiżowych przestrzeni publicznych (np. rynek miejski) oraz w sąsiedztwie szkół i przedszkoli;
- Modernizacje, przebudowy i stosowanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu drogowego.

3.1.4 Rozwój i poprawa dostępności do infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej oraz lokalnych systemów grzewczych

Rekomendowane typy działań:

- Wyznaczanie pod nową zabudowę terenów w zasięgu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz z możliwością podłączenia do lokalnych systemów grzewczych.
- Rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci wodociągowej w celu zapewnienia stałego dostępu do wody pitnej oraz ograniczenia awaryjności i strat wody w sieci.
- Budowa i rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej zarówno w miastach, jak i w miejscowościach wiejskich w celu zagospodarowania wód opadowych i roztopowych.

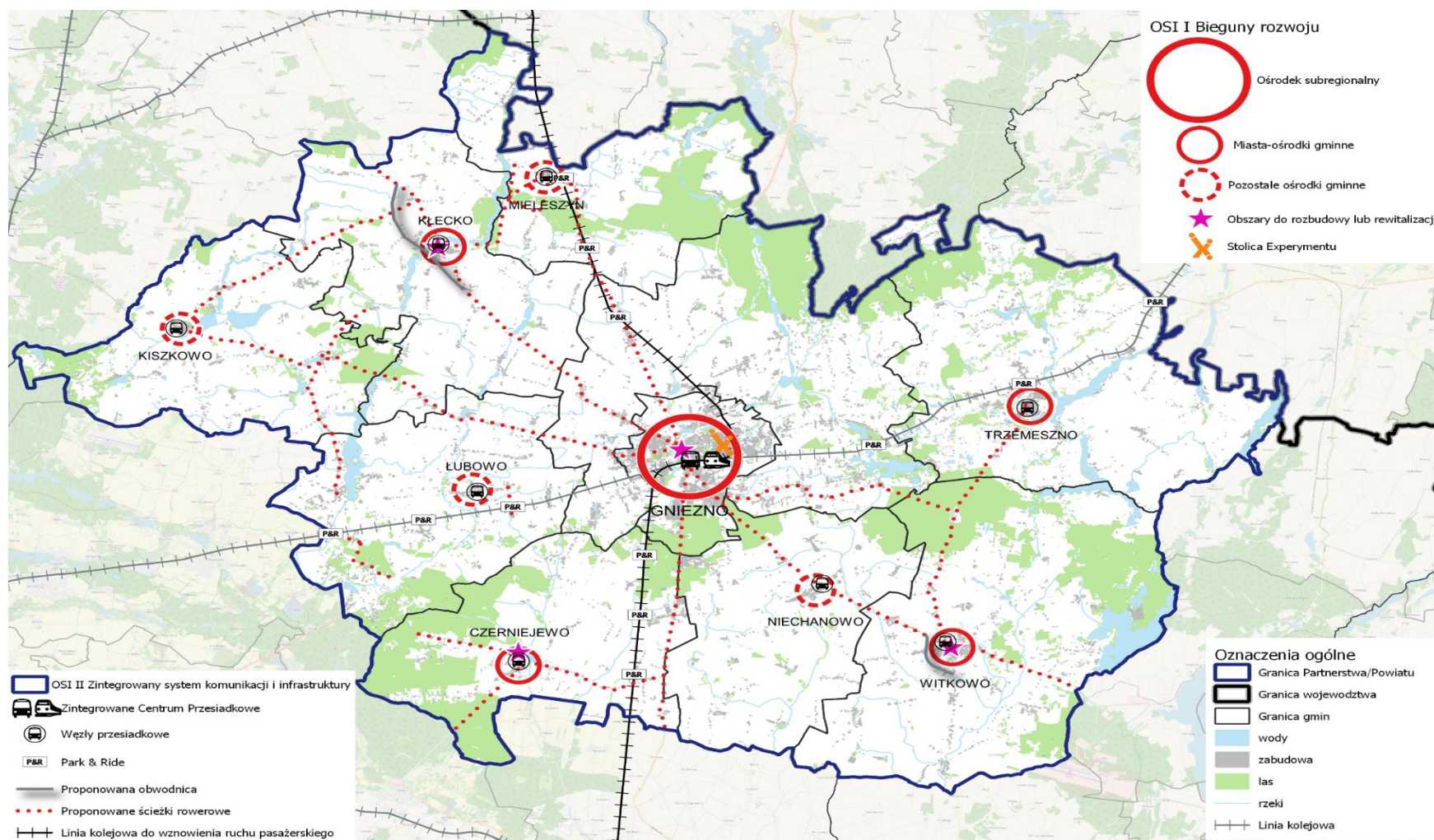
- Budowa i rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej zarówno w miastach, jak i w miejscowościach wiejskich w celu ograniczenia presji antropogenicznej na gleby i wody gruntowe.

3.1.5 Rozwój instalacji OZE w oparciu o lokalne zasoby alternatywnych źródeł energii, przy poszanowaniu najcenniejszych zasobów środowiska przyrodniczego, w szczególności otwartych terenów rolnych z glebami najwyższych klas

Rekomendowane typy działań:

- Opracowanie wspólnej koncepcji rozwoju odnawialnych źródeł energii opartej na lokalnych uwarunkowaniach w celu wyznaczenia terenów najbardziej predysponowanych do budowy instalacji OZE, co pozwoli na wyeliminowanie potencjalnych konfliktów przestrzennych i społecznych;
- Komplementarność projektów termomodernizacyjnych oraz wykorzystujących OZE, zwłaszcza w budynkach użyteczności publicznej;
- Wskazanie terenów najbardziej predysponowanych do budowy instalacji OZE w gminnych dokumentach planistycznych.
- Nadanie priorytetowego kierunku rozwoju OZE na istniejących już budynkach gospodarczych oraz terenach zdegradowanych a w przypadku otwartych terenów rolnych ograniczenie do instalacji typu agrofotowoltaika.

Ryc. 15 OSI kluczowe dla gmin Partnerstwa ZIT Gniezno - OSI I

Źródło: Opracowanie własne.

4.4.3. OSI III – Zrównoważony rozwój w oparciu o zasoby środowiskowo - kulturowe

Na obszarze strategicznej interwencji **Zrównoważony rozwój w oparciu o zasoby środowiskowo - kulturowe** koncentrują się działania w zakresie ochrony i wzmocnienia wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych obszaru, wzmocnienia atrakcyjności przestrzeni dla zamieszkiwania oraz dla rozwoju turystyki i rekreacji oraz utrzymania i rozwoju produkcji rolnej i leśnej. Będą na nim realizowane przedsięwzięcia w największym stopniu wpisujące się w realizację celów operacyjnych 3.1. *Ochrona środowiska* oraz działania adaptacyjne i mitygacyjne, 3.2. *Zrównoważony rozwój gospodarczy* oraz 3.3. *Poprawa jakości przestrzeni*.

Cel operacyjny	Kierunki działań
2.2. ROZWÓJ KULTURY	2.2.1. Wspieranie regionalnej tożsamości kulturowej
3.1. OCHRONA ŚRODOWISKA ORAZ DZIAŁANIA ADAPTACYJNE I MITYGACYJNE	3.1.1. Porządkowanie gospodarki wodnej i przeciwdziałanie skutkom suszy, budowa strategicznych zbiorników wody i rozwój małej retencji wodnej 3.1.2. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury - zwiększanie obszarów zielonych i retencji wód na obszarach zurbanizowanych 3.1.3. Ochrona i promocja lokalnych wartości krajobrazu
3.2. ZRÓWNOWAZONY ROZWÓJ GOSPODARCZY	3.2.4. Budowa infrastruktury dla turystyki wodnej, regulacja powiązań wodnych oraz rozwój infrastruktury technicznej 3.2.5. Rozwój potencjału szlaków turystyki pieszej, rowerowej i samochodowej oraz turystyki pielgrzymkowej 3.2.6. Rozwój, obok intensywnego rolnictwa, wyspecjalizowanego rolnictwa ekologicznego, sadownictwa, upraw szklarniowych, hodowli ryb.
3.3. POPRAWA JAKOŚCI PRZESTRZENI	3.3.3. Ochrona terenów otwartych przed niekontrolowaną zabudową

Cel operacyjny	Kierunki działań
	3.3.4 Rewitalizacja miejscowości mogących stanowić centra rozwoju usług turystycznych i działalności gospodarczej

2.2.1. Wspieranie regionalnej tożsamości kulturowej, w tym
podnoszenie atrakcyjności miasta Gniezna jako kulturalnej stolicy
obszaru – promowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego
regionu

Rekomendowane typy działań:

- Organizacja oraz wzbogacanie oferty cyklicznych wydarzeń i imprez o randze regionalnej i krajowej: Królewski Festiwal Artystyczny, Festiwal Filmowy „OFFeliada”, Atelier Jazz Festiwal, Festiwal Kultury Słowiańskiej „Koronacja Królewska”, św. Wojciech – imieniny miasta w Gnieźnie, Dni Gniezna, a także Żywy Skansen w Wielkopolskim Parku Etnograficznym w Dziekanowicach, Noc Kupały czy Wielki Złot Wojów w Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy.
- Wzbogacanie oferty turystycznej w okolicach Jeziora Lednickiego.
- Rozwój szlaków tematycznych i ścieżek edukacyjnych związanych z Początkami Państwa Polskiego oraz historią obszaru, także z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
- Organizacja lokalnych produktów turystycznych i kulturowych: targów i jarmarków promujących wyroby, tradycje i dziedzictwo kulturowe regionu – Jarmark Średniowieczny na rynku w Gnieźnie, Koronacje Królewskie.
- Promocja lokalnej twórczości kulturalnej, rzemieślniczej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa – wykreowanie produktów lokalnych/regionalnych w oparciu o istniejące zasoby.
- Rozwój, promocja i zwiększenie dostępności (w wymiarze architektonicznym, informacyjnym i cyfrowym) lokalnych instytucji kulturalnych i ich zasobów.

3.1.1. Porządkowanie gospodarki wodnej i przeciwdziałanie skutkom suszy, budowa strategicznych zbiorników wodnych i rozwój małej retencji wodnej

Rekomendowane typy działań:

- Wspomaganie naturalnej retencji poprzez: zachowanie oraz odbudowę miejsc naturalnej retencji wodnej (małe zbiorniki wodne, jeziora),

wprowadzanie zalesień, zadrzewień, utrzymywanie łąk w dotychczasowym użytkowaniu.

- Ochrona ekosystemów wodnych/jeziornych poprzez kształtowanie stref ekotonowych towarzyszących wodom stojącym i płynącym, stanowiących także barierę przed dopływem do nich azotanów z terenów intensywnie użytkowanych rolniczo.
- Spowalnianie odpływu wód powierzchniowych, zwiększanie naturalnej i sztucznej retencji wodnej (m.in.: odtwarzanie i budowa śródpolnych i śródleśnych zbiorników wodnych, budowa zbiorników retencyjnych, przebudowa innych urządzeń wodnych np. urządzeń melioracyjnych, budowa kanalizacji deszczowej);
- Podejmowanie działań w zakresie ochrony i oszczędnego zużywania zasobów wodnych poprzez gromadzenie wód opadowych na posesjach, stosowanie przepuszczalnych powierzchni, prowadzenie działań edukacyjnych promujących zachowania sprzyjające oszczędzaniu wody.

3.1.1. Rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury - zwiększanie obszarów zielonych i retencji wód na obszarach zurbanizowanych.

Rekomendowane typy działań:

- Opracowanie koncepcji zagospodarowania zasobów wodnych, w tym retencjonowania wody.
- Zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób poprawiający ich retencję i spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.).
- Budowa i rozbudowa zbiorników retencyjnych przy wykorzystaniu istniejących zagłębień w terenie i oczek wodnych.
- Opracowanie koncepcji ochrony i rewitalizacji parków miejskich i wiejskich parków przypałacowych, jako elementów szczególnie cennych z punktu widzenia ekologicznego jak i kulturowego.
- Utrzymanie istniejącego zasobu zieleni oraz wprowadzenie nowych terenów zieleni, w szczególności w strefach centralnych miast, uwzględniających rozwiązania adaptujące do zmian klimatu, m.in. skwery i parki kieszonkowe.
- Wyposażenie istniejącej i projektowanej przestrzeni publicznej w drzewa i krzewy.
- Opracowanie koncepcji kształtowania systemu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych w celu zwiększenia retencji wodnej oraz poprawy jakości wód.
- Zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką na terenach zurbanizowanych, na terenach o znacznym zasklepieniu gleby.

- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie absorpcji dwutlenku węgla poprzez zabezpieczanie w gminnych dokumentach planistycznych terenów szczególnie predysponowanych do zalesień.
- Przy nowych realizacjach lub modernizacjach budynków publicznych i prywatnych zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej oraz uwzględnianie koncepcji zielonych dachów i zielonych, żyjących ścian na budynkach/wiatach przystankowych itp.

3.1.3. Ochrona i promocja lokalnych wartości krajobrazu, tradycji architektonicznej, lokalnych form zabudowy i zagospodarowania, zieleni przydomowej i zieleni terenów otwartych.

Rekomendowane typy działań:

- Uwzględnienie ochrony krajobrazów o szczególnych walorach w skali regionalnej w gminnych dokumentach planistycznych - Gniezno, Czarniejewo, Jezioro Lednica.

3.2.4. Budowa infrastruktury dla turystyki wodnej, regulacja powiązań wodnych oraz rozwój infrastruktury technicznej

Rekomendowane typy działań:

- Opracowanie koncepcji rozwoju szlaków wodnych, kajakowych wzdłuż rzek:
- Wełna – łącząca jeziora: Mielno, Głęboć, Biskupiec, Łowiczno, Piotrowskie, Strzyżewskie, Jankowskie i Wierzbiczańskie,
- Mała Wełna – łącząca jeziora: Świniarskie, Kłęckie, Gorzuchowskie oraz Stawy Kiszewskie.
- Opracowanie niezbędnej dokumentacji technicznej oraz realizacja technicznej infrastruktury dróg wodnych – kanałów, śluz, pochylni - na planowanych trasach turystyki wodnej.
- Modernizacja istniejących i budowa nowych, zorganizowanych miejsc wypoczynku i wypożyczalni sprzętu wodnego.

3.2.5. Rozwój potencjału szlaków turystyki pieszej, rowerowej i samochodowej oraz turystyki pielgrzymkowej

Rekomendowane typy działań:

- Wykorzystywanie bogatego układu turystycznych tras pieszych i rowerowych dla rozwoju turystyki i promocji obszaru.
- Urozmaicenie oferty szlaków o znaczeniu regionalnym – Szlak budowli i kościołów drewnianych w Wielkopolsce, Szlak kultury żydowskiej, Szlak

zamków, pałaców i dworów, Szlak kościołów drewnianych wokół Puszczy Zielonka.

- Urozmaicenie oferty dla turystyki pielgrzymkowej w Gnieźnie oraz Polach Lednickich, jako głównych miejsc docelowych pielgrzymów oraz miejsc organizacji wydarzeń religijnych o randze regionalnej i krajowej.
- Promowanie wpisania na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO „Szlaku Piastowskiego” ze względu na wartości kulturowe związane z kształtowaniem państwowości polskiej.

3.2.6. Rozwój, obok intensywnego rolnictwa, wyspecjalizowanego rolnictwa ekologicznego, sadownictwa, upraw szklarniowych, hodowli ryb.

Promowanie lokalnych zasobów (produktów tradycyjnych, regionalnych, ekologicznych), wspieranie i profilowanie specjalizacji regionalno-lokalnych (pszczelarstwo, rybactwo, produktów rolnych i ryb).

Rekomendowane typy działań:

- Tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości dla przetwórstwa rolno-spożywczego, działalności edukacyjnej i promocyjnej, np. w systemie partnerstwa publiczno-prywatnego.

3.3.3. Ochrona terenów otwartych przed niekontrolowaną zabudową

Rekomendowane typy działań:

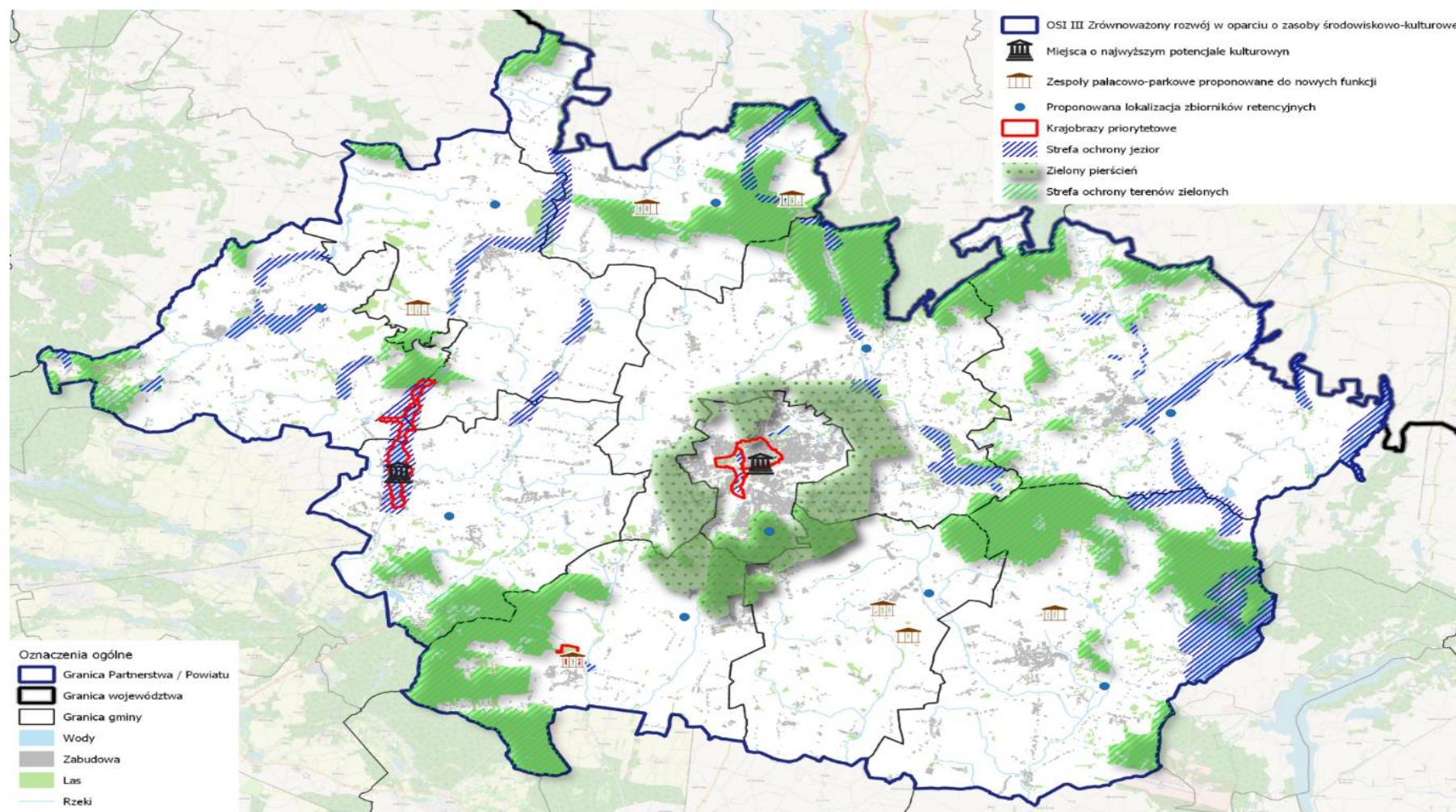
- Opracowanie dokumentów planistycznych jednoznacznie wskazujących tereny planowanej urbanizacji o charakterze zwartej zabudowy oraz terenów otwartych, nie przewidywanych do zabudowy, ze szczególnym uwzględnieniem stref linii brzegowej jezior oraz dużych kompleksów leśnych,
- Opracowanie koncepcji zielonego pierścienia dla miasta Gniezno, który będzie stanowić jego otulinę przyrodniczą. Uwzględnienie wskazanego zielonego pierścienia w gminnych dokumentach planistycznych.

3.3.4. Rewitalizacja miejscowości mogących stanowić centra rozwoju usług turystycznych i działalności gospodarczej

Rekomendowane typy działań:

- wykorzystanie najcenniejszych zespołów pałacowych w Czarniejewie, Zakrzewie (gm. Kłecko), Niechanowie i Arcugowie (gm. Niechanowo), Kołaczku (gmina Witkowo) oraz w Mielnie i Przysiecu (gm. Mieleszyn) – dostosowanie ich do nowych zadań.

Ryc. 16. OSI kluczowe dla gmin Partnerstwa ZIT Gniezno - OSI II

Źródło: Opracowanie własne.

5. Projekty

Określone w rozdziale 3 cele partnerstwa zostały zoperacjonalizowane poprzez odpowiednie projekty zintegrowane. Przy ich określaniu przyjęto pewne założenia wyjściowe, wynikające z dokumentu „Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej na lata 2021-2027” zgodnie z którymi projekt zintegrowany w ramach instrumentu ZIT musi spełniać przynajmniej jeden z dwóch warunków:

- jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027⁵;
- deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin OF, co powinno znaleźć swoje uzasadnienie zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii.

Dodatkowo, zgodnie z rekomendacjami w/w dokumentu projekty wynikające ze strategii powinny realizować jeden lub kilka z następujących priorytetów:

- wspierać rozwój gospodarczy;
- dążyć do neutralności klimatycznej;
- wpływać na zwiększenie dostępności do usług publicznych;
- realnie przekładać się na poprawę jakości życia mieszkańców;
- opierać się na inteligentnym zarządzaniu.

Zdefiniowane projekty odnoszą się również w logiczny sposób do powiązań funkcjonalnych istniejących na obszarze Partnerstwa.

⁵ Zgodnie z tym artykułem „W celu wspólnej realizacji projektu, w zakresie określonym przez instytucję zarządzającą krajowym programem albo instytucję zarządzającą regionalnym programem, może zostać utworzone partnerstwo przez podmioty wnoszące do projektu zasoby ludzkie, organizacyjne, techniczne lub finansowe, realizujące wspólnie projekt, zwany dalej «projektem partnerskim», na warunkach określonych w porozumieniu albo umowie o partnerstwie”.

W dokumencie strategii przez **projekt** rozumiemy **całość aplikacyjną** – pojedyncze przedsięwzięcie, które będzie przedmiotem jednego wniosku o dofinansowanie. To podejście jest zgodne z brzmieniem art. 2 p. 22 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (tzw. ustawy wdrożeniowej), zgodnie z którym projekt to: „przedsięwzięcie zmierzające do osiągnięcia założonego celu określonego wskaźnikami, z określonym początkiem i końcem realizacji, zgłoszone do objęcia albo objęte finansowaniem UE jednego z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności albo Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji”.

Ryc. 17. Projekty jako całości aplikacyjne

Opracowanie ZMP

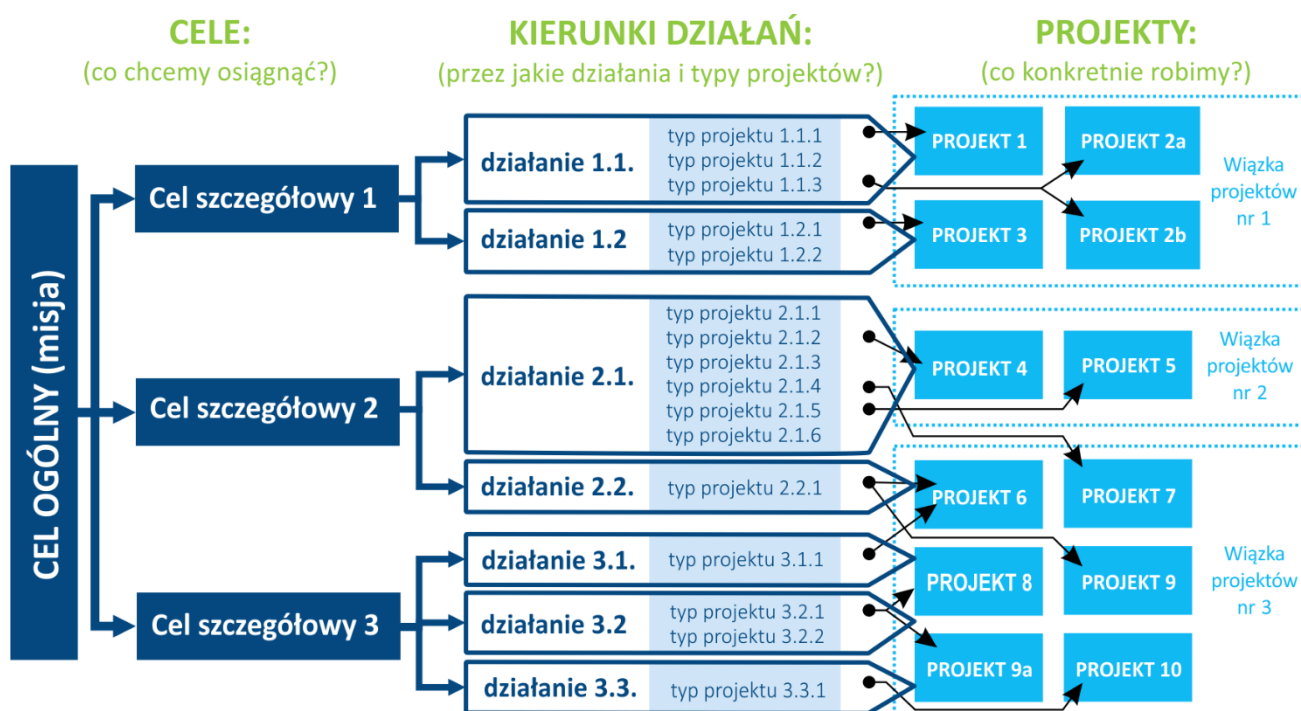
Powyższy schemat wprowadza również pojęcie **wiązki projektów, przez którą** rozumiemy **grupę projektów** powiązanych ze sobą merytorycznie lub funkcjonalnie w sposób na tyle bezpośredni i istotny, że ich planowanie, wdrażanie lub późniejsza eksploatacja wymaga skoordynowania. Wiązka to grupa projektów które spełniają co najmniej jeden z trzech warunków:

1. Na etapie przygotowania muszą być opracowywane równolegle i w sposób skoordynowany, z uwzględnieniem merytorycznej spójności między nimi lub synchroniczności późniejszego wdrażania.
2. Na etapie realizacji wymagają wdrażania skoordynowanego z uwagi na ścisłe powiązanie merytoryczne lub funkcjonalne.
3. Na etapie eksploatacji wymagają skoordynowanego zarządzania.

Projekty w ramach danej wiązki będą wykazywać wzajemną komplementarność i synergę. **Zintegrowanie może odbywać się nie tylko na poziomie pojedynczego projektu, ale także na poziomie wiązki projektów.**

Projekty i ich wiązki są powiązane z celami i kierunkami działań w następujący, przykładowy sposób:

Ryc. 18. Powiązanie celów, kierunków i projektów (połączonych w wiązki)

Opracowanie ZMP

5.1. Proces identyfikacji i wyboru projektów

W wyniku wielomiesięcznych prac nad strategią rozwoju ponadlokalnego podjęto decyzję o wyborze projektów kluczowych z punktu widzenia Partnerstwa. Projekty te mają charakter zintegrowany, tzn. [PW1]

Projekty dotyczą m.in.:

- mobilności miejskiej - zbliżają gminy do siebie oraz ułatwiają mieszkańcom całego powiatu korzystanie z oferty usługowej, edukacyjnej, kulturalnej, gospodarczej i handlowej Miasta Gniezna, a także tworzą trwałe, ważne i usprawniające mobilność połączenia drogami rowerowymi na terenie gmin: Kłecko, Mieleszyn, Trzemeszno, Witkowo, Niechanowo, Czarniejewo, Łubowo, Kiszkowo oraz gminy Gniezno;
- adaptacji do zmian klimatu - polegają na „rozszerzeniu” powierzchni miast oraz redukcji efektu miejskiej wyspy ciepła, zapobiegają szybkiemu odpływowi wód opadowych, zapewniają odpowiednią retencję wodną przez wdrażanie odpowiednich i inteligentnych systemów zagospodarowania wód opadowych oraz wzrost udziału powierzchni przepuszczalnych;

- wzmocnienia możliwości reagowania na negatywne skutki zmian klimatu poprzez wsparcie Ochotniczych Straży Pożarnych ujętych w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym;
- cyfryzacji usług publicznych dla wszystkich mieszkańców powiatu gnieźnieńskiego poprzez nowe e-usługi świadczone przez Powiatowy Zarząd Geodezji, Kartografii, Katastru i Nieruchomości w Gnieźnie;
- rozwoju usług społecznych poprzez programy profilaktyki zdrowotnej oraz nowych usług zdrowotnych: rehabilitacyjnych dla pacjentów z chorobami neurologicznymi oraz wsparcia osób z zespołem Aspergera lub osób w spektrum autyzmu w Szpitalu Pomnik Chrztu Polski w Gnieźnie;
- wsparcia rozwoju edukacji dla uczniów i uczennic szkół podstawowych i ponadpodstawowych (w tym zawodowych) z terenu Miasta Gniezna i gmin powiatu gnieźnieńskiego: dodatkowe zajęcia rozwijające umiejętności i kwalifikacje uczniów, kółka zainteresowań, kompleksowe programy rozwoju szkół oraz rozwój doradztwa zawodowego w Stolicy eXperymentu w Gnieźnie;
- przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz działań na rzecz aktywnego włączenia osób wykluczonych m.in. poprzez działania kulturalne dla mieszkańców powiatu;
- wsparcia pracowników i pracodawców poprzez projekty związane z zarządzaniem wiekiem, wprowadzaniem nowych narzędzi kadrowych i sposobów organizacji pracy, innowacyjnych i elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej oraz projekty dotyczące poprawy warunków pracy.

Wybór projektów do realizacji został poprzedzony tygodniami pracy członków grupy roboczej – pracowników urzędów miast i gmin oraz starostwa, wspartej dodatkowo przez doradców Związku Miast Polskich. W pracach nad projektami uwzględniono również wyniki ankiet zrealizowanych wśród 3 grup mieszkańców obszaru, w obejmujących łącznie ponad 1700 osób. W ankietach wskazywali oni jakiego rodzaju przedsięwzięcia powinny zostać zrealizowane na obszarze Partnerstwa w pierwszej kolejności, żeby poprawić warunki życia.

5.2. Lista projektów

Tabela 8 Lista projektów [wg stanu na 28.04]

Tytuł projektu	Indykatorywna wartość projektu (lub dofinansowania UE)
1. Wsparcie i adaptacja pracodawców i pracowników (Powiat Gnieźnieński)	135.727,36 EUR
2. Rehabilitacja pacjentów z powiatu gnieźnieńskiego dotkniętych schorzeniami neurologicznymi (Powiat Gnieźnieński)	150 000 EUR (dofinansowanie UE)
3. Wsparcie osób z zespołem Aspergera oraz osób w spektrum autyzmu (Powiat Gnieźnieński)	150 000 EUR (dofinansowanie UE)
4. STOP wykluczeniu społecznemu na obszarze ZIT GOF (Powiat Gnieźnieński)	116 995,45 EUR (dofinansowanie UE)
5. Budowa ścieżek rowerowych (Gmina Czarniejewo)	Bd.
6. Wdrożenie nowoczesnych e-usług w Gminie Gniezno (Gmina Gniezno)	238 184,00 zł
7. Rozbudowa zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Gniezno (Gmina Gniezno)	190 476,19 zł
8. Budowa chodnika z dopuszczeniem ruchu rowerowego w Goślinowie (Gmina Gniezno)	1 065 194,67 zł
9. Budowa ścieżki rowerowej Osiniec - Szczytniki Duchowne (Gmina Gniezno)	4 500 000 zł
10. Rozwój zintegrowanych i systemowych działań adaptacyjnych do zmian klimatu na terenach zurbanizowanych – w mieście	4 658 385,10 EUR

Gnieźnie, ośrodku subregionalnym (Miasto Gniezno)	
11. INKLUZYWNIE - integracja przez kulturę (Miasto Gniezno)	175 950,00 EUR
12. Nowoczesne szkoły, efektywna edukacja w powiecie gnieźnieńskim - wsparcie rozwoju edukacji w Stolicy eXperymentu w Gnieźnie (Miasto Gniezno)	1 540 130,00 EUR
13. Prowadzenie biura ZIT Gniezno - I etap (Miasto Gniezno)	102 271,19 EUR
14. Prowadzenie biura ZIT Gniezno - II etap (Miasto Gniezno)	68 180,78 EUR
15. Budowa zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych na terenie gminy kłęcko – ścieżki integrujące istniejące i planowane połączenia rowerowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego wzdłuż DW 190, w kierunku Gniezna (Gmina Kłęcko)	1 190 476,19 EUR
16. Budowa ścieżki rowerowej Rybno Wielkie – Olekszyn (Gmina Kiszkowo)	700.000,00 zł
17. Budowa ciągu pieszo-rowerowego Sławno – Skrzetuszewo (Gmina Kiszkowo)	5.000.000,00 zł
18. Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Imielno (Gmina Łubowo)	2.619.047,14 zł
19. Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Rybitwy (Gmina Łubowo)	2.857.142,86 zł
20. Budowa ścieżki rowerowej Mieleszyn – Borzątw – Karniszewo (Gmina Mieleszyn)	5.476.190,47 zł

21. Budowa ścieżki rowerowej Gniezno – Witkowo (Gmina Niechanowo)	4 142 857,17 zł
22. Modernizacja samochodu strażackiego (Gmina Niechanowo)	1 407 464,76 zł
23. Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta Urzędu Miejskiego Trzemeszna (Gmina Trzemeszno)	238 184,28 zł
24. Stworzenie zielonych płuc dla osiedla wysokiego w Trzemesznie poprzez nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej (Gmina Trzemeszno)	190 476,18 zł
25. Nie muszą być sam- wsparcie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w oparciu o model asystenta osobistego. (Gmina Trzemeszno)	274 025,58
26. Budowa ścieżki rowerowej Trzemeszno - Miaty (gr. gminy) - Lubochnia (Gmina Trzemeszno)	5.620.900,00 zł
27. Budowa drogi dla rowerów z Gminy i Miasta Witkowo do Miasta Gniezno – etap I (odcinek Wiekowo – Strzyżewo Witkowskie) (Gmina i Miasto Witkowo)	5.820.431,61 zł

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowe fiszki projektów zawiera Załącznik 1. Szczegółowe fiszki projektów [stan na 28.04.2023]

Powiat Gnieźnieński [docelowo zostaną one umieszczone we wzorze zaproponowanym przez UMWW, który wg stanu na 28.04 nie był dostępny].

5.3. Powiązanie pomiędzy projektami (wiązki projektów)

Tabela 9 Wiazki projektów

Wiązka projektów	Projekty i opisy powiązań pomiędzy nimi:
Wsparcie pracowników i pracodawców	1. Wsparcie i adaptacja pracodawców i pracowników (Powiat Gnieźnieński)
Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej	5. Budowa ścieżek rowerowych (Gmina Czarniejewo)
	8. Budowa chodnika z dopuszczeniem ruchu rowerowego w Goślinowie (Gmina Gniezno)
	9. Budowa ścieżki rowerowej Osiniec - Szczytniki Duchowne (Gmina Gniezno)
	15. Budowa zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych na terenie gminy kłecko – ścieżki integrujące istniejące i planowane połączenia rowerowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego wzdłuż DW 190, w kierunku Gniezna (Gmina Kłecko)
	17. Budowa ciągu pieszo-rowerowego Sławno – Skrzetuszewo (Gmina Kiszewo)
	18. Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Imielno (Gmina Łubowo)
	19. Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Rybitwy (Gmina Łubowo)

Wiązka projektów	Projekty i opisy powiązań pomiędzy nimi:
	20. Budowa ścieżki rowerowej Mieleszyn – Borzętew – Karniszewo (Gmina Mieleszyn)
	21. Budowa ścieżki rowerowej Gniezno – Witkowo (Gmina Niechanowo)
Zwiększanie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe	10. Rozwój zintegrowanych i systemowych działań adaptacyjnych do zmian klimatu na terenach zurbanizowanych – w mieście Gnieźnie, ośrodku subregionalnym (Miasto Gniezno)
	22. Modernizacja samochodu strażackiego (Gmina Niechanowo)
	24. Stworzenie zielonych płuc dla osiedla wysokiego w Trzemesznie poprzez nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej (Gmina Trzemeszno)
Publiczne e-usługi	6. Wdrożenie nowoczesnych e-usług w Gminie Gniezno (Gmina Gniezno)
	23. Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta Urzędu Miejskiego Trzemeszna (Gmina Trzemeszno)

Wiązka projektów	Projekty i opisy powiązań pomiędzy nimi:
Usługi publiczne (Edukacja przedszkolna, podstawowa oraz kształcenie zawodowe, usługi społeczne i zdrowotne)	12. Nowoczesne szkoły, efektywna edukacja w powiecie gnieźnieńskim - wsparcie rozwoju edukacji w Stolicy eXperymentu w Gnieźnie (Miasto Gniezno)
	2. Rehabilitacja pacjentów z powiatu gnieźnieńskiego dotkniętych schorzeniami neurologicznymi (Powiat Gnieźnieński)
	3. Wsparcie osób z zespołem Aspergera oraz osób w spektrum autyzmu (Powiat Gnieźnieński)
	25. Nie muszę być sam- wsparcie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w oparciu o model asystenta osobistego. (Gmina Trzemeszno)
Integracja i aktywizacja społeczna oraz wsparcie potencjału	4. STOP wykluczeniu społecznemu na obszarze ZIT GOF (Powiat Gnieźnieński)
	11. INKLUZYWNIE - integracja przez kulturę (Miasto Gniezno)

Wiązka projektów	Projekty i opisy powiązań pomiędzy nimi:
Wspieranie instrumentów terytorialnych ZIT	13. Prowadzenie biura ZIT Gniezno - I etap (Miasto Gniezno)
	14. Prowadzenie biura ZIT Gniezno - II etap

Źródło: Opracowanie własne

5.4. Produkty i rezultaty poszczególnych projektów oraz ich wskaźniki

Tabela 10 Produkty projektu i ich wskaźniki

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1. Wsparcie i adaptacja pracodawców i pracowników (Powiat Gnieźnieński)			
Projekty związane z zarządzaniem wiekiem, wprowadzaniem nowych narzędzi kadrowych i sposobów organizacji pracy oraz innowacyjnych i elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej	WLWK-PLDCO07 - Liczba pracodawców objętych wsparciem dotyczącym poprawy środowiska pracy	0	
2. Rehabilitacja pacjentów z powiatu gnieźnieńskiego dotkniętych schorzeniami neurologicznymi (Powiat Gnieźnieński)			
Usługa rehabilitacji pacjentów z powiatu gnieźnieńskiego	WLWK-PLKLCO02 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w	0	

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
dotkniętych schorzeniami neurologicznymi	społeczności lokalnej w programie		
3. Wsparcie osób z zespołem Aspergera oraz osób w spektrum autyzmu (Powiat Gnieźnieński)			
Utworzenie Środowiskowego Centrum Wspierania Opiekunów Dzieci z Zespołem ASPERGERA i AUTYZMEM	WLWK-PLKLC002 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie	0	
4. STOP wykluczeniu społecznemu na obszarze ZIT GOF (Powiat Gnieźnieński)			
Dostęp do lepszej jakości usług społecznych z zakresu rozwoju usług społecznych na rzecz osób z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób wymagających wsparcia oraz ich otoczenia	WLWK-PLKLC002 - Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej w programie lub WLWK-EECO16 - Liczba osób w kryzysie bezdomności lub dotkniętych wykluczeniem z dostępu do mieszkań, objętych wsparciem w programie lub WLWK-EECO12 - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	0	
5. Budowa ścieżek rowerowych (Gmina Czarniejewo)			

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Ścieżka rowerowa przy drodze powiatowej nr 2158P na odcinkach: Czerniejewo – Pakszyn. - Szczytniki Czerniejewskie, o łącznej długości ok 3 900 m.	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa	0	
6.Wdrożenie nowoczesnych e-usług w Gminie Gniezno (Gmina Gniezno)			
Elektroniczny system obiegu dokumentów, zintegrowany z platformą EPUAP oraz systemem e-doręczeń.	WLWK-RCO014 - Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	?	
7.Rozbudowa zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Gniezno (Gmina Gniezno)			
Rozbudowa zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Gniezno w miejscowościach: Modliszewo, Piekary, Mnichowo.	WLWK-PLRO044 - Pojemność obiektów małej retencji Lub WLWK-PLRO177 - Wartość inwestycji w nowe/ przebudowane/ wyremontowane urządzenia wodne i infrastruktury towarzyszącej	?	
8.Budowa chodnika z dopuszczeniem ruchu rowerowego w Goślinowie (Gmina Gniezno)			

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Chodnik z dopuszczeniem ruchu rowerowego przy drodze powiatowej o długości 990,0 m	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa	0	990 m
9. Budowa ścieżki rowerowej Osiniec - Szczytniki Duchowne (Gmina Gniezno)			
Ścieżka rowerowej przy drodze powiatowej nr 2214 o długości ok. 3 300,0 m	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		3 300 m
10. Rozwój zintegrowanych i systemowych działań adaptacyjnych do zmian klimatu na terenach zurbanizowanych – w mieście Gnieźnie, ośrodku subregionalnym (Miasto Gniezno)			
A) „rozszerzenie” powierzchni miasta oraz redukcji efektu miejskiej wyspy ciepła w wyniku m.in. · wprowadzanie zieleni w zwartą zabudowę (skwery); · rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury i technicznej infrastruktury lądowej w Parku im. W. Andersa w Gnieźnie (redukcja smogu i obniżenie temperatury), łączenia ze sobą istniejących terenów	WLWK-RCO026 - Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu		

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
zieleni i zwiększania ich powierzchni, B) zapewnienie odpowiedniej retencji wodnej przez stosowanie takich rozwiązań jak np. Wdrażanie inteligentnych systemów zagospodarowania wód opadowych, wzrost udziału powierzchni przepuszczalnych, rozbudowa kanalizacji deszczowej			
11.INKLUZYWNIE - integracja przez kulturę (Miasto Gniezno)			
Działania na rzecz integracji społecznej Osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz aktywizacja społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – integracja społeczna przez kulturę; poprawa dostępu i jakości usług wsparcia rodzin	WLWK-EECO01 - Całkowita liczba osób objętych wsparciem	0	
12.Nowoczesne szkoły, efektywna edukacja w powiecie gnieźnieńskim - wsparcie rozwoju edukacji w Stolicy eXperymentu w Gnieźnie (Miasto Gniezno)			
Rozwijanie jakości edukacji przedszkolnej poprzez dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse dzieci	WLWK-PLFCO01 - Liczba dzieci objętych	0	

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
i rozwijanie kompetencji kadr, b) realizacja kompleksowych programów rozwoju szkół; c) rozwój szkolnictwa zawodowego d) wsparcie zajęć pozalekcyjnych Służących rozwojowi kompetencji, umiejętności, uzdolnień, zainteresowań uczniów w tym m. in.: zgodnych z potrzebami rynku pracy, proinnowacyjnych, cyfrowych, pobudzających kreatywność itp. e) działania na rzecz edukacji włączającej	dodatkowymi zajęciami w edukacji przedszkolnej WLWK-PLFCO04 - Liczba uczniów i słuchaczy szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem WLWK-PLFCO03 - Liczba uczniów szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne objętych wsparciem		
13.Prowadzenie biura ZIT Gniezno - I etap (Miasto Gniezno)			
zwiększenie kompetencji do zarządzania rozwojem w wymiarze subregionalnym, w tym w zakresie opracowania strategii ponadlokalnych/strategii ZIT oraz innych dokumentów planistycznych i analitycznych, wspierających	WLWK-RCO074 - Ludność objęta projektami w ramach strategii zintegrowanego rozwoju terytorialnego WLWK-RCO075 - Wspierane strategie zintegrowanego rozwoju terytorialnego		

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
kompleksowy rozwój w obszarach funkcjonalnych oraz ich zarządzanie, monitorowanie i ocenę,			
14. Prowadzenie biura ZIT Gniezno - II etap			
Jw.	WLWK-EECO01 - Całkowita liczba osób objętych wsparciem		
15. Budowa zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych na terenie gminy kłecko – ścieżki integrujące istniejące i planowane połączenia rowerowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego wzdłuż DW 190, w kierunku Gniezna (Gmina Kłecko)			
I etap: Budowa ścieżki rowerowej pomiędzy miejscowościami: Brzozogaj - Działyn II etap: Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190 – w miejscowości Pruchnowo wraz z poprawą bezpieczeństwa niechronionych użytkowników drogi III etap: Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190 – Kłecko Kolonia. IV etap: Budowa ścieżki rowerowo-pieszkiej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190 – w miejscowości Polska	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa	0	

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Wieś w kierunku miejscowości Charbowo wraz z budową bezpiecznego przejścia dla pieszych i przejazdu rowerowego w miejscowości Polska Wies V etap: Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190 – w miejscowości Ułanowo			
16. Budowa ścieżki rowerowej Rybno Wielkie – Olekszyn (Gmina Kiskowo)			
budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2147P na odcinku Rybno Wielkie – Olekszyn (etap 1) oraz realizacja kampanii informacyjno -edukacyjnej w zakresie zrównoważonej mobilności, w szczególności komunikacji rowerowej i bezpieczeństwa ruchu w transporcie publicznym	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		
17. Budowa ciągu pieszo-rowerowego Sławno – Skrzetuszewo (Gmina Kiskowo)			
Chodnik z dopuszczonym ruchem rowerowym przy drogach powiatowych. kampania informacyjno-edukacyjna j w zakresie zrównoważonej mobilności	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
18. Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Imielno (Gmina Łubowo)			
Ścieżka rowerowa przy drodze powiatowej kampania informacyjno- edukacyjna w zakresie zrównoważonej mobilności	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		
19. Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Rybitwy (Gmina Łubowo)			
Ścieżka rowerowa przy drodze powiatowej, kampania informacyjno- Edukacyjna w zakresie zrównoważonej mobilności.	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		
20. Budowa ścieżki rowerowej Mieleszyn – Borzętew – Karniszewo (Gmina Mieleszyn)			
Ścieżka pieszo-rowerowa o długości około 7,5 km.	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		
21. Budowa ścieżki rowerowej Gniezno – Witkowo (Gmina Niechanowo)			
Budowa i rozbudowa dróg rowerowych (w tym kontrapasów) oraz ciągów pieszo-rowerowych	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		
22. Modernizacja samochodu strażackiego (Gmina Niechanowo)			
Samochód strażacki	WLWK-PLRO042 - Liczba zakupionych wozów pożarniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji		

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	ratowniczych i usuwania skutków katastrof		
23. Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta Urzędu Miejskiego Trzemeszna (Gmina Trzemeszno)			
Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta Urzędu Miejskiego Trzemeszna	WLWK-PLRO160 - Liczba rozwiązań wykorzystujących informacje sektora publicznego/dane prywatne		
24. Stworzenie zielonych płuc dla osiedla wysokiego w Trzemesznie poprzez nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej (Gmina Trzemeszno)			
Nasadzenia zieleni niskiej i wysokiej	WLWK-RCO026 - Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu		
25. Nie muszą być sam- wsparcie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w oparciu o model asystenta osobistego. (Gmina Trzemeszno)			
Usługa asystenta osobistego dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	WLWK-EECO12 - Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie		
26. Budowa ścieżki rowerowej Trzemeszno - Miaty (gr. gminy) - Lubochnia (Gmina Trzemeszno)			
ŚCIEŻKA ROWEROWA TRZEMESZNO - MIATY (gr. Gminy) –LUBOCHNIA O DŁUGOŚCI 5,9 KM	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		

Produkt	Wskaźnik produktu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
27.Budowa drogi dla rowerów z Gminy i Miasta Witkowo do Miasta Gniezno – etap I (odcinek Wiekowo – Strzyżewo Witkowskie) (Gmina i Miasto Witkowo)			
Droga dla rowerów wraz z infrastrukturą towarzyszącą (w tym m.in. wiatą rowerową ze stacją samoobsługową naprawy rowerów, oświetlenie) od miejscowości Wiekowo do Strzyżewa Witkowskiego	WLWK-RCO058 - Wspierana infrastruktura rowerowa		

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11 Rezultaty projektów i ich wskaźniki

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.Wsparcie i adaptacja pracodawców i pracowników (Powiat Gnieźnieński)			
Zrealizowany projekt związany z zarządzaniem wiekiem, wprowadzanie nowych narzędzi kadrowych i sposobów organizacji pracy oraz innowacyjnych i elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej	WLWK-EECR03 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu Lub WLWK-PLDCR02 - Liczba osób, które w wyniku realizacji wsparcia z zakresu outplacementu/poprawy środowiska pracy podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie		
2.Rehabilitacja pacjentów z powiatu gnieźnieńskiego dotkniętych schorzeniami neurologicznymi (Powiat Gnieźnieński)			

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Wprowadzenie usługi rehabilitacji pacjentów z powiatu gnieźnieńskiego dotkniętych schorzeniami neurologicznym	WLWK-PLKLCR02 - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej		
3.Wsparcie osób z zespołem Aspergera oraz osób w spektrum autyzmu (Powiat Gnieźnieński)			
Funkcjonowanie Środowiskowego Centrum Wspierania Opiekunów Dzieci z Zespołem ASPERGERA i AUTYZMEM	WLWK-PLKLCR05 - Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie Lub WLWK-PLKLCR04 - Liczba osób świadczących usługi w społeczności lokalnej dzięki wsparciu w programie (osoby) Lub WLWK-PLKLCR02 - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej		
4.STOP wykluczeniu społecznemu na obszarze ZIT GOF (Powiat Gnieźnieński)			

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Poprawa dostępu do lepszej jakości usług społecznych z zakresu rozwoju usług społecznych na rzecz osób z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób wymagających wsparcia oraz ich otoczenia	WLWK-PLKLCR05 - Liczba osób, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie Lub WLWK-PLKLCR02 - Liczba utworzonych miejsc świadczenia usług w społeczności lokalnej		
5. Budowa ścieżek rowerowych (Gmina Czarniejewo)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
6. Wdrożenie nowoczesnych e-usług w Gminie Gniezno (Gmina Gniezno)			
Poprawa jakości świadczenia e-usług w Gminie Gniezno	WLWK-RCR011 - Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych		
7. Rozbudowa zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Gniezno (Gmina Gniezno)			
Adaptacja do zmian do klimatu	WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury		
8. Budowa chodnika z dopuszczeniem ruchu rowerowego w Goślinowie (Gmina Gniezno)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
9. Budowa ścieżki rowerowej Osiniec - Szczytniki Duchowne (Gmina Gniezno)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
10. Rozwój zintegrowanych i systemowych działań adaptacyjnych do zmian klimatu na terenach zurbanizowanych – w mieście Gnieźnie, ośrodku subregionalnym (Miasto Gniezno)			
Adaptacja do zmian klimatu	WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury		
11. INKLUZYWNIE - integracja przez kulturę (Miasto Gniezno)			
Integracja społeczna Osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz aktywizacja społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – integracja społeczna przez kulturę; poprawa dostępu i jakości usług wsparcia rodzin	WLWK-PLKLCR01 - Liczba dzieci i młodzieży, które opuściły opiekę instytucjonalną dzięki wsparciu w programie		
12. Nowoczesne szkoły, efektywna edukacja w powiecie gnieźnieńskim - wsparcie rozwoju edukacji w Stolicy eXperymentu w Gnieźnie (Miasto Gniezno)			
Rozwój edukacji, bardziej efektywna edukacja	WLWK-PLFCR01 - Liczba uczniów, którzy nabyli kwalifikacje po opuszczeniu programu		
13. Prowadzenie biura ZIT Gniezno - I etap (Miasto Gniezno)			

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
	WLWK-ND001 - Nie dotyczy		
14 Prowadzenie biura ZIT Gniezno - II etap			
	Nie dotyczy		
15. Budowa zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych na terenie gminy kłecko – ścieżki integrujące istniejące i planowane połączenia rowerowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego wzdłuż DW 190, w kierunku Gniezna (Gmina Kłecko)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
16. Budowa ścieżki rowerowej Rybno Wielkie – Olekszyn (Gmina Kiszkowo)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
17. Budowa ciągu pieszo-rowerowego Sławno – Skrzetuszewo (Gmina Kiszkowo)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
18. Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Imielno (Gmina Łubowo)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
19. Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Rybitwy (Gmina Łubowo)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
20. Budowa ścieżki rowerowej Mieleszyn – Borzątew – Karniszewo (Gmina Mieleszyn)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
21. Budowa ścieżki rowerowej Gniezno – Witkowo (Gmina Niechanowo)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
22. Modernizacja samochodu strażackiego (Gmina Niechanowo)			
Adaptacja do zmian do klimatu	WLWK-RCR036 - Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed niekontrolowanymi pożarami		
23. Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta Urzędu Miejskiego Trzemeszna (Gmina Trzemeszno)			
Poprawa jakości świadczenia e-usług w Gminie Trzemeszno	WLWK-RCR011 - Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych		
24. Stworzenie zielonych płuc dla osiedla wysokiego w Trzemesznie poprzez nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej (Gmina Trzemeszno)			
Adaptacja do zmian do klimatu	WLWK-RCR095 - Ludność mająca dostęp do nowej lub udoskonalonej zielonej infrastruktury		
25. Nie muszą być sam- wsparcie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w oparciu o model asystenta osobistego. (Gmina Trzemeszno)			

Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Wartość bazowa	Wartość docelowa
Usługa asystenta osobistego dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin	WLWK-EECR03 - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu		
26 Budowa ścieżki rowerowej Trzemeszno - Miaty (gr. gminy) - Lubochnia (Gmina Trzemeszno)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		
27 Budowa drogi dla rowerów z Gminy i Miasta Witkowo do Miasta Gniezno – etap I (odcinek Wiekowo – Strzyżewo Witkowskie) (Gmina i Miasto Witkowo)			
Wzrost ilości rowerzystów korzystających ze ścieżki rowerowej	WLWK-RCR064 - Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej		

Źródło: Opracowanie własne

6. Wdrażanie: warunki i procedury obowiązujące w realizacji strategii

6.1. Zarządzanie wdrażaniem strategii

6.1.1. Forma instytucjonalizacji

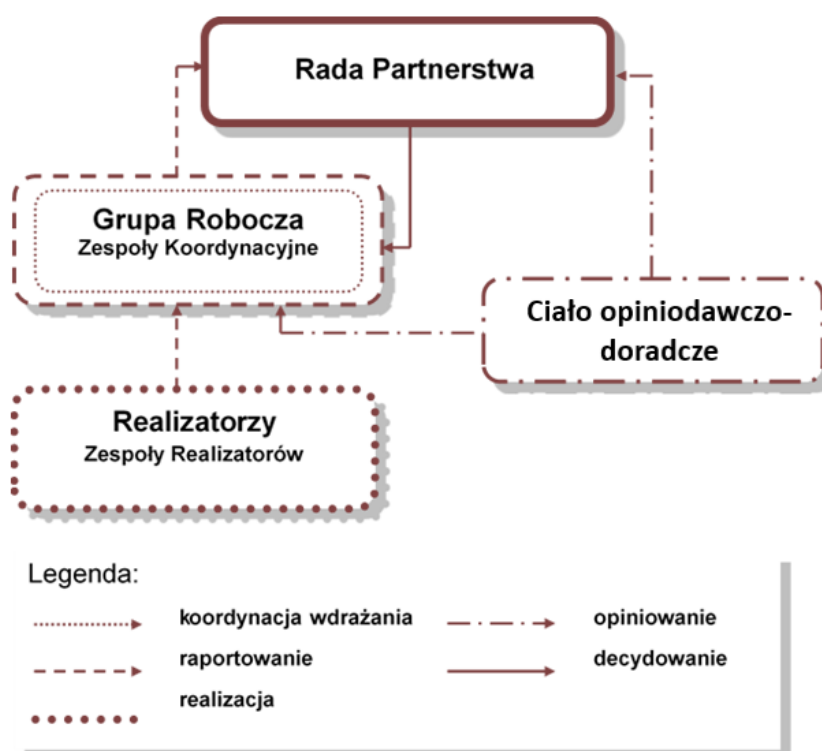
Partnerstwo jako formę instytucjonalizacji wybrało stowarzyszenie. Stowarzyszenie ZIT Gniezno działa od marca 2022 r. jako zinstytucjonalizowana płaszczyzna współpracy gmin i powiatu wchodzących w skład Partnerstwa. Zgodnie ze statutem reprezentuje wspólnie władze miast i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie a także przedstawicieli przedsiębiorców, organizacji pozarządowych etc.

6.1.2. System zarządzania wdrażaniem strategii

W rozdziale zaprezentowano ogólny opis systemu wdrażania strategii. Szczegółowe zasady działania i procedury zostaną określone na późniejszym etapie. Projektując system wdrażania strategii przyjęto założenie o maksymalnym jego uproszczeniu oraz wykorzystaniu dorobku instytucjonalnego i doświadczeń pozyskanych do momentu powstania strategii. W największym stopniu system wdrażania będzie opierał się o struktury działające w ramach Stowarzyszenia ZIT Gniezno.

Proponowany schemat wdrażania strategii zaprezentowano na poniższym wykresie.

Ryc. 19. Schemat wdrażania strategii

Źródło: Opracowanie własne

Rada Partnerstwa

Podstawowym organem decyzyjnym wdrażania strategii będzie Rada Partnerstwa, w skład którego wejdą członkowie Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia ZIT Gniezno.

Do zadań Rady Partnerstwa będzie należało w szczególności:

- nadzór nad wdrażaniem, monitoringiem oraz ewaluacją strategii,
- inicjowanie i zatwierdzanie zmian zapisów strategii,
- podejmowanie kluczowych decyzji i dysponowanie kluczowymi zasobami niezbędnymi do wdrożenia strategii,
- wybór członków Grupy Roboczej i Koordynatora Grupy Roboczej,
- powoływanie i odwoływanie branżowych Zespołów Koordynacyjnych,
- wspieranie pracy Grupy Roboczej,
- lobbing na rzecz realizacji strategii na poziomie krajowym i regionalnym.

Grupa Robocza

Organem operacyjnym wdrażania strategii będzie Grupa Robocza. W skład Grupy Roboczej wejdą przedstawiciele partnerów i realizatorów projektów strategicznych.

Do zadań Grupy Roboczej będzie należało:

- koordynowanie realizacji projektów oraz zadań ujętych w strategii,
- raportowanie postępów ich realizacji oraz rozpoznanego ryzyka,
- aktualizacja diagnozy oraz strategii,
- promocja i informacja dotycząca wdrażania strategii,
- inne czynności operacyjne.

W ramach Grupy Roboczej mogą być powoływane **Zespoły Koordynacyjne**. W skład tych Zespołów będą wchodzić reprezentanci partnerów, liderów projektów, a także interesariuszy i innych osób wg bieżącego zapotrzebowania. Do zadań Zespołów Koordynacyjnych, będzie należeć:

- koordynacja realizacji projektów oraz zadań ujętych w strategii,
- doradztwo operacyjne interesariuszy dla Realizatorów,
- rozpoznanie szczególnych uwarunkowań i przygotowanie rozwiązań ważnych dla strategii lub projektu.

Szczególną rolą Zespołów Koordynacyjnych będzie doradzanie i opiniowanie konkretnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych w realizacji projektów i zadań. Zespoły Koordynacyjne będą miały istotne znaczenie w partycypacji społecznej na etapie wdrażania.

Ciało opiniodawczo - doradcze

W ramach systemu wdrażania może zostać powołane ciało opiniodawczo-doradcze. W skład tego gremium powinni wejść przedstawiciele z co najmniej następujących grup interesariuszy: biznesu, organizacji pozarządowych, władz samorządowych, organów i instytucji o szczególnym znaczeniu dla realizacji strategii. Co do zasady skład ciała opiniodawczo doradczego powinien zapewnić szeroką partycypację społeczną na wysokim poziomie decyzyjnym.

Realizatorzy

Realizatorami projektów w ramach strategii mogą być samorządy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy i inne podmioty. Realizatorzy będą mogli realizować projekty/zadania wspólnie (jako **Zespoły Realizatorów**) lub osobno, w zależności od potrzeb. Typowym przykładem Zespołu Realizatorów będą np. dwa samorządy realizujące wspólnie jakieś zadanie. Realizatorzy korzystają ze wsparcia Zespołów Koordynacyjnych oraz przekazują im informację w zakresie wykonania zadań.

6.1.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

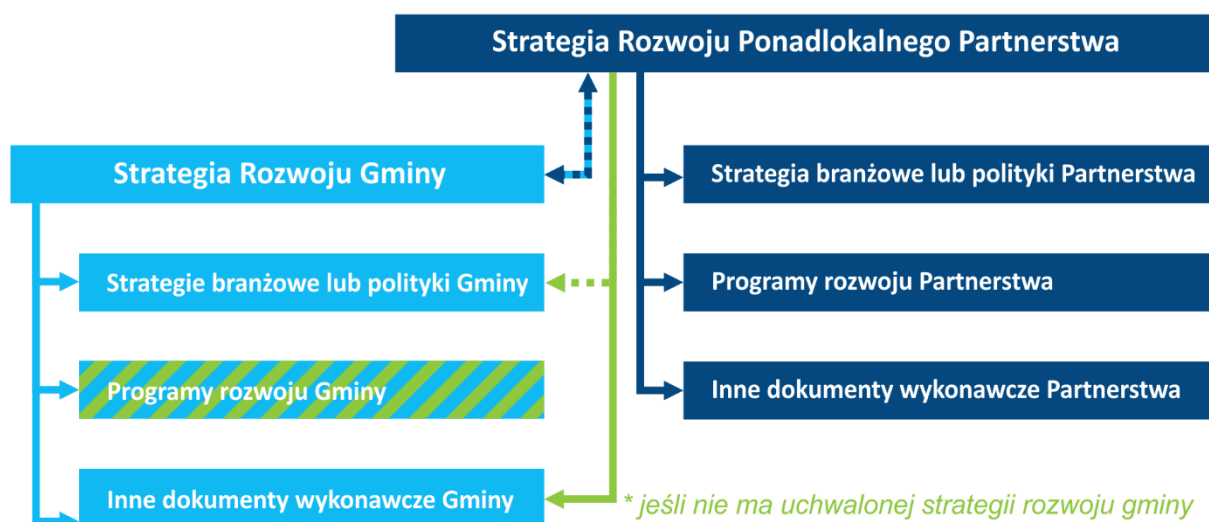
Strategia rozwoju ponadlokalnego stanowi podstawę **zintegrowanego systemu programowania rozwoju Partnerstwa/Związku ZIT**, na który składają się:

- strategię i polityki (tj. dokumenty strategiczne o charakterze **kierunkowo-planistycznym**), tj.:

- strategię rozwoju poszczególnych gmin wchodzących w skład Partnerstwa,
- strategię branżowe lub polityki Partnerstwa (strategie całego Partnerstwa sporządzane dla określonych obszarów tematycznych albo dokumenty deklarujące zasady i wartości lub wyrażające sposób myślenia Partnerstwa o danej dziedzinie),
- strategię branżowe lub polityki gmin wchodzących w skład Partnerstwa (strategie poszczególnych JST wchodzących w skład Partnerstwa sporządzane dla określonych obszarów tematycznych albo dokumenty deklarujące zasady i wartości lub wyrażające sposób myślenia JST o danej dziedzinie),
- dokumenty wykonawcze (o charakterze **wdrożeniowo-operacyjnym**), tj:
 - programy rozwoju dla strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego – dokumenty konkretyzujące (uszczegóławiające) realizację poszczególnych celów strategicznych zawartych w strategiach rozwoju.
 - Zakres tematyczny programów wynika bezpośrednio ze strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego.
 - inne dokumenty wykonawcze dla strategii rozwoju gmin lub strategii rozwoju ponadlokalnego (w tym plany i programy inne niż programy rozwoju) – dokumenty dotyczące realizacji innych obowiązkowych zadań samorządu lokalnego (lub ponadlokalnego) wykraczających poza cele określone w strategiach rozwoju.

Obowiązek sporządzenia ww. dokumentów wynika z przepisów prawa lub innych zewnętrznych regulacji.

Ryc. 20 Zintegrowany system programowania rozwoju Partnerstwa/Związku ZIT

Opracowanie własne

Dokumenty o charakterze strategicznym będą **kierunkowo spójne** ze strategią rozwoju ponadlokalnego Partnerstwa (także w zakresie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej).

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych do strategii rozwoju gmin wchodzących w skład Partnerstwa/Związku ZIT są lub zostaną określone w strategiach rozwoju tych gmin.

Dokumenty wykonawcze do strategii rozwoju ponadlokalnego będą sporządzane według następujących zasad:

- a. **programy rozwoju Partnerstwa:**
 - horyzont czasowy programów nie będzie przekraczał horyzontu czasowego strategii rozwoju ponadlokalnego,
 - będą uszczegóławiać (konkretyzować) realizację poszczególnych celów strategicznych określonych w strategiach rozwoju,
 - będą określać działania przewidziane do realizacji zgodnie z ustalonym systemem realizacji programu i planem finansowym, stanowiącymi element programu.
- b. **inne dokumenty wykonawcze Partnerstwa lub inne dokumenty wykonawcze poszczególnych gmin (w sytuacji, gdy gminy te nie posiadają własnych strategii rozwoju):**
 - horyzont czasowy dokumentów nie będzie przekraczał horyzontu czasowego strategii rozwoju ponadlokalnego,

- zostanie zachowana zgodność z przepisami regulującymi obowiązek ich opracowania (w aspekcie formalno-prawnym i merytorycznym),
- zakres tematyczny nie będzie sprzeczny z celami strategicznymi określonymi w dokumentach strategicznych Partnerstwa.

Zachowanie zasad tworzenia dokumentów wykonawczych, tworzących wraz z dokumentami strategicznymi zintegrowany system programowania rozwoju ma na celu zachowanie spójności systemu a także pośrednio - usprawnienie i ułatwienie Partnerstwu/Związkowi ZIT aplikowania o środki rozwojowe ze wszystkich wymagających podejścia strategicznego źródeł finansowania.

6.1.4. Cykl aktualizacji strategii

Wypracowana strategia ma horyzont czasowy do roku 2030 roku. W przypadku zmian sytuacji społeczno-gospodarczej lub przestrzennej lub w przypadku dostosowania zapisów strategii do dokumentów opracowanych na poziomie regionalnym, krajowym lub europejskim konieczna może okazać się aktualizacja dokumentu. Decyzję o jej przeprowadzeniu podejmuje Rada Partnerstwa.

6.2. Monitorowanie i ocena wdrażania

6.2.1. Monitorowanie procesu wdrażania Strategii

Monitorowanie wdrażania strategii to obserwowanie w czasie rzeczywistym procesu realizacji projektów i powstawania w ich ramach produktów.

Monitorowanie polega na systematycznym zbieraniu i przetwarzaniu danych opisujących postęp realizacji programów strategicznych i skupia się przede wszystkim na terminowości realizacji zadań i osiągnięcia produktów w zaplanowanych terminach. Tak rozumiany monitoring spełnia także rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach.

Podstawowy monitoring realizacji Strategii będzie odbywał się każdego roku poprzez:

- opis stanu realizacji zaplanowanych zadań z podaniem informacji o rzeczowym i finansowym postępie poszczególnych zadań, możliwościach finansowania zadań nierozpoczętych, problemach i pojawiających się ryzykach organizacyjnych i technicznych w realizacji zadań,
- wykazanie zrealizowanych wskaźników produktu i rezultatu poszczególnych projektów strategicznych,
- monitorowanie wskaźników celów strategicznych.

Do procesu monitorowania zakłada się powołanie Zespołu Monitorującego. Zespół Monitorujący będzie powoływany przez Radę Partnerstwa najpóźniej w pierwszym miesiącu każdego roku w celu opracowania raportu z monitoringu za rok ubiegły. Raport z realizacji zadań za rok poprzedni powinien powstać do końca marca roku następnego.

Organem dokonującym oceny osiągnięcia założonych wskaźników jest Rada Partnerstwa.

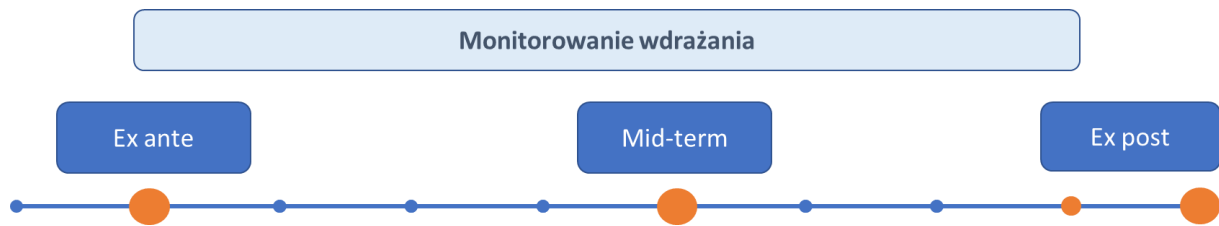
6.2.2. Ocena (ewaluacja) stopnia osiągnięcia celów strategicznych

Ocena skuteczności implementacji strategii będzie obejmować jej wpływ na różne aspekty życia na obszarze Partnerstwa, takie jak wymiar społeczny, gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny. Ewaluacja pozwoli na określenie w jakim stopniu strategia rozwiązuje problemy obszaru Partnerstwa i jego mieszkańców. Badane będą również aspekty partycypacji społeczności oraz system wdrażania strategii. Jeśli to konieczne, badania ewaluacyjne zostaną przeprowadzone na poziomie poszczególnych projektów strategicznych lub zadań, które wchodzą w ich skład.

Ewaluacja strategii zostanie przeprowadzona z perspektywy roku 2027 (w oparciu o stan na 2026 rok) oraz roku 2031 (w oparciu o stan na 2030 rok). Wskaźniki lub dane do ich obliczenia będą dostępne bezpłatnie i publicznie w bazach danych GUS. Dostępność danych ułatwi proces ewaluacji i zasadniczo przewiduje się, że ewaluacja strategii przebiegnie w trzech etapach:

- Ewaluacja ex-ante - przeprowadzana przed przyjęciem strategii w celu oceny przewidywanej trafności, skuteczności i efektywności realizacji strategii .
- Ewaluacja mid-term – przeprowadzana w połowie okresu realizacji strategii, pozwoli na ocenę poziomu realizacji wskaźników określonych na potrzeby monitorowania strategii oraz określenie czynników, które wpłynęły na realizację projektów strategicznych lub zadań w nich przewidzianych. Ewaluacja mid-term powinna zostać wykonana do końca 2027 roku.
- Ewaluacja ex post – przeprowadzana po zakończeniu okresu wdrażania strategii terytorialnej, pozwoli na podsumowanie efektów realizacji projektów strategicznych lub zadań w nich przewidzianych oraz ułatwi podejmowanie decyzji w zakresie dalszych kierunków rozwoju obszaru partnerstwa. Ewaluacja ex-post powinna zostać wykonana do końca 2031 roku.

Ryc. 21 Ewaluacja w cyklu realizacji strategii

Źródło: Opracowanie własne

W systemie oceny zaleca się trzy poniższe kryteria oceny:

- **trafność**, rozumianą jako adekwatność zaplanowanych projektów do przyjętych wcześniej celów strategicznych i kierunków działań;
- **efektywność**, rozumianą jako zadowalająca relacja między nakładami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi), a osiągniętymi efektami;
- **skuteczność**, rozumianą jako ocena stopnia realizacji zakładanych celów.

Dodatkowo zastosować można dwa poniższe kryteria dodatkowe:

- **użyteczność**, rozumianą jako dopasowanie osiągniętych efektów strategii (produktów i rezultatów) do faktycznych potrzeb beneficjentów;
- **trwałość** rozumianą jako pewność kontynuowania rezultatów strategii przez zaplanowany okres (nie krótszy, niż 5 lat) po zakończeniu fazy realizacyjnej projektów.

7. Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

7.1. Partycypacja społeczna na etapie przygotowywania strategii

W trakcie procesu włączania interesariuszy w prace nad opracowywaniem strategii wykorzystano różnorodne formy partycypacji społecznej, których zastosowanie spełniło wymóg skuteczności i adekwatności w kontekście aktywnego uczestnictwa szerokiej liczby odbiorców.

Proces prac nad strategią trwał od maja 2022 do końca kwietnia 2023 roku. W tym czasie przeprowadzono szereg badań społecznych dedykowanych badaniu opinii trzech kluczowych kategorii mieszkańców gmin partnerstwa:

- **Badanie opinii oraz planów życiowych młodzieży**, przeprowadzone przy udziale szkół ponadpodstawowych i ich organów prowadzących. W badaniu wzięło udział 607 uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych na obszarze partnerstwa.
- **Badanie opinii mieszkańców gmin obszaru Partnerstwa** przeprowadzone za pomocą dedykowanego systemu elektronicznego ZMP. W badaniu wzięło udział 1027 mieszkańców obszaru Partnerstwa.
- **Badanie opinii lokalnych liderów**, skierowane do czterech kategorii respondentów: lider administracji (wójt, burmistrz, wyższy urzędnik, kierownik w JST), lider gospodarki (przedsiębiorca, członek kierownictwa firmy, menadżer), lider sektora społecznego (lider organizacji społecznej, fundacji, stowarzyszenia, społecznik, itp.), lider opinii (ksiądz, dziennikarz, popularny bloger, inny lokalny autorytet). W badaniu wzięło udział 77 liderów.

Oprócz tego zrealizowano zestaw badań samorządów:

- **Badania samorządów w zakresie bilansu usług społecznych i komercyjnych**, w celu zbadania przepływów usług pomiędzy gminami oraz lokalizacji centrów poszczególnych kategorii usług na terenie partnerstwa..
- **Badania samorządów w zakresie przedsiębiorczości**, diagnozujące warunki do rozwoju przedsiębiorczości w gminach obszaru partnerstwa. Badanie dotyczyło rozwoju i promocji przedsiębiorczości, wspierania biznesu i dialogu na linii biznes-administracja.

- **Badania zasobów i produktów na obszarze Partnerstwa**, przeprowadzone wśród wszystkich samorządów. Badania polegały na inwentaryzacji posiadanych przez samorządy zasobów i produktów miejskich/ gminnych.

Kolejnym elementem działań angażujących różnych interesariuszy były:

- **Spotkania i debaty członków Grupy Roboczej i Rady Partnerstwa**. Od maja 2022 roku do końca kwietnia 2023 roku prace ww. gremiów odbywały się regularnie w formie spotkań online oraz stacjonarnie.

Informacje dotyczące badań oraz organizowanych spotkań były dystrybuowane poprzez media lokalne i regionalne, strony internetowe i konta społecznościowe samorządów, wójtów, burmistrzów oraz zaangażowanych interesariuszy.

7.2. Partycypacja społeczna na etapie realizacji strategii

Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia powołało grupę konsultacyjno-doradczą pełniącą rolę ciała doradczego dla Zarządu Stowarzyszenia (zwaną dalej: ciałem doradczym) dla wsparcia realizowanych projektów.

Ciało doradcze składa się z przedstawicieli wszystkich właściwych dla obszaru realizacji ZIT partnerów. Reprezentacja uwzględnia m.in. społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób ze specjalnymi potrzebami, równości płci i niedyskryminacji. Wszystkie podmioty mają prawo do opiniowania decyzji organu wykonawczego związanych z przygotowaniem i wdrażaniem Strategii ZIT, przy czym opinia ta nie ma charakteru wiążącego.

Lista organizacji pozarządowych, które wchodzi w skład grupy konsultacyjno-doradczej kształtuje się następująco:

- Cech Rzemiosła i Małej Przedsiębiorczości,
- Fast Bike,
- Fundacja Historyczna „Przywracamy Pamięć”,
- Klub Turystyki Rowerowej GENESIS Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Gorzuchowianki”,
- Lokalna Grupa Działania „Trakt Piastów”,
- Miejski Klub Sportowy „Mieszko”,
- Polski Klub Ekologiczny Okręg Wielkopolski Koło w Gnieźnie,
- Polski Związek Niewidomych,

- Stowarzyszenie Centrum Rehabilitacyjno-Kulturalne „Promyk”,
- Stowarzyszenie Młodych Wielkopolan,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Aktywizacji Społeczności Lokalnej „Siedlisko”,
- Stowarzyszenie Ośla Ławka,
- Towarzystwo Miłośników Gniezna,
- Wielkopolska Izba Gospodarcza,
- Wielkopolska Izba Przemysłowo- Handlowa w Poznaniu Oddział gnieźnieński,
- Wielkopolska Izba Rolnicza Rada Powiatowa w Gnieźnie,
- Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu, koło Gniezno.

7.3. Partycypacja społeczna na etapie oceny efektów strategii

Niezbędnym elementem zarządzania procesem wdrażania strategii jest także zaplanowanie udziału społecznego na etapie oceny skuteczności wdrażania strategii.

Partycypacja społeczna na tym etapie oceny powinna uwzględniać aktywny udział mieszkańców poprzez zaplanowanie w ramach realizowanych ewaluacji szeregu badań, w tym np.:

- badania sondażowe na temat oceny procesów, które zaszły na obszarze Partnerstwa w trakcie i po zakończeniu wdrażania strategii;
- badania fokusowe dot. jakości życia na obszarze objętym Partnerstwem;
- debata z władzami publicznymi i partnerami społeczno-gospodarczymi na temat efektów zrealizowanych działań.

Na potrzeby wykonania ewaluacji mid-term oraz ex-post (odpowiednio: rok 2027 i 2031) zakłada się powołanie Zespołu Ewaluacyjnego, który będzie odpowiedzialny za koordynację procesu zlecania ewaluacji lub wykonania części prac z nią związanych. Będzie też dostarczał wszelkich potrzebnych danych potencjalnemu wykonawcy badania.

Projekt raportu ewaluacji ex ante mid-term i ex-post powinien być publicznie udostępniony i poddany pod dyskusję w ramach otwartej debaty z władzami publicznymi i partnerami społeczno-gospodarczymi oraz mieszkańcami. Po debacie i uzupełnieniu powinien powstać końcowy raport z ewaluacji i zostać publicznie udostępniony.

W ramach ewaluacji ex-post zakłada się dodatkowo przeprowadzenie podobnego, jak na etapie opracowywania strategii, zestawu badań społecznych, w celu porównania wyników: badanie opinii oraz planów życiowych młodzieży, otwarte i upublicznione badanie opinii mieszkańców gmin obszaru Partnerstwa, badanie opinii lokalnych liderów (administracji, gospodarki, sektora społecznego, opinii).

8. Źródła finansowania

Realizacja projektów strategicznych, ze względu na ich zakres, złożony charakter i skalę oddziaływania, wymagać będzie znacznych nakładów finansowych. Wszystkie projekty planowane do realizacji w ramach Strategii będą zakładać możliwość udziału zewnętrznych źródeł finansowania. Podstawowe źródło finansowania to środki funkcjonujące w ramach różnych polityk UE.

Na poziomie regionalnym główne źródło finansowania pochodzi ze środków w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027. Partnerstwo zostało objęte instrumentem terytorialnym ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne). W ramach tego instrumentu została wyodrębniona alokacja na realizację projektów w ramach regionalnego programu operacyjnego w wysokości 13 118 534 € w ramach programu EFRR oraz 1 788 892 € w ramach programu EFS, łącznie 14 907 426 €. Szczegółowy podział środków został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 12 Alokacja na realizację projektów strategii w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (w EUR)

Działania/Projekty Strategii	Cel / Priorytety programu regionalnego	Dofinansowanie [€]	Poziom dofinansowania
FEWP.01.04 Rozwój e-usług i e-zasobów publicznych w ramach ZIT	EFRR.CP1.II - Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	2 166 380	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70
FEWP.02.06 Zwiększanie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe w ramach ZIT	EFRR/FS.CP2.IV - Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	3 533 020	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70
FEWP.03.02 Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT	EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	7 347 544	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70
FEWP.07.04 Wspieranie instrumentów terytorialnych ZIT	EFRR.CP5.I - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	71 590	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70

FEWP.06.05 Wsparcie pracowników i pracodawców w ramach ZIT	EFS+.CP4.D - Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	128 941	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70
FEWP.06.08 Edukacja przedszkolna, ogólna oraz kształcenie zawodowe w ramach ZIT	EFS+.CP4.F - Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	1 030 364	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70

FEWP.06.14 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach ZIT	[EFS+.CP4.K - Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	458 695	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70
FEWP.06.18 Integracja i aktywizacja społeczna oraz wsparcie potencjału w ramach ZIT	EFS+.CP4.L - Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	123 165	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70
FEWP.06.18 Integracja i aktywizacja społeczna oraz wsparcie potencjału w ramach ZIT (Biuro ZIT)	EFS+.CP4.L - Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	47 727	Maksymalny % poziom dofinansowania UE w projekcie 70

Źródło: Opracowanie własne

Podział alokacji został zaakceptowany przez poszczególnych partnerów. Prezes Zarządu Stowarzyszenia ZIT Gniezno zwrócił się do Dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego jako Instytucji Zarządzającej Programem, z prośbą o akceptację partnerskich uzgodnień.

Oprócz gwarantowanego finansowania w ramach dedykowanej alokacji w ramach mechanizmu Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych należy rozważyć programy krajowe jako dodatkowe źródło finansowania.

Kluczowe programy krajowe to:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS)

następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FENIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to: ponad 25 mld euro.

- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS)

następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.

Oraz dodatkowo również:

- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG)
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC)

Jednocześnie, poza finansowaniem ze środków pochodzących z programów unijnych rekomenduje się również wykorzystanie innych źródeł finansowania, tj.

- Krajowy Plan Odbudowy (KPO) przygotowywany na podstawie Europejskiego Planu Odbudowy;
- inicjatywy krajowe, tj. Nowy gospodarczy Polski Ład, Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Program Inwestycji Strategicznych;
- inicjatywy regionalne i lokalne, tj. środki Lokalnych Grup działania;
- środki sektora prywatnego, np. w formule partnerstwa publiczno-prywatnego;
- środki instytucji finansowych i kredytowych, kredyty bankowe;

- środki własne samorządów wchodzących w skład Partnerstwa, jako podstawowe źródło realizacji podstawowych inicjatyw i uzupełniania wymaganych wkładów własnych przy finansowaniu zewnętrznym.

Na potrzeby diagnozy potencjału finansowego Partnerstwa zwrócono uwagę na zdolność poszczególnych partnerów (JST) do spłaty i obsługi nowych zobowiązań, tj. nowego długu, który dotychczas nie był planowany, a jego zaciągnięcie może być niezbędne do realizacji projektów. Ponadto analizie poddano poziom wydatków majątkowych z wyłączeniem wydatków majątkowych, które zostały zaplanowane w wieloletnich prognozach finansowych, jako wydatki wieloletnie (tj. ujmowanych w załączniku przedsięwzięć do WPF) oraz poziom nadwyżki operacyjnej netto. Wskazane informacje pozwalają na określenie zdolności poszczególnych partnerów (JST) do realizacji projektów wynikających ze strategii. Dla celów analitycznych jako ostatni rok prognozy (WPF) przyjęto 2030 r. Analizy dokonano na podstawie złożonych projektów WPF na 2023 r.

W tabeli zaprezentowano ramy finansowe realizacji projektu przez poszczególnych partnerów w latach 2023-2030.

Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu (pole A w poniższej tabeli) określa „zapas” w zakresie poziomu spłaty długu wraz z kosztami jego obsługi (odsetkami) w poszczególnych latach.

Skumulowana wartość wskazuje na przybliżoną wartość nowego długu (wraz z kosztami jego obsługi) w analizowanym okresie, który może jeszcze zaciągnąć dany Partner (JST). W układzie całego partnerstwa, największy dług może zaciągnąć miasto Gniezno (96,04 mln zł) i powiat gnieźnieński (77 mln zł), natomiast najmniejsze zadłużenie może mieć Mieleszyn (3,2 mln zł).

Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych (pole B w poniższej tabeli) określa wielkość środków na wydatki majątkowe, które nie zostały zaangażowane na zadania wieloletnie (ujmowane w załączniku przedsięwzięć do WPF). Tym samym jest to wartość wydatków majątkowych, która może zostać przeznaczona na realizację projektu w poszczególnych latach (pod warunkiem rezygnacji z realizacji zadań jednorocznych).

Najwięcej wydatków majątkowych na realizację projektów w okresie 2023-2030 mogą przeznaczyć: miasto Gniezno (206,1 mln zł), gmina Gniezno (56,7 mln zł) i powiat gnieźnieński (54,4 mln zł).

Wynik operacyjny netto (pole C w poniższej tabeli) to dodatnia różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi pomniejszona o rozchody z tytułu spłaty długu. Wartość wyniku operacyjnego netto informuje o wysokości środków finansowych, które mogą zostać przeznaczone na wydatki majątkowe. Im wyższa

wartość dodatniego wyniku operacyjnego netto, tym większe możliwości do finansowania wydatków majątkowych środkami własnymi (dochodami), bez konieczności pozyskiwania kredytów, pożyczek lub emisji obligacji

Największe kwoty na wydatki majątkowe może przeznaczyć miasto Gniezno (147,5 mln zł) oraz Kłecko (49,7 mln zł) i gmina Gniezno (48,8 mln zł).

W tabeli zaprezentowano również wartości skumulowane. Całkowity prognozowany potencjał finansowy Partnerstwa w latach 2023-2030 kształtuje się na poziomie 789,5 mln zł, z tego blisko 331,5 mln zł dotyczy zdolności do spłaty i obsługi nowego długu. Łączna kwota wydatków majątkowych, która nie została podzielona na wieloletnie zadania inwestycyjne wynosi 458 mln zł. Natomiast prognozowana skumulowana nadwyżka operacyjna netto osiągnie poziom 356,7 mln zł.

Podsumowując, maksymalny wkład własny, jaki Partnerstwo może przeznaczyć na realizację projektu wynosi 789,5 mln zł. Całkowita wartość projektów zaplanowanych do realizacji w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych wynosi 21 296 322,9 €, tj. 93 703 820 zł. Wkład własny wynosi 30% wartości projektu, tj. 6 388 896,86 € (28 111 146,17 zł). Można zauważyć, że Partnerstwo posiada zdolność do sfinansowania projektów w ramach instrumentu terytorialnego ZIT.

Tabela 13. Ramy finansowe realizacji projektu przez Partnerstwo

Nazwa JST	Dane	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Wartości skumulowane
gnieźnieński	A	16 118 220.46	14 305 419.98	11 570 356.70	7 693 728.61	7 636 532.04	6 157 399.12	7 146 787.10	6 404 409.18	77 032 853.19
	B	5 537 190.00	3 516 099.39	2 193 779.12	4 733 712.13	8 456 725.63	10 039 597.97	10 113 942.58	9 865 940.10	54 456 986.92
	C	-2 261 403.30	1 570 037.71	2 188 376.68	4 728 174.63	8 451 049.69	10 033 780.13	10 107 979.30	9 859 827.74	44 677 822.58
GNIEZNO	A	14 643 421.92	8 766 487.51	13 924 414.31	122 742.56	5 631 116.72	14 061 742.76	15 853 805.95	23 936 818.49	96 940 550.22
	B	960 000.00	11 000 000.00	25 711 734.00	40 920 104.00	28 800 000.00	31 800 000.00	32 000 000.00	35 000 000.00	206 191 838.00
	C	-25 490 066.64	0.00	16 548 000.00	32 920 104.00	24 800 000.00	31 800 000.00	32 000 000.00	35 000 000.00	147 578 037.36
CZERNIEJEWO	A	3 690 776.69	3 053 369.31	3 305 985.80	733 668.53	946 279.37	703 325.98	307 992.42	602 194.14	13 343 592.24
	B	6 227 347.54	1 413 754.70	2 115 367.00	1 368 080.67	4 261 319.10	4 211 319.10	4 211 319.10	3 161 319.10	26 969 826.31
	C	-1 867 516.06	-1 586 245.30	-884 633.00	-631 919.33	2 261 319.10	2 211 319.10	2 211 319.10	2 161 319.10	3 874 962.71
GNIEZNO	A	3 815 042.73	2 508 225.66	1 732 982.24	4 847 467.06	4 638 727.73	4 495 604.30	4 563 467.49	10 206 759.23	36 808 276.44
	B	5 642 856.76	4 685 660.00	6 219 660.00	6 673 660.00	6 957 660.00	7 191 660.00	7 575 660.00	11 755 660.00	56 702 476.76
	C	-3 280 831.08	5 685 660.00	6 219 660.00	6 673 660.00	6 957 660.00	7 191 660.00	7 575 660.00	11 755 660.00	48 778 788.92
KISZKOWO	A	4 356 773.16	2 779 523.00	1 342 845.00	3 027 978.00					11 507 119.16
	B	124 499.10	0.00	1 550 000.00	1 530 000.00					3 204 499.10
	C	3 723 288.10	1 760 000.00	1 550 000.00	1 530 000.00					8 563 288.10
KŁECKO	A	43 139.47	281 721.82	839 122.37	1 450 131.99	2 790 069.38	3 855 546.23	6 288 638.27	8 261 203.99	23 809 573.52
	B	1 451 470.14	2 275 145.36	4 750 645.36	6 591 749.34	7 219 404.08	8 719 404.08	8 519 404.08	8 169 404.09	47 696 626.53
	C	-2 375 409.13	5 010 145.36	6 130 595.36	7 126 749.34	7 704 404.08	8 704 404.08	8 904 404.08	8 554 404.09	49 759 697.26
ŁUBOWO	A	3 197 011.63	3 874 908.15	3 581 515.58	3 537 942.74	3 326 951.75	2 162 363.62	1 750 112.56	1 875 682.23	23 306 488.26
	B	940 000.00	9 253.95	479 196.00	1 523 275.00	1 605 825.00	1 341 534.00	1 666 234.00	1 987 135.00	9 552 452.95
	C	-1 702 998.77	109 253.95	755 996.00	1 523 275.00	1 605 825.00	1 341 534.00	1 666 234.00	1 987 135.00	7 286 254.18
MIELESZYN	A	644 869.93	554 693.00	196 376.40	108 445.80	369 134.80	1 388 211.50			3 261 731.43
	B	2 708 894.20	300 000.00	573 750.00	1 058 000.00	1 197 000.00	2 207 108.00			8 044 752.20
	C	-511 302.21	467 713.20	606 000.00	1 058 000.00	1 197 000.00	2 207 108.00			5 024 518.99
NIECHANOWO	A	2 045 708.30	2 035 393.10	2 052 869.50	2 880 288.00	2 786 296.80	2 699 004.70	2 646 070.70		17 145 631.10
	B	4 152 312.30	1 773 846.35	1 216 006.78	2 167 748.84	2 408 931.71	2 607 273.28	2 872 044.74		17 198 164.00
	C	-68 498.40	1 881 515.35	1 216 006.78	2 167 748.84	2 408 931.71	2 607 273.28	2 872 044.74		13 085 022.30
TRZEMESZNO	A	2 830 117.51	145 917.28	0.00	571 106.60	879 985.93	784 118.56	5 719 037.58		10 930 283.46

Nazwa JST	Dane	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Wartości skumulowane
	B	753 191.13	0.00	1 008 777.61	3 266 028.50	3 332 116.15	2 467 603.12	6 084 300.55		16 912 017.06
	C	-198 656.62	4 854 111.42	3 868 777.61	3 960 209.67	3 332 116.15	2 467 603.12	6 084 300.55		24 368 461.90
WITKOWO	A	3 988 552.13	4 932 609.50	3 930 150.40	2 123 373.60	1 104 058.80	61 667.00	75 805.20	1 228 800.00	17 445 016.63
	B	2 511 333.41	155 919.56	303 394.10	786 432.69	670 185.44	2 050 000.00	2 050 000.00	2 588 000.00	11 115 265.20
	C	-2 449 773.12	-194 080.44	-46 605.90	436 432.69	320 185.44	1 700 000.00	1 700 000.00	2 238 000.00	3 704 158.67
Razem: Zdolność do spłaty i obsługi nowego długu		55 373 633.93	43 238 268.31	42 476 618.30	27 096 873.49	30 109 153.32	36 368 983.77	44 351 717.27	52 515 867.26	331 531 115.65
Razem: Kwota niepodzielonych wydatków majątkowych		31 009 094.58	25 129 679.31	46 122 309.97	70 618 791.17	64 909 167.11	72 635 499.55	75 092 905.05	72 527 458.29	458 044 905.03
Razem: Wynik operacyjny netto		-36 483 167.23	19 558 111.25	38 152 173.53	61 492 434.84	59 038 491.17	70 264 681.71	73 121 941.77	71 556 345.93	356 701 012.97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie projektów WPF na 2023 r., dane Ministerstwa Finansów

9. Wykazy i spisy

9.1. Spis rycin

Ryc. 1. Słabe strony obszaru Partnerstwa	14
Ryc. 2. Bilans usług ogółem.....	17
Ryc. 3. Sieć miast Partnerstwa i w otoczeniu wg liczby ludności	33
Ryc. 4. Partnerstwo ZIT Gniezno – Struktura sieci osadniczej.....	35
Ryc. 5. Partnerstwo ZIT Gniezno – Środowisko przyrodnicze: formy ochrony, system powiązań przyrodniczych	38
Ryc. 6. Partnerstwo ZIT Gniezno – Środowisko przyrodnicze: stan i ochrona zasobów	39
Ryc. 7. Partnerstwo ZIT Gniezno – Zabytki i krajobraz kulturowy	42
Ryc. 8. Partnerstwo ZIT Gniezno – Transport i komunikacja.....	44
Ryc. 9. ZIT Gniezno – Infrastruktura techniczna	47
Ryc. 10. ZIT Gniezno – OZE	48
Ryc. 11. Maksymalne zapotrzebowanie na powierzchnię użytkową mieszkań na obszarze Partnerstwa do 2041 r.....	56
Ryc. 12. Pozytywne i negatywne schematy rozwoju zabudowy i zagospodarowania	61
Ryc. 13. ZIT Gniezno - OSI określone w SRWW 2030	64
Ryc. 14 Zakres terytorialny MOF Gniezno po zmianach.....	65
Ryc. 15 OSI kluczowe dla gmin Partnerstwa ZIT Gniezno - OSI I.....	79
Ryc. 16. OSI kluczowe dla gmin Partnerstwa ZIT Gniezno - OSI II.....	85
Ryc. 17. Projekty jako całości aplikacyjne	87
Ryc. 18. Powiązanie celów, kierunków i projektów (połączonych w wiązki)	88
Ryc. 17. Schemat wdrażania strategii	114
Ryc. 21 Zintegrowany system programowania rozwoju Partnerstwa/Związku ZIT	117
Ryc. 21 Ewaluacja w cyklu realizacji strategii.....	120

9.2. Spis tabel

Tabela 1. Tabela integracji celów szczegółowych strategii	22
Tabela 2. Matryca celów i rekomendowanych działań/typów projektów	28
Tabela 3. Rezultaty strategiczne poszczególnych celów i ich wskaźniki	31
Tabela 4. Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową na obszarze Partnerstwa do 2041 r.	55
Tabela 5. OSI – Poznański Obszar Metropolitalny – Cele i kluczowe kierunki działań.....	66
Tabela 6. OSI – Gnieźnieński Obszar Funkcjonalny – Cele i kluczowe kierunki działań	69
Tabela 7. OSI – Miasta średnie tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze – Cele i kluczowe kierunki działań.....	71
Tabela 8 Lista projektów [wg stanu na 28.04]	90
Tabela 9 Wiązki projektów.....	93
Tabela 10 Produkty projektu i ich wskaźniki.....	96
Tabela 11 Rezultaty projektów i ich wskaźniki.....	106
Tabela 12 Alokacja na realizację projektów strategii w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027 (w EUR)	125
Tabela 13. Ramy finansowe realizacji projektu przez Partnerstwo	131

Załącznik 1. Szczegółowe fiszki projektów [stan na 28.04.2023]

Powiat Gnieźnieński

Wsparcie i adaptacja pracodawców i pracowników

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Powiatu Gnieźnieńskiego (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Projekty związane z zarządzaniem wiekiem, wprowadzaniem nowych narzędzi kadrowych i sposobów organizacji pracy oraz innowacyjnych i elastycznych form zatrudnienia, w tym pracy zdalnej. Przewiduje się wsparcie dla pracodawców i pracowników w zakresie m.in.: a) utrzymania osób starszych w zatrudnieniu, wykorzystania ich potencjału kompetencyjnego, dostosowania warunków pracy do ich potrzeb, b) utrzymania starszych pracowników w dobrym zdrowiu, c) podnoszenia kompetencji, przekwalifikowania starszych pracowników niezbędnych do sprostania zachodzącym zmianom gospodarczym, d) wspierania rozwoju alternatywnych sposobów świadczenia pracy takich jak: praca zdalna, wprowadzania elastycznych form zatrudnienia, zadaniowego czasu pracy, e) wspierania wykorzystania nowych narzędzi kadrowych, szkoleń i organizacji pracy oraz	FEWP.06.05 Wsparcie pracowników i pracodawców EFS+.CP4.D Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 128.941,00 EUR	Dofinansowanie: 128.941,00 EUR tj.607.312,11 PLN Wkład własny: 5% 6.786,36 EUR tj. 31.963,76 PLN Wartość projektu: 135.727,36 EUR tj. 639.275,87 PLN Minimalny wkład własny beneficjenta: 5%-30% (dokładne informacje pojawią się w regulaminie konkursu)	-

form zarządzania odpowiadających na aktualne potrzeby, pozwalających wykorzystać zasoby kadrowe, f) wprowadzanie rozwiązań usprawniających wdrażanie i egzekwowanie przepisów BHP, realizacja projektów promujących systemowe rozwiązania wśród pracodawców wspierające równe traktowanie i niedyskryminację, jak również wspieranie dobrych warunków pracy, szkolenie personelu w zakresie profilaktyki wypalenia zawodowego i chorób zawodowych.				
--	--	--	--	--

Rehabilitacja pacjentów z powiatu gnieźnieńskiego dotkniętych schorzeniami neurologicznymi

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Powiatu Gnieźnieńskiego (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Zgodnie ze statystykami NFZ blisko 5 mln Polaków każdego roku wymaga konsultacji neurologicznych. W Polsce 50 tys. osób choruje na stwardnienie rozsiane, 70 tys. rocznie doznaje udaru mózgu, 90 tys. pacjentów cierpi na chorobę Parkinsona, 300 tys. ma aktywną padaczkę, a nawet 100 tys. miało w przeszłości zaburzenia padaczkowe. Pół miliona osób jest dotkniętych otępieniem, np. chorobą Alzheimer, aż 15 proc. Polaków choruje na migrenę. Projekt ma na celu doprowadzenie do pełnej sprawności pacjentów dotkniętych chorobami o podłożu neurologicznym, zapewniając im specjalistyczną opiekę oraz rehabilitację m.in. fizjoterapeutyczną. Odpowiednia rehabilitacja i wsparcie ze strony specjalistów pozwoli pacjentom odzyskać zdolność do wykonywania pracy, czy ponownego uczestnictwa w życiu społecznym i większej samodzielności w życiu codziennym. Realizowane przedsięwzięcie wpłynie na aktywizację zawodową chorych z miasta Gniezna oraz ościennych gmin. Pacjenci będący w trakcie, lub po wszelakich schorzeniach neurologicznych, typu udar,	FEWP.06.14 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach ZIT Cel szczegółowy EFS+.CP4.K Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 458 695 Euro	Dofinansowanie: 150 000 Euro Wkład własny: od 30-5%, w zależności od tego czy zostanie przyznane współfinansowanie krajowe. Przy zwiększeniu dostępności do usług społecznych wymagany jest 5% wkład własny.	

wylew, SLA, SM, choroba Parkinsona, zapalenie mózgu, Borelioza będą mogli skorzystać z porad i zabiegów, mających na celu poprawę ich funkcjonowania w społeczeństwie. W rehabilitacji istotną składową stanowi usprawnienie poprzez m. in. ćwiczenia fizyczne, metody relaksacyjne, rozmowę z psychologiem i terapeutą. Projekt wpisuje się w 1 typ projektów tj. poprawa dostępu do lepszej jakości usług zdrowotnych i społecznych.	niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej			
--	---	--	--	--

Wsparcie osób z zespołem Aspergera oraz osób w spektrum autyzmu

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Powiatu Gnieźnieńskiego (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Celem projektu jest utworzenie Środowiskowego Centrum Wspierania Opiekunów Dzieci z Zespołem ASPERGERA i AUTYZMEM. Wytworzenie w najbliższym środowisku wsparcia dla osób dotkniętych tą dysfunkcją i ich rodzin. Utworzenie w najbliższym środowisku centrum/punktu wsparcia dla opiekunów dzieci z zespołem Aspergera i autyzmem, bowiem mimo szeroko rozwiniętych dziedzin w medycynie nadal nie są zdiagnozowane przyczyny występowania zarówno zespołu ASPERGERA jak i AUTYZMU. Mianem Zespołu Aspergera określa się najłagodniejsze przypadki autyzmu, dotyczące przede wszystkim zaburzeń funkcjonalnych. Jest to zaburzenie rozwoju o podłożu neurologicznym, którego przyczyny na ogół nie są znane. Rozwiązanie wspólnego problemu: Udzielenie wsparcia i wymiana doświadczeń wśród opiekunów dzieci z zespołem Aspergera. Projekt wpisuje się w 1 typ projektów tj. poprawa dostępu do lepszej jakości usług zdrowotnych i społecznych.	FEWP.06.14 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach ZIT Cel szczegółowy EFS+.CP4.K Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 458 695 Euro	Dofinansowanie: 150 000 Euro Wkład własny: od 30-5%, w zależności od tego czy zostanie przyznane współfinansowanie krajowe. Przy zwiększeniu dostępności do usług społecznych wymagany jest 5% wkład własny.	Grupa docelowa: dzieci i młodzież będąca podopiecznymi placówek SOSW w Kłecku Partnerstwo na etapie projektu: współpraca placówek oświatowych działających na terenie powiatu gnieźnieńskiego

	niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej			
--	--	--	--	--

STOP wykluczeniu społecznemu na obszarze ZIT GOF

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Powiatu Gnieźnieńskiego (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Realizowany projekt zakłada poprawę dostępu do lepszej jakości usług społecznych z zakresu rozwoju usług społecznych na rzecz osób z kategorii wysokiego ryzyka socjalnego, seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz innych osób wymagających wsparcia oraz ich otoczenie. Wspierane będą usługi świadczone w bezpiecznych i niestygmatyzujących miejscach jak ośrodki wsparcia. Rozwijane będą usługi świadczone przez asystentów osób niepełnosprawnych oraz prowadzone będą programy wczesnego usamodzielniania mieszkańców placówek, m.in. treningi i warsztaty samodzielności prowadzone w placówkach, przygotowywanie	FEWP.06.14 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach ZIT EFS+.CP4.K Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 458 695 Euro	Dofinansowanie: 116 995,45 Euro Wkład własny: Minimalny 5 %	Przewiduje się partnerstwo na etapie realizacji projektu: z gminami, organizacjami i stowarzyszeniami działającymi w obszarze włączenia społecznego. Korzyści dla gmin powiatu gnieźnieńskiego: kompleksowe wsparcie, wzmocnienie, zaktywizowanie i zintegrowanie środowiska osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

programów usamodzielniania, zapewniania wsparcia asystentów/opiekunów usamodzielniania. Usługi będą świadczone w społeczności lokalnej. Pokrycie kosztów transportu indywidualnego możliwe będzie jako element projektu oferującego usługi społeczne lub zdrowotne dla osób o ograniczonej mobilności. Rozwijany będzie dostęp do wysokiej jakości usług specjalistycznych dla osób doświadczających różnego rodzaju problemów (np. choroby, zadłużenia, utraty pracy) oraz ich otoczenia. Projekt zakłada również dostosowanie mieszkań wspomaganych i chronionych Podejmowane będą działania związane z tworzeniem i funkcjonowaniem mieszkań ze wsparciem, takich jak: chronione, wspomagane oraz inne rozwiązania łączące zapewnienie schronienia/mieszkania z dodatkowym wsparciem społecznym dla osób zagrożonych wykluczeniem mieszkaniowym w tym m.in. z usługami opiekuńczymi, asystenckimi, specjalistycznymi, terapeutycznymi oraz wsparcie mieszkalnictwa adaptowalnego (OIK). Powyższe wsparcie może być kontynuacją procesu usamodzielniania w ramach deinstytucjonalizacji (bądź	do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej			
---	---	--	--	--

jako profilaktyka umieszczenia w instytucji. Projekt zakłada również wyposażenie jednostki w sprzęt ułatwiający komunikację, szkolenia pracowników oraz dostosowanie strony internetowej.				
--	--	--	--	--

Gmina Czarniejewo

Budowa ścieżek rowerowych

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Zintegrowany charakter projektu
Budowa ścieżek rowerowych przy drodze I FEWP: EFRR powiatowej nr 2158P na odcinkach: - Czarniejewo - Pakszyn - Szczytniki Czarniejewskie, o łącznej długości ok 3 900 m i szerokości 2-3 m. Planowana budowa ścieżek o nawierzchni bitumicznej oraz z kostki bezfrezowej o grubości 6 i 8 cm w szczególności tych ścieżek które przebiegają wzdłuż terenów zabudowanych. Ścieżki będą oddzielone od pasa jezdni krawężnikiem. Uwzględnione zostanie również odwodnienie ścieżek w szczególności odcinka Czarniejewo - Pakszyn. Na trasie planowanych ścieżek rowerowych zostaną uwzględnione istniejące zjazdy do posesji. Wykonanie odcinków ścieżek przy drodze powiatowej oraz wykonanie docelowo ich połączenia będzie się łączyć z planowaną do realizacji przez GDDKiA ścieżką rowerową wzdłuż DK nr 15 aż do Gniezna.	FEWP: EFRR Cel szczegółowy: 2 (viii) Infrastruktura transportu miejskiego, w tym infrastruktura ścieżek rowerowych		Projekt ma charakter zintegrowany: wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych – ma wpływ na więcej niż 1 gminę w MOF. Poprawa jakości terenów zielonych, redukcja efektu miejskiej „wyspy ciepła”, „rozszczelnienie” powierzchni miasta Gniezna oraz lepsze zagospodarowanie wód opadowych w Gnieźnie przynosi korzyści całemu Miejskiemu Obszarowi Funkcjonalnemu Gniezna i w sposób bezpośredni przyczyni się to łagodzenia negatywnych skutków zmian klimatycznych, odczuwalnych szczególnie w mieście, ale też na jego obszarze funkcjonalnym. Gniezno i MOF znajdują się na obszarze obowiązywania Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, przyjętego przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego - Uchwała XXI/391/20 w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”, która została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 20 lipca 2020 r. (poz. 5954). Miasto Gniezno to obszar na którym występują przekroczenia dla pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀. Miasto Gniezno i jego obszar funkcjonalny – gminy sąsiednie, to teren z wysokim nasyceniem drogami publicznymi, w tym drogami krajowymi i S5, przez który

			przebiegają linie kolejowe, na którym zlokalizowane są strefy przemysłowe oraz działają duże zakłady przemysłowe. Jednocześnie obszar pojezierza gnieźnieńskiego to jeden z najwyraźniejszych w Polsce przykładów wysychania terenu, obniżania poziomu wód powierzchniowych i podziemnych i stepowienia. Miasto Gniezno to obszar najsilniej zurbanizowany na terenie MOF, najsilniej odczuwający negatywne skutki zmian klimatu. Jednocześnie przedsięwzięcia realizowane w ramach projektu będą użytkowane przez mieszkańców całego MOF – odpoczywający i korzystających z dostępu do towarów i usług w mieście. Projekt realizowany będzie w sposób zintegrowany, co oznacza, że jego celem będzie sprostanie kilku wyzwaniom związanym ze zmieniającym się klimatem: fale upałów, zalewania, utrata bioróżnorodności. Projekt będzie obejmować/integrować działania w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury, zarządzania wodami opadowymi, retencję wód opadowych na miejscu, zwiększenie udziału powierzchni przepuszczalnych, zwłaszcza w przestrzeni silnie zurbanizowanej. Zintegrowane podejście wyrażać się będzie również musi poprzez branie pod uwagę potrzeb wszystkich interesariuszy – obywateli, w tym grupy defaworyzowanych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, dzieci itp.
--	--	--	--

Gmina Gniezno

Wdrożenie nowoczesnych e-usług w Gminie Gniezno

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Gminy Gniezno (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi	Uzasadnienie zintegrowanego charakteru
Wdrożenie elektronicznego systemu obiegu dokumentów, zintegrowanego z platformą EPUAP oraz systemem e-doręczeń. Wdrożenie nowoczesnych systemów podatkowych w celu usprawnienia realizacji spraw poprzez cyfryzację procesów administracyjnych.	FEWP.01.04 Rozwój e-usług i e-zasobów publicznych w ramach ZIT Cel szczegółowy EFRR.CP1.II - Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 9 965 346,57 zł 2 166 379,69 €	Dofinansowanie: 166 729,00 zł Wkład własny: 71 455,00 zł Łączna wartość projektu: 238 184,00 zł	Typy projektów: 1. Wsparcie rozwoju i poprawa jakości i dostępności e-usług i e-zasobów publicznych, w tym e-zdrowia, e-kultury, danych przestrzennych z elementami wzmacniającymi bezpieczeństwo rozwoju e-usług i systemów informatycznych	Stworzenie kompleksowego i bezpiecznego systemu e-usług na terenie powiatu gnieźnieńskiego.

Rozbudowa zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Gniezno

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Gminy Gniezno (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi	Uzasadnienie zintegrowanego charakteru
Rozbudowa zbiorników retencyjnych na terenie Gminy Gniezno w celu minimalizacji skutków nawaalnych opadów oraz zwiększenie zdolności retencyjnych terenu. Powierzchnia zbiorników i przyległego terenu : od 500 m² do 3,0 ha Planowane do wykonania niezbędne prace, m.in.: pompowanie wody, pogłębianie stawów, oczyszczeniu stawu z roślinności, odmulenie stawu, plantowaniu skarp i korony nasypów, wywozie urobku i rozplantowaniu na działce wskazanej przez Gminę Gniezno, uporządkowaniu terenu wokół stawu, nasadzenia. Zbiorniki znajdują się w miejscowościach: Modliszewo, Piekary, Mnichowo.	Działanie FEWP.02.06 Zwiększanie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe w ramach ZIT Cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.IV Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 16 251 892,00 zł 3 533 020,00 €	Dofinansowanie: 133 333,33 zł Wkład własny: 57 142,86 zł łączna wartość projektu: 190 476,19 zł	Typ projektu: Działania adaptacyjne do zmian klimatu poprzez rozwój mikro i małej retencji wodnej: a) ochrona i odtwarzanie naturalnych ekosystemów retencjonujących wodę (np. torfowiska, bagna, tereny podmokłe, stawy, starorzecza i oczka wodne, trwałe użytki zielone, intercepcja szaty roślinnej), w tym ograniczające zbyt szybki odpływ wód ze zlewni, b) projekty z zakresu mikro i małej retencji, mające na celu zwiększenie lub zachowanie retencji w zlewniach w obrębie cieków naturalnych, kanałów i rowów melioracyjnych, a także retencji wód podziemnych.	Dzięki realizacji tego typu projektów przez Partnerów ZIT Gniezno powstanie system retencji wodnej, który zwiększy zdolności retencyjne powiatu gnieźnieńskiego. Zintegrowany charakter jest o tyle znaczący, że wielkopolska jest województwem „pustynniejącym”, dlatego kluczowym elementem jest zatrzymywanie wody.

Tytuł: Budowa chodnika z dopuszczeniem ruchu rowerowego w Goślinowie

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Gminy Gniezno (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi	Uzasadnienie zintegrowanego charakteru
Budowa chodnika z dopuszczeniem ruchu rowerowego przy drodze powiatowej na działce nr 54 w m. Goślinowo. Długość projektowanego odcinka: 990,0 m Szerokość chodnika – 2,0 m plus obrzeże i krawężnik. Wykonany z kostki betonowej na podsypce cementowo-piaskowej. Przylegać będzie on bezpośrednio do jezdni asfaltowej. Zakres prac: usunięcie warstwy humusu, roboty ziemne, ustawienie krawężnika i obrzeża, wykonanie ścieków, warstwy odcinającej i podbudowy, ułożenie kostki. Projekt realizowany w partnerstwie z Powiatem Gnieźnieńskim. Po zrealizowaniu inwestycji ścieżka wpisywać się będzie w istniejącą i projektowaną sieć rowerową na terenie miasta Gniezno	FEWP.03.02 - Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT Cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 33 798 704,60 zł 7 347 544,48 €	Dofinansowanie: 745 636,27 zł Wkład własny: 319 558,40 zł Łączna wartość projektu: 1 065 194,67 zł	Typ projektu: Wspieranie zeroemisyjnych form indywidualnej mobilności a) Budowa i rozbudowa dróg rowerowych (w tym kontrapasów) oraz ciągów pieszo-rowerowych.	Projekt będzie miał wspólny cel szczegółowy z pozostałymi projektami realizowanymi przez Partnerów ZIT (Miasto i Gminę Czarniejewo, Gminę Witkowo, Gminę Kiszewo, Miasto i Gminę Kłeczek, Gminę Łubowo, Gminę Mieleszyn, Gminę Niechanowo, Miasto i Gminę Trzemeszno), tj. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.

					Projektowana ścieżka będzie stanowiła połączenie z istniejącymi lub projektowanymi ścieżkami na terenie Miasta Gniezno oraz zrealizowane w partnerstwie z Powiatem Gnieźnieńskim.
--	--	--	--	--	---

Budowa ścieżki rowerowej Osiniec - Szczytniki Duchowne

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Gminy Gniezno (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi	Uzasadnienie zintegrowanego charakteru
Budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2214, na odcinku od granicy Miasta Gniezna do Szkoły Podstawowej w Szczytnikach Duchownych. Długość planowanego do budowy odcinka: ok.3 300,0 m Projekt realizowany w partnerstwie z Powiatem Gnieźnieńskim. Po zrealizowaniu inwestycji ścieżka wpisywać się będzie w istniejącą i projektowaną sieć rowerową na terenie miasta Gniezno	FEWP.03.02 - Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT Cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 33 798 704,60 zł 7 347 544,48 €	Dofinansowanie: 3 150 000,00 zł Wkład własny: 1 350 000,00 zł Łączna wartość projektu: 4 500 000 zł	Typ projektu: Wspieranie zeroemisyjnych form indywidualnej mobilności a) Budowa i rozbudowa dróg rowerowych (w tym kontrapasów) oraz ciągów pieszko-rowerowych.	Projekt będzie miał wspólny cel szczegółowy z pozostałymi projektami realizowanymi przez Partnerów ZIT (Miasto i Gminę Czarniejewo, Gminę Witkowo, Gminę Kiszczewo, Miasto i Gminę Kłecko, Gminę Łubowo, Gminę Mieleszyn, Gminę Niechanowo,

					Miasto i Gminę Trzemeszno), tj. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej. Projektowana ścieżka będzie stanowiła połączenie z istniejącymi lub projektowanymi ścieżkami na terenie Miasta Gniezno oraz zrealizowane w partnerstwie z Powiatem Gnieźnieńskim.
--	--	--	--	--	--

Miasto Gniezno

Rozwój zintegrowanych i systemowych działań adaptacyjnych do zmian klimatu na terenach zurbanizowanych – w mieście Gnieźnie, ośrodku subregionalnym

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Zintegrowany charakter projektu
Rozwój zintegrowanych i systemowych działań adaptacyjnych do zmian klimatu na terenach zurbanizowanych – w mieście Gnieźnie, ośrodku subregionalnym a) przedsięwzięcia adaptacyjne polegające na „rozszczelnieniu” powierzchni miast oraz redukcji efektu miejskiej wyspy ciepła w wyniku m.in. - wprowadzania zieleni w zwartą zabudowę (skwery); - rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury i technicznej infrastruktury lądowej w Parku im. W. Andersa w Gnieźnie (redukcja smogu i obniżenie temperatury), łączenia ze sobą istniejących terenów zieleni i zwiększania ich powierzchni, b) zapewnienie odpowiedniej retencji wodnej przez stosowanie takich rozwiązań jak np. wdrażanie inteligentnych systemów zagospodarowania wód opadowych, wzrost udziału powierzchni przepuszczalnych, rozbudowa kanalizacji deszczowej.	FEWP.02.06Zwiększanie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe w ramach ZIT Cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.IV Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Dofinansowanie: 3 260 869,57€ łączna wartość projektu: 4 658 385,10 €	Projekt ma charakter zintegrowany: wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych – ma wpływ na więcej niż 1 gminę w MOF. Poprawa jakości terenów zielonych, redukcja efektu miejskiej „wyspy ciepła”, „rozszczelnienie” powierzchni miasta Gniezna oraz lepsze zagospodarowanie wód opadowych w Gnieźnie przynosi korzyści całemu Miejskiemu Obszarowi Funkcjonalnemu Gniezna i w sposób bezpośredni przyczyni się to łagodzenia negatywnych skutków zmian klimatycznych, odczuwalnych szczególnie w mieście, ale też na jego obszarze funkcjonalnym. Gniezno i MOF znajdują się na obszarze obowiązywania Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej, przyjętego przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego - Uchwała XXI/391/20 w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej”, która została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego w dniu 20 lipca 2020 r. (poz. 5954). Miasto Gniezno to obszar na którym występują przekroczenia dla pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀. Miasto Gniezno i jego obszar funkcjonalny – gminy sąsiednie, to teren z wysokim nasyceniem drogami

			publicznymi, w tym drogami krajowymi i S5, przez który przebiegają linie kolejowe, na którym zlokalizowane są strefy przemysłowe oraz działają duże zakłady przemysłowe. Jednocześnie obszar pojezierza gnieźnieńskiego to jeden z najwyraźniejszych w Polsce przykładów wysychania terenu, obniżania poziomu wód powierzchniowych i podziemnych i stepowienia. Miasto Gniezno to obszar najsilniej zurbanizowany na terenie MOF, najsilniej odczuwający negatywne skutki zmian klimatu. Jednocześnie przedsięwzięcia realizowane w ramach projektu będą użytkowane przez mieszkańców całego MOF – odpoczywający i korzystających z dostępu do towarów i usług w mieście. Projekt realizowany będzie w sposób zintegrowany, co oznacza, że jego celem będzie sprostanie kilku wyzwaniom związanym ze zmieniającym się klimatem: fale upałów, zalewania, utrata bioróżnorodności. Projekt będzie obejmować/integrować działania w zakresie zielonej i niebieskiej infrastruktury, zarządzania wodami opadowymi, retencję wód opadowych na miejscu, zwiększenie udziału powierzchni przepuszczalnych, zwłaszcza w przestrzeni silnie zurbanizowanej. Zintegrowane podejście wyrażać się będzie również musi poprzez branie pod uwagę potrzeb wszystkich interesariuszy – obywateli, w tym grupy defaworyzowanych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, dzieci itp.
--	--	--	---

INKLUZYWNIE - integracja przez kulturę

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu	Zintegrowany charakter projektu
------	---------------------	------------------------------	---------------------------------

		(dofinansowanie i wkład własny)	
„INKLUZYWNIE - integracja przez kulturę” Elementy projektu: • działania na rzecz integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz aktywizacja społeczności na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – integracja społeczna przez kulturę; • poprawa dostępu i jakości usług wsparcia rodziny, m.in. poprzez: a) rozwój usług profilaktycznych w środowisku dlarodzin wychowujących dzieci, w tym dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze; b) rozwój usług profilaktycznych dla dzieci i młodzieży wymagających wsparcia, przebywających w rodzinach, jak również w różnego rodzaju instytucjach całodobowych, w tym działania z zakresu profilaktyki zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży; c) tworzenie miejsc kompleksowego świadczenia usług, np. profilaktycznych z integracją; d) łączenie integracji z rozwojem społeczności lokalnych ds. metodą animacji i organizacji społeczności lokalnych.	FEWP.06.18 Integracja i aktywizacja społeczna oraz wsparcie potencjału w ramach ZIT Cel szczegółowy ESO4.8. Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji (EFS+)	Dofinansowanie: 123 165,00€ Łączna wartość projektu: 175 950,00 €	Projekt ma charakter zintegrowany – wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych: ma wpływ na więcej wszystkich gminy w MOF oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i w części kierunkowej strategii.

Nowoczesne szkoły, efektywna edukacja w powiecie gnieźnieńskim - wsparcie rozwoju edukacji w Stolicy eXperymentu w Gnieźnie

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu	Zintegrowany charakter projektu
------	---------------------	------------------------------	---------------------------------

		(dofinansowanie i wkład własny)	
Wsparcie rozwoju edukacji w Stolicy eXperymentu w Gnieźnie, obejmujące: a) rozwijanie jakości edukacji przedszkolnej poprzez dodatkowe zajęcia wyrównujące szanse dzieci i rozwijanie kompetencji kadr, b) realizację kompleksowych programów rozwoju szkół; c) rozwój szkolnictwa zawodowego d) wsparcie zajęć pozalekcyjnych służących rozwojowi kompetencji, umiejętności, uzdolnień, zainteresowań uczniów w tym m. in.: zgodnych z potrzebami rynku pracy, proinnowacyjnych, cyfrowych, pobudzających kreatywność itp. e) działania na rzecz edukacji włączającej. Działania obejmować będą wszystkie gminy MOF miasta Gniezna oraz szkoły ponadpodstawowe, dla których organem prowadzącym jest powiat gnieźnieński.	FEWP.06.08 Edukacja przedszkolna, podstawowa oraz kształcenie zawodowe w ramach ZIT Cel szczegółowy ESO4.6. Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami (EFS+).	Dofinansowanie: 1 078 091,00€ (70%) Łączna wartość projektu: 1 540 130,00 €	Projekt ma charakter zintegrowany – wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych: ma wpływ na więcej wszystkich gmin w MOF oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i w części kierunkowej strategii.

Prowadzenie biura ZIT Gniezno - I etap

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Zintegrowany charakter projektu
------	---------------------	--	---------------------------------

Elementy projektu: Działania na rzecz wzmocnienia potencjału Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w wymiarze planistycznym, koordynacyjnym i monitoringowym m.in.: • zwiększenie kompetencji do zarządzania rozwojem w wymiarze subregionalnym, w tym w zakresie opracowania strategii ponadlokalnych/strategii ZIT oraz innych dokumentów planistycznych i analitycznych, wspierających kompleksowy rozwój w obszarach funkcjonalnych oraz ich zarządzanie, monitorowanie i ocenę, tj.: • koszty wynagrodzeń pracowników zaangażowanych w zarządzanie, monitorowanie i ocenę oraz wdrażanie ZIT; • koszty utrzymania biura (w tym: czynsz lokalu, opłaty stałe: media, ubezpieczenia biura, obsługa rachunków bankowych, usługi kurierskie i pocztowe, koszty eksploatacyjne, serwis urządzeń biurowych, materiały biurowe); • szkolenia dla pracowników, koordynatorów ZIT w gminach; • delegacje pracownicze; • usługi prawne i księgowe związane z prowadzeniem Biura ZIT; • konferencje, spotkania, wymiana doświadczeń (mające na celu animowanie współpracy w ramach OF); • działania informacyjno-promocyjne; • wsparcie eksperckie instytucji.	FEWP.07.04 Wspieranie instrumentów terytorialnych ZIT Cel szczegółowy EFRR.CP5.I - Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich (EFRR+)	Dofinansowanie: 71 589,83 € Łączna wartość projektu: 102 271,19 €	Projekt ma charakter zintegrowany – wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych: ma wpływ na wszystkie gminy w MOF oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i w części kierunkowej strategii.
---	--	---	--

Prowadzenie biura ZIT Gniezno - II etap

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Zintegrowany charakter projektu
------	---------------------	--	---------------------------------

Elementy projektu: Działania na rzecz wzmocnienia potencjału Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w wymiarze planistycznym, koordynacyjnym i monitoringowym m.in.: • zwiększenie kompetencji do zarządzania rozwojem w wymiarze subregionalnym, w tym w zakresie opracowania strategii ponadlokalnych/strategii ZIT oraz innych dokumentów planistycznych i analitycznych, wspierających kompleksowy rozwój w obszarach funkcjonalnych oraz ich zarządzanie, monitorowanie i ocenę, tj.: • koszty wynagrodzeń pracowników zaangażowanych w zarządzanie, monitorowanie i ocenę oraz wdrażanie ZIT; • koszty utrzymania biura (w tym: czynsz lokalu, opłaty stałe: media, ubezpieczenia biura, obsługa rachunków bankowych, usługi kurierskie i pocztowe, koszty eksploatacyjne, serwis urządzeń biurowych, materiały biurowe); • szkolenia dla pracowników, koordynatorów ZIT w gminach; • delegacje pracownicze; • usługi prawne i księgowe związane z prowadzeniem Biura ZIT; • konferencje, spotkania, wymiana doświadczeń (mające na celu animowanie współpracy w ramach OF); • działania informacyjno-promocyjne; • wsparcie eksperckie instytucji.	FEWP.06.18 Integracja i aktywizacja społeczna oraz wsparcie potencjału w ramach ZIT Cel szczegółowy EFS+.CP4.L - Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci (EFS+)	Dofinansowanie: 47 726,55 € Łączna wartość projektu: 68 180,78 €	Projekt ma charakter zintegrowany – wpisuje się w cele rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych: ma wpływ na wszystkie gminy w MOF oraz jego realizacja jest uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i w części kierunkowej strategii.
--	---	--	--

Gmina Kłecko

Budowa zintegrowanego systemu ścieżek rowerowych na terenie gminy kłecko – ścieżki integrujące istniejące i planowane połączenia rowerowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego wzdłuż DW 190, w kierunku Gniezna

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Gmina Kłecko (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Zdanie planowane do realizacji w pięciu etapach: I etap: Budowa ścieżki rowerowej połączymiejscowościami:Brzozogaj - Działyn Ścieżka rowerowa zbudowana zostanie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190, na odcinku od miejscowości Brzozogaj do skrzyżowania z drogą powiatową nr 2195P w Działyniu, z dalszą możliwością kontynuacji w kierunku miejscowości Kopydłowo, aż do granicy gminy Kłecko (do miejscowości Obora – gmina Gniezno). Planuje się wykonanie ciągu komunikacyjnego o nawierzchni z betonu asfaltowego lub z kostki betonowej bezfazowej na podbudowie z kruszywa łamanego i wykończona zostanie obustronnie opornikiem/krawężnikiem betonowym. Wzdłuż ścieżki, w miejscach szczególnych, zaplanowano budowę oświetlenia solarne(hybryda), które poprawi bezpieczeństwo użytkowników ścieżki także po zmroku. Odseparowanie ruchu, szczególnie na drodze rowerowej, z której mają korzystać uczniowie szkoły	FEWP FEWP.03.02 - Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT Cel szczegółowy: EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 7 396 284,00 euro 7 303 830,55 euro	Dofinansowanie: 833 333,33 euro Wkład własny: 357 142,86 euro Łączna wartość projektu: 1 190 476,19 euro	

podstawowej w Dębnicy, jest szczególnie ważne z punktu widzenia bezpieczeństwa najmłodszych użytkowników projektowanej ścieżki rowerowej. W miejscu, gdzie nie ma możliwości technicznego oddzielenia gruntem drogi rowerowej od jezdni zostaną wykonane bariery bezpieczeństwa. Długość ścieżki – ok. 1000 m, o szerokości min. 2,5 m. Lampy solarne (hybryda) z podwójnymi oprawami oświetleniowymi typu LED. W ramach tego działania planuje się również przebudowę skrzyżowania z drogą gminną w miejscowości Brzozogaj i wykonaniem peronów autobusowych z przejściem dla pieszych w ciągu drogi wojewódzkiej. Projektowana ścieżka rowerowa w miejscowości Działyn będzie miała połączenie z istniejącą ścieżką rowerową w kierunku miejscowości Dębica poprzez zaprojektowaną przebudowę skrzyżowania z drogą powiatową nr 2195P. II etap: Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190 – w miejscowości Pruchnowo wraz z poprawą bezpieczeństwa niechronionych użytkowników drogi W ramach przedmiotowego etapu powstanie ciąg rowerowo-pieszy wraz z budową przejazdu rowerowego i przejścia dla pieszych z uwzględnieniem remontów istniejących zatok autobusowych. Działanie planowane jest na odcinku ok. 450 mb. Planowana inwestycja będzie uwzględniała poprawę bezpieczeństwa osób pieszych i rowerzystów poprzez				
--	--	--	--	--

zastosowanie oznakowania aktywnego oraz oświetlenia LED. III etap: Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190 – KłECKO Kolonia. Ścieżka rowerowo-pieszka zostanie zrealizowana od miejsca istniejącej ścieżki do skrzyżowania z drogą gminną 283058P. Planuje się wykonanie ciągu komunikacyjnego z kostki betonowej bezfazowej na podbudowie z kruszywa łamanego lub betonu cementowego, zakończonego krawężnikiem betonowym oraz obrzeżem betonowym. W miejscach szczególnych zaplanowano budowę barier typu U-11b. Zadanie dotyczy odcinka na długości: ok. 900 m. Zarządca drogi posiada kompletną dokumentację techniczną dotyczącą budowy tej ścieżki rowerowej. IV etap: Budowa ścieżki rowerowo-pieszkiej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190 – w miejscowości Polska Wieś w kierunku miejscowości Charbowo wraz z budową bezpiecznego przejścia dla pieszych i przejazdu rowerowego w miejscowości Polska Wies Planowana realizacja obejmuje odcinek o długości ok. 840 m od skrzyżowania z drogami powiatowymi nr 2191P i 2154P w kierunku miejscowości Charbowo. Planowana inwestycja będzie uwzględniała poprawę bezpieczeństwa osób pieszych i rowerzystów poprzez zastosowanie oznakowania aktywnego oraz oświetlenia LED. V etap:				
--	--	--	--	--

Budowa ścieżki rowerowej wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 190 – w miejscowości Ułanowo Projektowana ścieżka rowerowo-piesza dotyczyć będzie odcinka drogi wojewódzkiej od istniejącego przystanku autobusowego do ścieżki rowerowej zlokalizowanej w pasie drogi powiatowej nr 2190P o długości ok. 100 mb. W ramach niniejszego zadania planuje się: - integrację transportu autobusowego z istniejącą infrastrukturą rowerową na terenie gminy Kłecko, - przebudowę i rozbudowę istniejącego przystanku autobusowego. Planowana inwestycja będzie uwzględniała poprawę bezpieczeństwa osób pieszych i rowerzystów poprzez zastosowanie oznakowania aktywnego oraz oświetlenia LED. Cel zadania: Poprawa bezpieczeństwa niechronionych użytkowników drogi wojewódzkiej nr 190 w miejscowościach: Działyń, Brzozogaj, Pruchnowo, Kłecko Kolonia, Polska Wieś i Ułanowo. Infrastruktura będzie dostępna dla wszystkich mieszkańców gminy Kłecko. Odbiorcami projektu będą mieszkańcy terenów objętych inwestycją, rowerzyści, os. korzystające z komunikacji publicznej oraz osoby z poza gminy. Realizacja inwestycji przyczyni się do zmniejszenia liczby osób korzystających z samochodów osobowych na korzyść użytkowników komunikacji rowerowej. Realizacja działań przyczyni się m.in. do redukcji poziomu emisji dwutlenku				
---	--	--	--	--

węgla, co przełoży się na czystsze powietrze i wyższą jakość życia mieszkańców gminy Kłecko. Realizacja projektu przyczyni się do poszerzenia możliwości infrastruktury rowerowej w obszarze gminy Kłecko. System istniejących dróg rowerowych oraz planowanych docelowo do realizacji i wynikających ze Strategii dla obszaru funkcjonalnego miasta Gniezno będzie spójny z ideą wspólnego obszaru funkcjonalnego miasta Gniezno i gmin ościennych.				
--	--	--	--	--

Gmina Kiszkowo

Budowa ścieżki rowerowej Rybno Wielkie - Olekszyn

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Przedmiotem operacji jest budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2147P -na odcinku Rybno Wielkie – Olekszyn (etap 1) oraz realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie zrównoważonej mobilności, w szczególności komunikacji rowerowej i bezpieczeństwa ruchu w transporcie publicznym. Podstawowe parametry: - szerokość ścieżki .2-2,50 m; - łączna długość planowanego etapu L=ok. 800,00m - teren zabudowany i niezabudowany – zabudowania jednorodzinne oraz pola uprawne; -wykonanie niezbędnego odwodnienia Szczegółowa specyfikacja techniczna zostanie określona w projekcie budowlanym.	FEWP.03.02 - Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT Cel szczegółowy: EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Dofinansowanie: 490.000,00zł Wkład własny: 210.000,00zł Łączna wartość projektu: 700.000,00zł	Formuła wykonania: - na podstawie dokumentacji technicznej. Projektowana jest budowa ścieżki rowerowej na odcinku Olekszyn-Rybno Wielkie i docelowo połączenie z istniejącym odcinkiem w miejscowości Rybno Wielkie w kierunku Kiszkowa. Inwestycja ma charakter zintegrowany - jest kontynuacją działań Powiatu Gnieźnieńskiego na odcinku Kiszkowo-Rybno Wielkie i Kiszkowo-Sroczyn i dąży do realizacji połączenie z siecią ścieżek rowerowych funkcjonujących na terenie gmin - członków stowarzyszenia ZIT Gniezno w spójną sieć rowerową. Planowana inwestycja wpisuje się w ciąg ścieżek rowerowych, który z jednej strony prowadzi będzie w kierunku Gminy Kłecko od strony wsi

			Kamieniec. Z drugiej zaś, przez istniejące ścieżki w miejscowościach Rybno Wielkie-Kiszkowo-Węgorzewo - Sroczyn da możliwość w przyszłości połączenia z planowanym ciągiem w Sławnie i Skrzetuszewie do Rybitw w Gminie Łubowo i dalej do przez Lednogórę w kierunku Gniezna.
--	--	--	---

Budowa ciągu pieszo-rowerowego Sławno – Skrzetuszewo

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu Gminy Łubowo(dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Przedmiotem operacji jest budowa chodnika z dopuszczonym ruchem rowerowym przy drogach powiatowych nr 2199P oraz 2198P na odcinku Sławno-Skrzetuszewo oraz realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie zrównoważonej mobilności, w szczególności komunikacji rowerowej i bezpieczeństwa ruchu w transporcie publicznym. Podstawowe parametry: - szerokość chodnika 2,00 m; - łączna długość L=ok. 3.500,00m - teren zabudowany i niezabudowany –	FEWP.03.02 - Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT Cel szczegółowy: EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Dofinansowanie: 3.500.000,00zł Wkład własny: 1.500.000,00zł łączna wartość projektu: 5.000.000,00zł	Formuła wykonania: - na podstawie dokumentacji technicznej. Projektowana jest budowa chodnika z dopuszczonym ruchem rowerowym na odcinku Sławno -Skrzetuszewo i połączenie z istniejącym odcinkiem w miejscowości Skrzetuszewo w kierunku Rybitw w Gminie Łubowo. Inwestycja ma charakter zintegrowany - jest kontynuacją działań Powiatu

zabudowania jednorodzinne oraz pola uprawne; -wykonanie niezbędnego odwodnienia Szczegółowa specyfikacja techniczna zostanie określona w projekcie budowlanym.			Gnieźnieńskiego w Skrzetuszewie i realizuje połączenie z siecią ścieżek rowerowych funkcjonujących na terenie gmin - członków stowarzyszenia ZIT Gniezno w spójną sieć rowerową. Planowana inwestycja wpisuje się w ciąg ścieżek rowerowych, który będzie rozpoczynał się w Sławnie w Gminie Kiszewo i prowadził przez Skrzetuszewo, Rybitwy do centrum Lednogóry i dalej do stacji kolejowej w Lednogórze oraz poprzez dalsze planowane odcinki w kierunku Gniezna.
--	--	--	--

Gmina Łubowo

Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Imielno

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Przedmiotem operacji jest budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2199P Lednogóra - Imielno oraz realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie zrównoważonej mobilności, w szczególności komunikacji rowerowej i bezpieczeństwa ruchu w transporcie publicznym. Podstawowe parametry ścieżki: - szerokość ścieżki rowerowej ok. 2,00 m; - łączna długość odcinka ścieżki rowerowej L=ok. 2.200,00m - teren zabudowany i niezabudowany – zabudowania jednorodzinne oraz pola uprawne; Infrastruktura towarzysząca m.in: - urządzenia bezpieczeństwa ruchu np. montaż aktywnych znaków drogowych i oznakowania poziomego, montaż świateł drogowych - montaż oświetlenia typu LED (w tym zasilanego solarnie);	FEWP.03.02 - Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT Cel szczegółowy: EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Dofinansowanie: 1.833.333,00zł Wkład własny: 785.714,14zł Łączna wartość projektu: 2.619.047,14zł	Formuła wykonania: - na podstawie kompletnej dokumentacji technicznej lub programu funkcjonalno-użytkowego. Szacowane kwoty brutto. Inwestycja ma charakter zintegrowany z uwagi na położenie ścieżki. Operacja jest kontynuacją działań Gminy Łubowo – wkładem w połączenie ścieżek rowerowych funkcjonujących na terenie gmin - członków stowarzyszenia ZIT Gniezno w spójną sieć rowerową. Warto zaznaczyć, że planowana ścieżka rozpoczyna się przy stacji kolejowej w Lednogórze a kończy w Imielnie, gdzie powstanie kolejna ścieżka rowerowa zbudowana w ramach PROW 2014-2020, prowadząca niemal do drogi serwisowej trasy S5 w Chwałkówku, używanej przez rowerzystów jako łącznik z

Szczegółowa specyfikacja techniczna zostanie określona w projekcie budowlanym bądź programie funkcjonalno-użytkowym.			Gnieznem. Ponadto planowana inwestycja wpisuje się w ciąg ścieżek rowerowych, który będzie rozpoczynał się w Gminie Kiszkowo (okolice Sławna) i prowadził przez Skrzetuszewo, Rybitwy do Lednogóry (centrum i dworzec PKP). Wskazany powyżej szlak rowerowy łączy się w Lednogórze ze ścieżką rowerową wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 194 (w tym, ze ścieżką - łącznikiem do Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy), którą można dojechać od Moraczewa do Łubowa, gdzie powstaje ścieżka rowerowa do Pierzysk, która połączy się również z drogą serwisową S5, prowadzącą do Gniezna.
---	--	--	--

Budowa ścieżki rowerowej Lednogóra – Rybitwy

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu Gminy Łubowo(dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Przedmiotem operacji jest budowa ścieżki rowerowej przy drodze powiatowej nr 2199P Skrzetuszewo-Lednogóra oraz realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnej w zakresie zrównoważonej mobilności, w szczególności komunikacji rowerowej i bezpieczeństwa ruchu w transporcie publicznym. Podstawowe parametry ścieżki: - szerokość ścieżki rowerowej ok. 2,00 m; - łączna długość odcinka ścieżki rowerowej L=ok. 2.600,00m - teren zabudowany i niezabudowany – zabudowania jednorodzinne oraz pola uprawne; Infrastruktura towarzysząca m.in: - urządzenia bezpieczeństwa ruchu np. montaż aktywnych znaków drogowych i oznakowania poziomego, montaż świateł drogowych - montaż oświetlenia typu LED (w tym zasilanego solarnie); Szczegółowa specyfikacja techniczna zostanie określona w projekcie budowlanym bądź programie funkcjonalno-użytkowym.	FEWP.03.02 - Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT Cel szczegółowy: EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Dofinansowanie: 2.000.000,00zł Wkład własny: 857.142,86zł łączna wartość projektu: 2.857.142,86zł	Formuła wykonania: - na podstawie kompletnej dokumentacji technicznej lub programu funkcjonalno-użytkowego. Projektowana ścieżka składa się z 2 odcinków: Lednogóra – Rybitwy oraz Rybitwy - Skrzetuszewo, połączonych istniejącym chodnikiem z dopuszczeniem ruchu rowerowego w Rybitwach. Inwestycja ma charakter zintegrowany z uwagi na położenie ścieżki. Operacja jest kontynuacją działań Gminy Łubowo – wkładem w połączenie ścieżek rowerowych funkcjonujących na terenie gmin - członków stowarzyszenia ZIT Gniezno w spójną sieć rowerową. Planowana inwestycja wpisuje się w ciąg ścieżek rowerowych, który będzie rozpoczął się w Gminie Kiszkowo (okolice Sławna) i prowadził przez Skrzetuszewo, Rybitwy do centrum

			Lednogóry i dalej do stacji kolejowej w Lednogórze, przez planowaną w niniejszej strategii nową ścieżkę prowadzącą do Imielna, gdzie powstanie kolejna ścieżka rowerowa zbudowana w ramach PROW 2014-2020, ciągnąca się niemal do drogi serwisowej trasy S5 w Chwałkówku, używanej przez rowerzystów jako łącznik z Gnieznem. Wskazany powyżej szlak rowerowy łączy się w Lednogórze ze ścieżką rowerową przy drodze wojewódzkiej nr 194 (w tym, ze ścieżką - łącznikiem do Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy), którą można dojechać od Moraczewa do Łubowa, gdzie powstaje ścieżka rowerowa do Pierzysk, która połączy się również z drogą serwisową S5, prowadzącą do Gniezna.
--	--	--	---

Gmina Mieleszyn

Budowa ścieżki rowerowej Mieleszyn – Borzątek – Karniszewo

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Budowa ścieżki pieszo – rowerowej wzdłuż drogi gminnej prowadzącej od miejscowości Mieleszyn przez Borzątek do Karniszewa w kierunku granicy z gminą Kłecko. Miejscowość Borzątek jest położona nad jeziorem Kleckim. Tereny turystyczne i letniskowe wyznaczone planem łączą dwie miejscowości w gminie Mieleszyn oraz gminę Kłecko, gdzie również wytyczono tereny rekreacyjno – letniskowe. Ścieżka pieszo-rowerowa o długości około 7,5 km.	FEWP Cel szczegółowy: Dostęp do terenów turystycznych. Bezpieczeństwo ruchu drogowego.	Dofinansowanie: 3.833.333,33 zł Wkład własny: 1.642.858,14 zł Łączna wartość projektu: 5.476.190,47 zł	

Gmina Niechanowo

Budowa ścieżki rowerowej Gniezno – Witkowo

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Budowa ścieżki rowerowej Gniezno – Witkowo, gmina Niechanowo Wspieranie zeroemisyjnych form indywidualnej mobilności. Budowa i rozbudowa dróg rowerowych (w tym kontrapasów) oraz ciągów pieszo-rowerowych	FEWP.0302 – Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT Cel szczegółowy EFRR/FS.CP2.VIII - Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	Dofinansowanie: 2 900 000,02 Wkład własny: 1 242 857,15 Łączna wartość projektu: 4 142 857,17	Inwestycja będzie stanowiła uzupełnienie oraz rozbudowę istniejącej sieci ciągów pieszo-rowerowych łączących Gminę Niechanowo i Miasto Gniezno

Modernizacja samochodu strażackiego

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Zakup samochodu strażackiego dla OSP w Niechanowie Rozwój systemów ratownictwa oraz systemów prognozowania i ostrzegania środowiskowego.	FEWP.02.06 Zwiększanie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe w ramach ZIT EFRR/FS.CP2.IV Wsparcie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	Dofinansowanie: 985 225,33 Wkład własny: 422 239,43 Łączna wartość projektu: 1 407 464,76	OSP w Niechanowie znajduje się w KSRRG, zabezpiecza teren całej Gminy Niechanowo oraz współpracuje z innymi jednostkami wyjeżdżając do wypadków i pożarów w całym powiecie.

Gmina Trzemeszno

Elektroniczne Biuro Obsługi Interesanta Urzędu Miejskiego Trzemeszna

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu miasta Gniezna (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Wdrożenie systemu ma służyć do udostępnienia interesantom urzędu danych w zakresie ich zobowiązań, wnoszenia przez nich płatności oraz składania wniosków i deklaracji w formacie elektronicznym. Interesanci urzędu uzyskają możliwość dokonania płatności w związku z opłatami i podatkami oraz przeglądanie i składanie wniosków lub deklaracji z tytułu opłat i podatków. Główne funkcjonalności systemu: • uwierzytelnienie użytkowników za pomocą profilu zaufanego/węzła krajowego (systemy PZ/WK), • dostęp uwierzytelnionym użytkownikom do ich danych zarejestrowanych w systemach dziedzinowych obsługujących podatki i opłaty w urzędzie, przy	FEWP.01.04 Cel szczegółowy: Publiczne e-usługi	Dofinansowanie: 166 729,00 zł Wkład własny: 71 455,28 zł Łączna wartość projektu: 238 184,28 zł	

czym zakres udostępnianych przez system danych obejmuje: ○ wymiar opłat i podatków, ○ aktualny stan zobowiązań wraz z historią płatności, ○ dane złożonych wniosków i deklaracji, • wnoszenie płatności z tytułu opłat i podatków drogą elektroniczną za pośrednictwem zewnętrznego systemu obsługi płatności, • rejestrację opisów procedur urzędowych prowadzonych w formie katalogu spraw, • budowę elektronicznych formularzy deklaracji/informacji w zakresie podatków i opłat, • tworzenie powiązanych z formularzami wzorów dokumentów elektronicznych do publikacji w CRWDE, • automatyczne wypełnianie osadzonych w nim formularzy aktualnymi danymi			
--	--	--	--

zarejestrowanymi w systemach dziedzinowych obsługujących podatki i opłaty w urzędzie (np. dane o współwłaścicielach, użytkach, aktualnej deklaracji w zakresie segregacji odpadów), • przesyłanie danych z osadzonych w nim formularzy do dedykowanej skrytki na platformie ePUAP. Wdrożenie systemu e-usług wymagać będzie rozbudowy infrastruktury serwerowej, zakupu odpowiednich licencji na oprogramowanie, integracji dotychczas użytkowanych systemów, wdrożenia oraz przeprowadzenia cyklu szkoleń dla pracowników z obsługi nowych systemów.			
---	--	--	--

Stworzenie zielonych płuc dla osiedla wysokiego w Trzemesznie poprzez nasadzenie zieleni niskiej i wysokiej

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu miasta Gniezna (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Wykonanie nasadzeń zieleni niskiej i wysokiej na obszarze gęstej zabudowy wielorodzinnej, na osiedlu wysokim w Trzemesznie. Teren jest bardzo zurbanizowany o dużym zagęszczeniu ludności, znajduje się w bliskiej odległości od drogi krajowej oraz największych zakładów na terenie miasta.	FEWP.02.06 Cel szczegółowy	Dofinansowanie: 133 333,33 zł (70%) Wkład własny: 57 142,85 zł (30%) Łączna wartość projektu: 190 476,18 zł (100%)	

Nie muszę być sam- wsparcie dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów w oparciu o model asystenta osobistego.

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
Usługa asystenta osobistego będzie realizowana dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, zamieszkałych w Gminie Trzemeszno. Zadaniem asystenta w pracy z osobami starszymi oraz z niepełnosprawnościami będzie podejmowanie działań, które wyzwolają i podtrzymują aktywność życiową na stałym poziomie, pozwalają na rozwój, integrację oraz stabilizację społeczną oraz niosą pomoc wychowawczą dla ich rodzin. Asystentura seniorów i osób z niepełnosprawnościami obejmie okres wsparcia 12 miesięcy osób starszych oraz osób z orzeczeniami o niepełnosprawnościach.	FEWP.06.14 Cel szczegółowy – Rozwój usług społecznych na rzecz osób wysokiego ryzyka socjalnego – seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Dofinansowanie: 191 817,91 Wkład własny: 82 207,67 Łączna wartość projektu: 274 025,58	Realizacja projektu przewidywana jest w placówkach w Trzemesznie: w Środowiskowym Domu Samopomocy i w Dziennym Domu Senior +.

Budowa ścieżki rowerowej Trzemeszno - Miaty (gr. gminy) - Lubochnia

Opis	Źródło finansowania	Proponowana wartość projektu (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi
BUDOWA ŚCIEŻKI ROWEROWEJ TRZEMESZNO - MIATY (gr. Gminy) – LUBOCHNIA O DŁUGOŚCI 5,9 KM	EFRR..... Cel szczegółowy: 2 (VIII)	Dofinansowanie: 3.934.630,00 Zł Wkład własny: 1.686.270,00 Zł Łączna wartość projektu: 5.620.900,00 Zł	

Gmina i Miasto Witkowo

Budowa drogi dla rowerów z Gminy i Miasta Witkowo do Miasta Gniezno – etap I (odcinek Wiekowo – Strzyżewo Witkowskie)

Opis	Źródło finansowania	Łączna alokacja dla ZIT Gniezno w ramach FEW 2021-2027	Proponowana wartość projektu Gminy i Miasta Witkowo (dofinansowanie i wkład własny)	Uwagi	Uzasadnienie zintegrowanego charakteru
Projekt przewiduje skomunikowanie Gminy i Miasta Witkowo z Miastem Gniezno za pośrednictwem sieci dróg dla rowerów od granicy z Gminą Powidz, poprzez Witkowo, do granicy z Gminą Niechanowo. W I etapie w ramach ZIT Gniezno planowana jest budowa drogi dla rowerów wraz z infrastrukturą towarzyszącą (w tym m.in. wiata rowerowa ze stacją samoobsługową naprawy rowerów, oświetlenie) od miejscowości Wiekowo do Strzyżewa Witkowskiego, w którym istnieje już ścieżka rowerowa do Witkowa, wzdłuż drogi powiatowej 2161P. Długość planowanego do realizacji odcinka drogi dla rowerów to ok. 3,0 km. Budowa planowanego odcinka o długości 3,0 km Wiekowo – Strzyżewo Witkowskie spowoduje	FEWP.03 FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ZRÓWNOWAŻONEJ MOBILNOŚCI MIEJSKIEJ W WIELKOPOLSCE FEWP.03.02 - Rozwój zrównoważonej mobilności miejskiej w ramach ZIT EFRR/FS.CP2.VIII – Wsparcie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej Szczegółowy Opis Priorytetów Programu Fundusze Europejskie	Łączna alokacja w ramach FEW 2021-2027 dla ZIT Gniezno: 34.022.906,40 zł, 7.396. 284,00 euro.	Dofinansowanie: 4.074.302,13 zł (70% kosztów kwalifikowalnych zadania), 885.717,85 euro (70% kosztów kwalifikowalnych zadania). Wkład własny: 1.746.129,48 zł (30% kosztów kwalifikowalnych zadania), 379.593,36 euro (30% kosztów kwalifikowalnych zadania). Łączna wartość projektu: 5.820.431,61 zł, 1.265.311,21 euro.	W kolejnym etapie poza ZIT Gniezno Gmina i Miasto Witkowo planuje budowę drogi dla rowerów na brakującym odcinku o długości ok. 1,3 km od miejscowości Małachowo-Złych Miejsc do granicy z Gminą Niechanowo, która umożliwi bezpośrednie połączenie Gminy Witkowo z miastem Gniezno ścieżką rowerową, przebiegającą przez Gminę Niechanowo.	1. Projekt będzie miał wspólny cel szczegółowy z pozostałymi projektami realizowanymi przez Partnerów ZIT (Miasto i Gminę Czarniejewo, Gminę Gniezno, Gminę Kiszewo, Miasto i Gminę Kłesko, Gminę Łubowo, Gminę Mieleszyn, Gminę Niechanowo, Miasto i Gminę Trzemeszno), tj. Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej.

powstanie ciągu rowerowego o długości 6,7 km od granicy z Gminą Powidz do istniejącego zintegrowanego centrum przesiadkowego w Witkowie przy ul. Stary Rynek. Zintegrowane centrum przesiadkowe wyposażone jest w parking P&R, parking B&R, tablicę multimedialną oraz wiatę przystankową i stanowi główny punkt przesiadkowy w Witkowie. Nowo wybudowana droga dla rowerów umożliwi poruszanie się rowerami mieszkańców wsi Wiekowo, Ruchocinek oraz Strzyżewo Witkowskie i dojazd do centrum przesiadkowego w Witkowie. Dodatkowo należy podkreślić, że ciąg ten stanowić będzie także możliwość dojazdu do i z pracy kadry wojskowej i pracowników cywilnych wojska – mieszkańców naszej gminy, pracujących m.in. na rzecz kontyngentu amerykańskiego i jednostki wojskowej w Powidzu. Budowa drogi dla rowerów wzdłuż drogi powiatowej wzmocni też współpracę uczestników ZIT Gniezno (Gminy Witkowo z Powiatem Gnieźnieńskim) na etapie przygotowania oraz realizacji tego zadania.	dla Wielkopolski 2021-2027 (część II)				2. Połączenie wybudowanego odcinka drogi dla rowerów Wiekowo – Strzyżewo Witkowskie poprzez istniejącą już drogą dla rowerów ze zintegrowanym centrum przesiadkowym w Witkowie, przy ul. Stary Rynek, z którego będą mogli skorzystać mieszkańcy naszej Gminy i dojechać do Gniezna – stolicy Powiatu Gnieźnieńskiego – współpraca Gminy Witkowo z Partnerem ZIT – Miastem Gniezno. 3. Budowa drogi dla rowerów wzdłuż drogi powiatowej – współpraca Gminy Witkowo z Partnerem ZIT Powiatem Gnieźnieńskim na etapie przygotowania oraz realizacji tego zadania.
---	--	--	--	--	---

